

Vergaderjaar 2011–2012

33 003

Wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Belastingplan 2012)

Nr. 77

VERSLAG VAN EEN WETGEVINGSOVERLEG

Vastgesteld 2 november 2011

De vaste commissie voor Financiën¹ heeft op 31 oktober 2011 overleg gevoerd met staatssecretaris Weekers van Financiën over **het Belastingplan 2012 cum annexis**.

Van het overleg brengt de commissie bijgaand stenografisch verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Financiën,
Dezentjé Hamming-Bluemink

De griffier van de vaste commissie voor Financiën,
Berck

¹ Samenstelling:

Leden: Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), voorzitter, Omtzigt (CDA), Irrgang (SP), Knops (CDA), Neppéus (VVD), Blanksma-van den Heuvel (CDA), Tony van Dijck (PVV), Spekman (PvdA), Thieme (PvdD), Heijnen (PvdA), ondervoorzitter, Bashir (SP), Sap (GroenLinks), Harbers (VVD), Plasterk (PvdA), Groot (PvdA), Van Bommel (PVV), Braakhuis (GroenLinks), Van Vliet (PVV), Dijkgraaf (SGP), Verhoeven (D66), Koolmees (D66), Huizing (VVD) en Schouten (ChristenUnie).

Plv. leden: Ten Broeke (VVD), Koppejan (CDA), Gesthuizen (SP), Van Hijum (CDA), Leegte (VVD), Haverkamp (CDA), Graus (PVV), Bouwmeester (PvdA), Ouwehand (PvdD), Van der Veen (PvdA), Grashoff (GroenLinks), Schaart (VVD), Vermeij (PvdA), Smeets (PvdA), Beertema (PVV), Van Gent (GroenLinks), De Jong (PVV), Van der Staaij (SGP), Koşer Kaya (D66), Pechtold (D66), Ziengs (VVD) en Slob (ChristenUnie).

Stenografisch verslag van een wetgevingsoverleg van de vaste commissie voor Financiën

Maandag 31 oktober 2011

Aanvang 11.00 uur

Voorzitter: Dezentjé Hamming-Bluemink

Aanwezig zijn 9 leden der Kamer, te weten:

Huizing, Groot, Van Vliet, Omtzigt, Bashir, Koolmees, Braakhuis, Dijkgraaf en Dezentjé Hamming-Bluemink,

en de heer Weekers, staatssecretaris van Financiën.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Belastingplan 2012) (33 003);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Overige fiscale maatregelen 2012) (33 004);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op de belasting van personenauto's en motorrijwielen 1992, de Wet op de motorrijtuigenbelasting 1994 en enige andere wetten (Wet uitwerking autobrief) (33 007);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van enkele belastingwetten (Geefwet) (33 006);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen en Overige fiscale maatregelen 2009 in verband met de dwangsomregeling van de Algemene wet bestuursrecht (Wet toepassing dwangsomregeling toeslagen) (33 005).**

De **voorzitter**: Ik heet de staatssecretaris van harte welkom, evenals zijn staf, de mensen op de publieke tribune, het ondersteunend personeel van de Kamer, degenen die thuis of op kantoor meeluisteren, de pers en natuurlijk de leden.

Aan de orde is de eerste termijn van het wetgevingsoverleg over het Belastingplan 2012. We werken de agenda per blokje af. De Kamer krijgt bij het eerste blokje de gelegenheid om ook enige algemene opmerkingen te maken.

Blok I Hoofdstuk 1 en 2 van het Belastingplan 2012 (33 003)

De heer **Huizing** (VVD): Voorzitter. Ik wil blok I en blok II graag combineren. Daar bestaan namelijk allerlei verbanden tussen. Dit gaat zeker niet ten koste van het overzicht dat de voorzitter graag behoudt. De VVD is zeer tevreden over de drie speerpunten die ten grondslag liggen aan het Belastingplan 2012. Ik begin met het speerpunt vereenvoudiging. Het belastingstelsel moet en kan eenvoudiger en begrijpelijker. Voor alles en nog wat is er een belasting. Het is zeker waar dat belastingen een instrument zijn om gedrag of zaken te stimuleren of af te remmen. Er werd echter helaas te weinig gelet op de effectiviteit en op de administratieve lasten voor burgers, bedrijven en overheid. Ook werd er te weinig gelet op de zekerheid van de inkomsten. De vraag of een belasting het beoogde doel bereikte, sneeuwde onder. Ons belastingstelsel is daardoor ingewikkeld geworden. Het wekt irritatie bij burgers en

bedrijven. De kosten van inning zijn vaak onnodig hoog, mede door de grotere kans op fouten bij de Belastingdienst. Ook worden er belastingsoorten gebruikt om een bepaald doel te bereiken, terwijl die belastingmaatregel daar helemaal niet voor bedoeld is. Met name de autobelastingen lijden aan dit euvel. Ik kom hier bij de behandeling van de uitwerking van de autobrief op terug.

De VVD is zeer te spreken over het afschaffen van een zevental rijksbelastingen. Het is goed dat we nu eindelijk afscheid kunnen nemen van de belasting op een flesje cola, een glaasje kraanwater en op verpakkingen. Hiermee gaat een lang gekoesterde wens van de VVD in vervulling. Nog steeds blijven er vijftien rijksbelastingen over. Wij vragen de staatssecretaris of hij wil kijken of dit aantal in de toekomst niet nog verder naar beneden kan.

Ook de vereenvoudiging van de zelfstandigenaftrek door de introductie van één vaste basisaftrek, de halvering van het aantal regelingen binnen het vitaliteitspakket en de nieuwe renteregeling hebben onze instemming. Het tweede speerpunt van het Belastingplan 2012 is soliditeit. Dit is eveneens een belangrijk aspect van belastingheffing. De overheid moet grosso modo zekerheid hebben over haar inkomsten. Tot ons genoegen ziet dit kabinet in dat de overheid die onzekerheid deels over zichzelf heeft afgeroepen, door niet continu de gewenste effecten van een belastingmaatregel aan te scherpen of ongewenste neveneffecten in de gaten te houden.

Tot slot is de fraudebestendigheid van ons belastingstelsel een speerpunt. Fraude dient wat de VVD betreft keihard bestreden te worden. Het is voor de VVD onbestaanbaar dat toeslagen terecht komen bij mensen voor wie ze niet bedoeld zijn of dat belastingbetalers niet aan hun verplichtingen voldoen. Belastingfraude of fraude met toeslagen is diefstal. Dit ondermijnt het draagvlak voor belastingheffing. De voorgestelde maatregelen om de opsporing en het zwaarder bestraffen van geconstateerde fraude te vergemakkelijken kunnen dan ook rekenen op onze volledige steun. Ik wil graag specifiek ingaan op een aantal maatregelen, maar eerst spreekt de VVD-fractie haar waardering uit voor de tijdelijke verlaging van de overdrachtsbelasting. Ook dit was een lang gekoesterde wens. De VVD-fractie is in het algemeen tevreden over de Vpb-maatregelen. De R&D-aftrek (RDA) vinden wij een goede stimulans. Deze draagt bij aan de versterking van het concurrentievermogen van bv Nederland. Wij hebben hier nog twee vragen over. Is het juist dat een onderneming na aftrek van de RDA een negatieve fiscale winst heeft? Kan deze meegenomen worden naar de volgende jaren? Welke spreiding verwacht de staatssecretaris over de verschillende winstniveaus?

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Voorzitter, ik hoor zo graag wat het interruptiebeleid is.

De heer Huizing zegt dat hij zich faliekant keert tegen fraude. Dat ben ik dik met hem eens. Maar waar staat de VVD op het punt van belastingontwijking? Ik vind dat minstens zo erg als fraude. Natuurlijk, fraude is strafbaar en moet sowieso aangepakt worden, maar ontwijking gaat bijvoorbeeld ten koste van derdewereldlanden en bevoordeelt de rijken ten koste van gewone burgers.

De heer **Huizing** (VVD): Fraude is onbestaanbaar voor de VVD. Belastingontwijking is natuurlijk een iets andere kwestie. Als mensen iets doen wat valt binnen de regels die we met elkaar hebben afgesproken, is het buitengewoon lastig om daarvan te zeggen dat ze het niet mogen doen. Ik denk dat de heer Braakhuis doelt op de vraag of het moreel juist is. Soms kan het verstandig zijn om dat morele idee vast te leggen in regelgeving, als daar behoefte aan is.

De **voorzitter**: De heer Braakhuis stelde een vraag over het interruptiebeleid. Ik geef vandaag alle ruimte voor interrupties. Er zijn wel indicatieve spreektijden, want ik neem aan dat de leden niet tot diep in de nacht willen blijven zitten. Het is dus helemaal aan de leden. Een wetgevingsoverleg moet alle ruimte bieden om alles wat gezegd moet worden, ook te zeggen.

De heer **Koolmees** (D66): In dat geval heb ik gelijk ook een vraag aan de heer Huizing, namelijk over de tijdelijke verlaging van de overdrachtsbelasting. De heer Huizing zei dat hij dat heel positief vond. Nu hebben we allemaal de Macro Economische Verkenning gelezen. Het Centraal Planbureau zegt dat de maatregel niet werkt, omdat die te kort van kracht is en niet structureel. Het trekt een beetje naar voren, maar heeft geen permanente werking. Hoe kijkt de VVD aan tegen de einddatum van de maatregel? Per 1 juli wordt die afgeschaft. Is de VVD er voorstander van om de maatregel structureel te maken?

De heer **Huizing** (VVD): De heer Koolmees zegt dat de maatregel niet werkt of niet heeft gewerkt. Stel dat je de overdrachtsbelasting niet verlaagd had. Wat was dan het effect geweest op de huizenverkoop in Nederland? Het punt is dat we daar met z'n allen geen zinnige uitspraak over kunnen doen, want we hebben gewoon geen controlegroep. Dat is jammer. De VVD staat zeker sympathiek tegenover het eventueel verlengen van de maatregel. De heer Koolmees weet wat wij altijd van overdrachtsbelasting hebben gevonden. Maar het is natuurlijk wel noodzakelijk dat het binnen de budgettaire mogelijkheden blijft behoren. Daar zullen we het dus ook bij de beslissing in het komend voorjaar van laten afhangen.

De heer **Koolmees** (D66): Een kleine correctie: niet ik zeg dat het niet werkt, dat zegt het CPB. Ik begrijp dat de budgettaire dekking een belangrijk punt is. Tegelijkertijd is de dekking die is gevonden voor de overdrachtsbelasting, nog niet ingevuld. Een hoop economen zeggen ook dat je, om de woningmarkt echt uit het slop te halen, fundamentele hervormingen moet doorvoeren in de vorm van integrale herziening van koop en huur op de woningmarkt. Als dat tot de mogelijkheden behoort, is de VVD daar dan in geïnteresseerd?

De heer **Huizing** (VVD): Ik stel voor dat we de voorstellen van het kabinet voor de overdrachtsbelasting afwachten. Die komen in het voorjaar. Ik ken de wens van de heer Koolmees voor de totale hervorming van de woningmarkt, zowel in de huur als in de koop. Uiteraard kent de heer Koolmees ook de standpunten van de VVD daarover. Er is een regeerakkoord. De VVD houdt zich daaraan, want afspraak is afspraak. Voorzitter. Ik heb een vraag gesteld over de Research & Development Aftrek. Kan de negatieve fiscale winst meegenomen worden naar de volgende jaren? Welke spreiding verwacht de staatssecretaris over de verschillende winstniveaus? Het kabinet wil de renteaftrek door overnameholdings beperken. De bestaande regeling is bedoeld om holdings binnen een fiscale eenheid net als iedere andere onderneming rentelasten te kunnen laten verrekenen met de winst van de bv. De VVD deelt de wens van het kabinet om excessieve renteaftrek te beperken. We hebben echter wel wat vragen bij het voorstel, omdat het ook ondernemingen treft waarbij geen sprake is van excessieve aftrek. Allereerst betreft het kabinet de totale schuld van de fiscale eenheid bij de beoordeling. Dat betekent dat ook schulden in de operationele bv die bedoeld zijn om investeringen te financieren, hierin betrokken worden, bijvoorbeeld uitbreiding van het aantal filialen van een retailketen. Naar onze mening zou het ook kunnen gaan om een maximering van de overnameschuld als percentage van de overname-

prijs. Het toegestane percentage zou daarna jaarlijks afgebouwd kunnen worden. Deze constructie doet én meer recht aan het doel van de beperking én zou de onderneming meer zekerheid geven over haar belastingplicht. Zekerheid over de belastingplicht is een belangrijke voorwaarde voor een goed vestigingsklimaat.

De NOB, de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, heeft hiervoor een concreet alternatief aangedragen, met een grens van 65% van de overnameprijs als schuld. Deze grens wordt dan per jaar met 5% afgebouwd. Dat gezegd hebbende, kun je je afvragen of er überhaupt een vrijstellingsgrens moet bestaan. Ook bij kleinere overnames lijkt onze excessieve renteaftrek ongewenst. Uiteraard dient ieder alternatief budgetneutraal te zijn ten opzichte van het voorliggende voorstel. Graag willen wij een reactie van de staatssecretaris op deze punten. Ook vernemen wij graag hoe VNO-NCW tegenover de alternatieven staat. Het kabinet stelt een eerbiedigende werking tot 31 december 2011 voor. De VVD vindt dit sympathiek, maar vraagt zich af of overnames uit het verleden met een excessieve renteaftrek daarmee niet een onterecht concurrentievoordeel krijgen. Een redelijk alternatief is dat dit ook moet gelden voor overnames die in het verleden zijn gedaan met een beperking van de renteaftrek, maar uiteraard met een overgangsregeling. Hoe kijkt de staatssecretaris aan tegen het alternatieve voorstel van de NOB, de vrijstellingsgrens en het minder soepel maken van de eerbiedigende werking in combinatie met een overgangsregeling?

Ik kom op de 30%-regeling. De VVD deelt met het kabinet dat onbedoeld gebruik van deze regeling moet worden ingedamd. De regeling is bedoeld om het halen van speciale hoogwaardige kennis te stimuleren. Helaas wordt de regeling nu ook gebruikt door mensen bij wie geen sprake is van hoogwaardige kennis of bijvoorbeeld expats die terugkeren naar Nederland en mensen die vlak over de grens wonen. De criteria die bepalen of er sprake is van hoogwaardige kennis, worden aangevuld met een salarishoogte. De VVD kan zich daar prima in vinden. Wel vraagt zij aandacht voor de salarishoogte van jonge onderzoekers. Is deze niet te hoog? De VVD acht deze groep zeer belangrijk voor de BV Nederland, niet alleen voor het hoogwaardig onderzoek dat bijdraagt aan Nederland als kennisland, maar ook omdat de helft uiteindelijk in Nederland blijft en een baan vindt bij Nederlandse, met name technologisch hoogwaardige, bedrijven. Het is zeer belangrijk dat er voldoende aanbod is op de arbeidsmarkt. Graag wil ik hierop een reactie van de staatssecretaris.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Ik kan mij in eerste instantie goed vinden in wat de heer Huizing zei over de 30%-regeling, maar ik scherp haar even aan. Is de heer Huizing het met mij eens dat een inkomensondergrens van € 70 000 eigenlijk alleen maar managers en directeurs bevoordeelt, maar juist kenniswerkers benadeelt, want mensen in de R&D en mensen in de wetenschap verdienen niet van dat soort kapitale salarissen, en dat het huidige voorstel dus een contraire werking heeft? Kan hij zich erin vinden om deze regeling van tafel te vegen en een nieuwe, kennisintensieve regeling voor te stellen die ook echt gericht is op R&D en wetenschap?

De heer **Huizing** (VVD): Nee, daar kan de VVD zich niet in vinden, in ieder geval niet zoals de heer Braakhuis het zich voorstelt. Wij focussen ons nu even op jonge onderzoekers en jonge promovendi. Het is heel belangrijk dat Nederland voldoende aantrekkelijk is om hen hiernaartoe te halen. In de praktijk blijkt dat meer dan 50% van deze groep uiteindelijk in Nederland blijft hangen om allerlei verschillende redenen. Misschien heeft zo iemand bijvoorbeeld een vriendje of vriendin gekregen en wil hij of zij hier blijven. Maar goed, het is allemaal helemaal goed dat ze hier willen blijven. Het begint er echter mee dat je die groep jongeren naar Nederland krijgt, want die voedt de arbeidsmarkt en daar hebben hoogwaardig

technologische bedrijven in Nederland zeer veel baat bij. Anders kunnen ze ze niet vinden. Als je als bedrijf vindt dat je dit soort mensen aan moet trekken, dan zul je de prijs van de internationale markt voor deze mensen moeten betalen, zeker als je concurreert op de internationale markt. Wij vinden het dus niet nodig om aan die kant de zaak te versoepelen. De heer Braakhuis stelde: dan gaat het over de managers. Het gaat erom dat bij hoogwaardige kennis een bepaald salarisniveau hoort. Bij de managers over wie de heer Braakhuis het nu heeft en bij de groep rijken waar hij het vaak over heeft, hebben wij het over veel hogere salarisniveaus. Dat heeft niets met deze grens te maken.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Maar op dit moment staat de heer Huizing het dus toe dat iemand die geen kenniswerker is maar een inkomen heeft van vijf ton, doodleuk 30% daarvan mag aftrekken.

De heer **Huizing** (VVD): Nee, voorzitter.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Dat is de huidige regeling, namelijk: alles boven de € 70 000 krijgt die aftrek. De heer Huizing doelt wel op het bedrijfsleven en de research and development, maar ik kijk ook naar de wetenschap, waar dit soort salarissen echt niet wordt uitgekeerd en die mensen hebben wij ook nodig. Ik vind deze regeling dus eenzijdig. Ik wil dat de heer Huizing daar nog wat nader op ingaat.

De heer **Huizing** (VVD): Zoals ik al zei, is de salarishnorm wat de criteria betreft een aanvulling op bestaande regelgeving. Er wordt dus wel degelijk naar andere criteria gekeken. Als iemand niet aan de andere criteria voldoet en een salaris van vijf ton krijgt, dan is dat een ander verhaal. Deze regeling geldt daarvoor dan niet.

De heer **Groot** (PvdA): De heer Huizing heeft ook gesproken over jonge wetenschappers. Voor jonge promovendi wordt een uitzonderingsregeling gemaakt. Voor hen gaat een salarisgrens gelden van iets meer dan, uit mijn hoofd gezegd, € 26 000. De vereniging van universiteiten heeft aangegeven dat 85% van de jonge promovendi buiten de boot valt. Ik hoor de heer Huizing tegelijkertijd zeggen dat het belangrijk is dat Nederland dit soort veelbelovende mensen aantrekt en ze wellicht ook houdt. Is het bespreekbaar voor de heer Huizing om een motie in te dienen of om er bij de staatssecretaris op aan te dringen dat die salarisgrens wat omlaaggaat, zodat meer jonge promovendi in Nederland in aanmerking komen voor die regeling?

De heer **Huizing** (VVD): Ik heb net aangegeven dat de VVD het belangrijk vindt dat die groep naar Nederland komt en daar liefst ook blijft. Daarom heb ik ook een reactie aan de staatssecretaris gevraagd op mijn vraag in hoeverre die salarisgrens het risico in zich heeft dat deze jonge promovendi niet meer of veel te weinig naar Nederland komen. Ik wacht graag eerst de reactie van de staatssecretaris af. We kunnen het er dan volgende week verder over hebben.

De heer **Groot** (PvdA): Ik hoor dus geen nee?

De heer **Huizing** (VVD): Het is vaker zo als iemand wat zegt dat je meer dingen niet hoort dan wel.

De heer **Koolmees** (D66): Ik ben het op zich eens met de centrale lijn van de heer Huizing, maar ik heb een kort vraagje. De aio's zijn inderdaad vrijgesteld van deze regeling. Dat is de discussie die de heer Groot net aanzwengelde. Er is nog een andere groep, namelijk de leraren van internationale scholen. Ook zij zijn belangrijk voor het vestigingsklimaat in

Nederland, omdat kinderen van expats naar goede internationale scholen moeten kunnen. Ook dit soort leraren zou hierdoor worden geraakt. Daar is veel kritiek op gekomen. Is de heer Huizing bereid om ook daarnaar te kijken?

De heer **Huizing** (VVD): De VVD is altijd bereid om naar dingen te kijken. Bij deze groep heb ik echter gemengde gevoelens. Toevallig weet ik uit ervaring wat de kosten zijn van een internationale school, omdat mijn kinderen daar vijf jaar op hebben gezeten. De kosten daarvan zijn niet mals. Dit heeft alles te maken met het feit dat deze leraren begrijpelijk veel meer kosten dan leraren uit het land zelf. Ik deel de mening van de heer Koolmees dus ook niet dat het onmogelijk wordt om buitenlandse leraren naar Nederland te halen om internationale scholen van goed onderwijs te voorzien en dat dit een negatief effect zou hebben op ons vestigingsklimaat. Het gaat om de vraag of je voldoende Amerikaanse of internationale scholen hebt en of daar voldoende leraren zijn. Daar hoort af en toe ook een prijskaartje bij. Ik heb niet het gevoel dat het verbeteren van de bruto-nettoverhouding voor deze groep bij gaat dragen aan het makkelijker aantrekken van deze lerarengroep.

De heer **Koolmees** (D66): Ik heb andere signalen gekregen. Ik heb ook een aantal interviews en berichten in de media gelezen. Ik hoor echter geen definitief nee. Ik denk dat ik de heer Huizing dus wel kan overtuigen de komende week.

De heer **Huizing** (VVD): Ik vind het jammer dat iedereen meer hoort wat ik niet zeg dan wat ik wel zeg. Ik kan mijn tekst anders wel weggooien, maar dan hebben de overige leden niets meer om op te reageren, wat zij zo graag willen.

Iedere groep die naar het voorstel van het kabinet niet meer onder die 30%-regeling valt, heeft daar natuurlijk problemen mee. Dat begrijp ik. Ook degenen die tien jaar in het buitenland hebben gezeten en als Nederlandse expats in de loop van hun normale carrièreverloop terugkomen, vinden dat natuurlijk buitengewoon vervelend. Zij gaan er immers netto op achteruit. De vraag die ik dan altijd heb, is of het in het verleden überhaupt wel een terechte bruto-nettoverbetering was.

De heer **Bashir** (SP): De staatssecretaris stelt voor om een minimumsalarisnorm in te stellen. Zou het een goed idee zijn om ook een salaristop in te stellen, zodat we kunnen aftoppen? Deze regeling is er namelijk voor bedoeld om mensen die in het buitenland woonden en vaak daarheen moeten gaan een tegemoetkoming te geven in de kosten die zij maken. Als we aftoppen, bijvoorbeeld op € 150 000, kunnen zij nog steeds riant aftrekken en hebben zij nog steeds veel voordeel. Op die manier zorg je ervoor dat de regeling wellicht ook voor de wetenschappers betaalbaar wordt en ook nog eens eerlijker wordt.

De heer **Huizing** (VVD): De norm die de staatssecretaris voorstelt is een minimumnorm, die uitsluitend bedoeld is om mede te bepalen of iemand bepaalde kennis meebrengt naar Nederland die we hier niet of onvoldoende hebben. Het introduceren van een maximumnorm draagt daar absoluut niet aan bij. Ik zie daar dus ook geen reden toe.

De heer **Bashir** (SP): Iemand die bijvoorbeeld drie ton verdient, kan op dit moment een derde van zijn salaris belastingvrij ontvangen. Dat is een heel groot belastingvoordeel. Op het moment dat je een maximumnorm zou instellen van bijvoorbeeld anderhalve ton heeft hij nog steeds een riant belastingvoordeel ten opzichte van andere mensen die in Nederland werken. En wij krijgen daarvoor inkomsten terug, die we bijvoorbeeld kunnen aanwenden om de regeling voor de jonge wetenschappers, die

we ook graag willen hebben, betaalbaar te kunnen houden. Dus ik begrijp niet waarom er wel een salarisonorm aan de onderkant kan zijn maar niet aan de bovenkant.

De heer **Huizing** (VVD): Om twee redenen. Allereerst zal een maximum salarisonorm op zo weinig mensen betrekking hebben dat een beperking ervan niet de opbrengsten zal genereren die de heer Bashir graag ziet om aan de onderkant te doen wat hij voorstaat. Daarnaast kijkt iemand toch altijd naar zijn netto salaris. Iemand die in Nederland bruto drie ton zou verdienen en daarmee onder die 30%-regeling zou vallen, kijkt nog steeds naar zijn netto salaris. Blijkbaar is dat het salarisoniveau op basis waarvan hij in de wereld aan de slag kan. Als wij op dat hoge niveau mensen willen binnenhalen, zullen we het ook daarvoor moeten laten gelden. Iedere beperking die je aanbrengt, maakt het minder aantrekkelijk voor mensen om hiernaartoe te komen en dat was nu net niet de bedoeling van deze regeling.

In het kader van de 30%-regeling wil ik tot slot iets zeggen over de 150 km-grens. Die is bedoeld om zogenaamde grenswerkers niet onterecht te bevoordelen ten opzichte van gewone Nederlanders die hetzelfde werk doen en dezelfde hoeveelheid forensenkilometers afleggen. De VVD-fractie vraagt zich af in hoeverre dit criterium een andere ongelijkheid met zich meebrengt. Een buitenlander die 100 km van de grens woont en in Nederland nog 60 km moet afleggen, valt buiten die 30%-regeling. Een buitenlander die op 151 km van de grens woont en slechts 10 km binnen Nederland hoeft af te leggen valt wel binnen die regeling, terwijl ze beiden 160 km van hun werk wonen. Graag krijg ik hier een reactie van de staatssecretaris op.

Ook vragen we hem of die 150 km-grens hemelsbreed gemeten wordt of dat die geldt op basis van een normaal te nemen route. Reiskostenvergoedingen en het reiskosten forfait worden bijvoorbeeld ook gebaseerd op de daadwerkelijke afstand in kilometers die je in een normale situatie zou afleggen van je woning naar je werk. Hemelsbreed kan die afstand anders zijn. De vraag is dus of dat hiervoor ook geldt.

De heer **Groot** (PvdA): Voorzitter. Dank aan de staatssecretaris voor het uitgebreide nadere verslag. Het was een heel pak. Je kon zien dat er veel werk van gemaakt is en dat het heel nauwkeurig gedaan is. Het is dit jaar wel heel erg veel. Ik kan me vinden in de kritiek van de Raad van State dat de fiscale wetgeving wat meer over het jaar gespreid zou moeten worden. Daar is wel vaker voor gepleit, maar het wil blijkbaar toch niet erg lukken. Er staan veel goede dingen in het Belastingplan, de Geefwet en de autobrief. De zaken waarmee ik de meeste problemen heb, staan in de eerste hoofdstukken. Het is misschien vervelend om zo vroeg op de ochtend met kritiek te beginnen, maar dat moet dan toch maar. Ik ben het zeer eens met de kritiek van de Raad van State dat de afschaffing van de zeven belastingen slecht is onderbouwd en dat het roekeloos is, gezien de economische terugval waarmee we de komende tijd te maken krijgen. Volgens de staatssecretaris gaat het slechts om 0,35% van de belasting- en premie-inkomsten. Zo'n opmerking snijdt geen hout, want het gaat nog steeds over 841 mln. aan opbrengsten. Dat is gewoon heel veel geld. Als dat een klein bedrag gevonden wordt, begrijp ik niet waarom er tegelijkertijd zo veel moeite wordt gedaan om enige tientallen miljoenen binnen te harken met bijvoorbeeld de AOW-tegemoetkoming voor mensen die niet in Nederland zijn geboren of met de verhoging van de btw op de podiumkunsten.

De heer Huizing had het net over hoge inningskosten. De belastingen die nu worden afgeschaft, met name die op leidingwater, alcoholische dranken en grondwater, leveren best veel op en kennen bovendien vrij lage inningskosten. Uit de beantwoording van de vragen blijkt dat de inningskosten 0,37% van de opbrengst bedragen. Dat is drie keer zo laag

als de gemiddelde inningskosten op alle belastingopbrengsten. Dit is dus geen vereenvoudiging, integendeel.

Wij weten allemaal dat belastingen verstorend werken op de economie. Loonbelasting maakt werken minder aantrekkelijk, btw lokt zwartwerken uit, et cetera, maar de belastingen die nu worden afgeschaft hebben dit soort negatieve effecten nu net niet. Een belasting op frisdranken is een heel goed middel om obesitas bij kinderen tegen te gaan. Het is ook heel goed om het gebruik van mineraalwater te ontmoedigen, zodat niet al die vrachtwagens met tonnen water rondrijden. Belastingen op leiding- en grondwater stimuleren zuinig gebruik van water. Als deze belastingen er niet waren, zouden ze morgen moeten worden ingevoerd! De staatssecretaris schaft ze echter juist af.

Uit het nader verslag blijkt dat 600 mln. van de 841 mln. die de afschaffingen opleveren, neerdaalt bij het bedrijfsleven. Het kabinet zegt dat dit ter compensatie van de hoge zorgkosten is. Ook die voorstelling van zaken vind ik principieel onjuist. Het is inderdaad waar dat de werkgevers de zorgverzekeringspremies afdragen, maar economisch gezien worden die lasten opgebracht door de werknemers. Zo werken ook de modellen van het Centraal Planbureau. Hoge zorgpremies werken door in de lonen en leiden tot een hogere marginale druk, niet voor werkgevers, maar voor werknemers. De afschaffing van de belasting op leidingwater, grondwater en niet-alcoholische dranken is dus in alle opzichten verkeerd. Het is verkeerd met het oog op de economische situatie, het levert geen vereenvoudiging op, het is niet welvaartsverhogend, maar welvaartsverlagend en ook het doel, namelijk het compenseren van werkgevers, klopt niet. Ik hoop hier in de loop van dit wetgevingsoverleg alternatieven voor in te dienen.

De heer **Huizing** (VVD): Heeft de heer Groot enig idee hoeveel administratieve lasten bijvoorbeeld de verpakkingsbelasting bij het bedrijfsleven oplevert?

De heer **Groot** (PvdA): De verpakkingsbelasting is een verhaal apart. Dat is inderdaad een bewerkelijke belasting. Ik zou zeggen, naar Deens model: verhoog deze eerder fors dan dat je deze afschaft. Er zijn nog andere belastingen genoemd. Over de belasting op pruim- en snuiftabak zijn wij het natuurlijk gauw eens; deze kan wel weg. Bij de andere belastingen die ik noemde en die relatief veel opbrengen, zoals de grondwaterbelasting, de belasting op leidingwater en de afvalstoffenbelasting, is een beperkt aantal belastingplichtigen in het geding. De inningskosten hiervan zijn veel lager dan zelfs de loonbelasting of de btw.

Ik kom op de vennootschapsbelasting. De PvdA kan zich goed vinden in maatregelen om excessieve renteaftrek aan te pakken. Het gaat met name om de objectvrijstellingen en de overnameholdings. Ik dank de staatssecretaris voor de beantwoording van de vragen die ik heb gesteld over de zogenoemde derderente bij overnameholdings. Daar was veel over te doen. Ik begrijp dat de staatssecretaris van oordeel is dat als je een uitzondering zou maken voor de derderente, het risico ontstaat dat bankleningen er bij overnames worden tussen geschoven. Het stond er een beetje onduidelijk, dus ik krijg hierop graag nog een helder antwoord. De heer Huizing sprak over het alternatief dat is aangedragen door de NOB. Dit lijkt mij bespreekbaar als het een doeltreffende manier is om hetzelfde probleem aan te pakken. Zou dit echter geen gat in de begroting slaan? Er is immers sprake van een overkill in de maatregelen die de staatssecretaris nu voorstelt. Als je de overkill eruit haalt, is de consequentie, denk ik, dat je minder belastingen ophaalt. De staatssecretaris doet het voorkomen alsof dit budgetneutraal uitwerkt, maar ik krijg hierover graag een nadere uitleg.

Ik heb binnen dit blok nog één punt. Het betreft de bestedingsreserve in de vennootschapsbelasting. Ik kan me voorstellen dat de regeling voor de

kinderopvang niet meer van deze tijd is, omdat het speelveld is veranderd. Kinderopvanginstellingen zijn nu namelijk vaak commerciële instellingen. Datzelfde begrijp ik echter niet in het geval van de woningcorporaties. In de praktijk is de bestedingsreserve vooral belangrijk voor de sociale woningbouw. Ik vind het opmerkelijk dat de bestedingsreserve wordt afgeschaft, maar dat er niks wordt gezegd over de gevolgen daarvan voor de woningcorporaties. Ik wil de bestedingsreserve graag in stand houden. Wat moet dit volgens de staatssecretaris kosten? Aan de hand van het antwoord op die vraag, wil ik op dat punt graag een amendement indienen.

De heer **Van Vliet** (PVV): Voorzitter. Laat ik op dezelfde manier als vorig jaar beginnen, namelijk met de eenvoud van het Nederlandse belastingstelsel. Die eenvoud vind ik zelf erg belangrijk. Ik begin daarom dit keer met een niet geheel willekeurig artikel uit de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Als ik het mij goed herinner, heb ik vorig jaar aandacht geschonken aan de Wet op de accijns. Toen ging het over sigaren, maar nu gaat het over tegenbewijsregelingen. Ik citeer even artikel 10d, lid 5, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Ik licht dadelijk even toe waarom ik dit lid oplees. «Indien de belastingplichtige daarvoor bij de aangifte kiest, wordt het teveel aan vreemd vermogen in afwijking van het vierde lid bepaald als het bedrag waarmee het gemiddeld vreemd vermogen van de belastingplichtige uitgaat boven het gemiddeld eigen vermogen vermenigvuldigd met een factor welke overeenkomt met de vermogensverhouding bij de groep. Voor de toepassing van het eerste lid in verbinding met de eerste volzin worden het vreemd vermogen en het eigen vermogen bepaald aan de hand van de jaarrekening, opgemaakt volgens de bepalingen van titel 9, boek 2, van het Burgerlijk Wetboek, dan wel volgens soortgelijke buitenlandse wettelijke regelingen. Ingeval tot het vermogen van de belastingplichtige behoren dan wel daarvan deel uitmaken vermogensbestanddelen van een samenwerkingsverband respectievelijk van een dochtermaatschappij in de zin van artikel 15, worden voor de toepassing van de tweede volzin het vreemd vermogen en eigen vermogen bepaald aan de hand van een geconsolideerde balans waarop de vermogensbestanddelen van dat samenwerkingsverband of die dochtermaatschappij afzonderlijk zijn verantwoord.» Dit is lid 5 van artikel 10d.

Toen ik nog bedrijfsfiscalist was, vroeg de CFO van het desbetreffende bedrijf eens aan mij: Van Vliet, waar gaat dat over? Die man sprak Engels en daarom heb ik gepoogd het in het Engels te vertalen. Daarna zei hij: «I don't understand a shit!» Excusez le mot, maar de eenvoud van het belastingstelsel hangt dus ook samen met de manier waarop je wetten opbouwt en formuleert. Ik heb daar vorig jaar al een keer aandacht voor gevraagd. Ik pleit opnieuw voor iets leesbaardere wetgeving. Henk en Ingrid kunnen dit nooit snappen, maar heel veel mensen die heel veel verstand hebben van financiële zaken en misschien ook van fiscale zaken snappen het ook niet. Dan heb ik het niet over de politieke lading, maar alleen over de formulering. Dit was mijn schot voor de boeg.

De heer **Huizing** (VVD): Gaat de heer Van Vliet nog meer voorlezen uit dit boek? Het is namelijk een heel dik boek. Zo ja, dan zeg ik even mijn afspraken voor de komende week af.

De **voorzitter**: Zelfs het voorlezen van dit ene lid heeft al anderhalve minuut van de spreektijd van de heer Van Vliet gekost. Ik neem dus aan dat hij niet meer zal voorlezen.

De heer **Van Vliet** (PVV): Nee, want ik ben inderdaad nog even bezig als ik deze fiscale bijbel – excusez le mot – moet doornemen.

Voorzitter. Behalve over de eenvoud, waaraan in het Belastingplan gelukkig wel aandacht wordt geschonken, maakt mijn fractie zich ook ernstige zorgen over de uitholling van de Nederlandse belastinggrondslag. Daar kom ik dadelijk nog een aantal keren op terug. Ik voeg blok I en II samen en begin met iets waaraan aandacht is geschonken, namelijk de villabelasting. Het is misschien niet heel direct onderwerp van het Belastingplan, maar ik heb daarover wel een belangrijke vraag aan de staatssecretaris. Het kabinet wil de grens van de waarde van een woning voor de villabelasting op 1 mln. indexeren. Als die grens wordt geïndexeerd, begrijp ik het dan goed dat je die grens bijvoorbeeld een jaar later naar € 1 050 000 tilt? Als dat zo is en als de woningmarkt op het gebied van huizenprijzen een continu dalende trend vertoont en een huis van 1 mln. in datzelfde jaar € 950 000 waard is in plaats van 1 mln., wat betekent dat dan aan de bovenkant van de woningmarkt? Betekent deze ontwikkeling, een indexatie versus dalende woningprijzen, dat er in Nederland per saldo minder mensen villabelasting gaan betalen? Is dat correct of niet? Graag een toelichting daarop van de staatssecretaris.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Ik begrijp de vraag van de heer Van Vliet heel erg goed. Is het voor de PVV niet sowieso belangrijk dat de villabelasting – het gaat eigenlijk om een indexering van het eigenwoningforfait – in stand blijft? Gaat de PVV voor de villabelasting of keert de PVV zich ertegen?

De heer **Van Vliet** (PVV): Die vraag ligt in het verlengde, maar ik kan zeggen dat ik deze vraag niet voor niks aan de staatssecretaris stel. Het cijfervoorbeeld dat ik zelf gaf, waarover de staatssecretaris duidelijkheid gaat geven, spreekt natuurlijk boekdelen over de ideeën die we hebben over het wel of niet indexeren van de grens van 1 mln. Ik wacht het antwoord van de staatssecretaris af en hoor graag of mijn voorbeeld precies klopt. In een latere fase van het debat kom ik er dan op terug.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Het bevrozen van de indexatie leidt er toch toe dat uw zorg wordt weggenomen? U kunt zich hier toch gewoon tegen keren en ervoor pleiten om de grens op 1 mln. te bevrozen?

De heer **Van Vliet** (PVV): We hebben nog even te gaan in dit WGO en ik hoef dus nog niet meteen al mijn kruis te verschieten, maar ik ben wel heel geïnteresseerd in het antwoord van de staatssecretaris. Daarom begin ik mijn betoog zo ongeveer met de villabelasting.

De heer **Bashir** (SP): Als ik het goed begrijp, is de vraag van de heer Van Vliet of de indexatie gebaseerd is op de inflatie of de ontwikkeling van de woningmarkt. Er zijn zorgen dat Henk en Ingrid straks alle bezuinigingen voor hun rekening moeten nemen terwijl de villabewoner eronderuit komt. Mijn vraag ligt in het verlengde van de vraag van de heer Braakhuis. Als we zo veel van Henk en Ingrid vragen, waarom kunnen we dan geen eerlijkere bijdrage vragen van de villabewoners en daarom de indexatie bevrozen en de villabelasting op 1 mln. zetten?

De heer **Van Vliet** (PVV): Ik begin mijn betoog met de villabelasting en ik begrijp dat dit ter linkerzijde van het politieke spectrum tot grote vreugde en aandacht leidt. Ik begin hier wel mee, dat is een teken aan de wand. Ik wil precies weten hoe het aan de bovenkant van de woningmarkt zit. Ik stel de vraag natuurlijk omdat het niet de bedoeling is dat, terwijl iedereen de broekriem moet aanhalen, aan de bovenkant van de markt minder mensen een belasting gaan betalen die we nu al hebben.

De heer **Bashir** (SP): Als ik dit zo hoor, denk ik: trek dan ook de politieke consequenties en zorg ervoor dat de villabelasting niet meer geïndexeerd

wordt en dus op 1 mln. blijft staan! U hebt het steeds over Henk en Ingrid, maar intussen bezuinigt u op alle voorzieningen die voor hen bedoeld zijn. Mensen met een dikke portemonnee laat u intussen gewoon lekker cashen.

De **voorzitter**: En uw vraag is?

De heer **Bashir** (SP): Is de heer Van Vliet zich daarvan bewust?

De heer **Van Vliet** (PVV): De heer Bashir begon zo goed met zijn eerste vraag, maar nu ontspoot hij totaal. We weten dat de letters SP staan voor Sint en Piet, want als je aan de zijlijn blijft staan, kun je uitstrooien wat je wilt. Nogmaals, ik heb mijn vraag niet voor niks gesteld. Laat de heer Bashir nog even geduld met mij hebben en wie weet!

De **voorzitter**: Overigens stel ik voor dat wie wil interrumperen, een korte en bondige vraag stelt. We hebben nog een hele lijst met agendapunten.

De heer **Dijkgraaf** (SGP): Ik vond het een interessant betoog van de heer Van Vliet. Nu dalen de huizenprijzen flink, zeker in het bovensegment. Als ik woorden van de heer Van Vliet zo proef, zou die 1 mln. dan niet geïndexeerd moeten worden met een specifieke «inflator» van de bovenkant? Dan gaat de grens de komende jaren in feite naar beneden.

De heer **Van Vliet** (PVV): Hier theoretisch op doorgaand is er wat voor te zeggen. Laat ik het zo zeggen: ik ben heel benieuwd naar het antwoord van de staatssecretaris. Er broeit wel wat in mijn hoofd. Het gaat me om het volgende. Afgelopen week stond in Het Financieele Dagblad nog een interview met de voorzitter van de NVM. Deze zei dat de huizenprijzen voorlopig nog blijven dalen. Het belangrijkste argument van de staatssecretaris om te indexeren, is dat over een aantal decennia de portiekwoningen wellicht ook binnen de 1 mln. vallen. Volgens mij snijdt dat argument geen hout, want iedereen roept dat de huizenprijzen dalen en je ziet dat dit de afgelopen jaren daadwerkelijk gebeurt.

De heer **Dijkgraaf** (SGP): Stel dat de staatssecretaris antwoordt dat hij met een specifieke «inflator» voor de indexatie van de inflatie aan de bovenkant komt. Dan neem ik aan dat de heer Van Vliet dat een prima idee vindt.

De heer **Van Vliet** (PVV): Je kunt heel wat aannemen, maar ik wacht toch even het antwoord van de staatssecretaris af. Ik heb in ieder geval de vraag op tafel gelegd bij de staatssecretaris.

De heer **Huizing** (VVD): Kan de heer Van Vliet mij vertellen wat de eigenlijke achtergrond van die villataks is?

De heer **Van Vliet** (PVV): Zoals u weet, betaalt iedereen in Nederland belasting over het bezit van een eigen woning en krijgt men in ruil daarvoor hypotheekrenteaftrek. In Nederland kennen we nog steeds heffing naar draagkracht en ik neem aan dat dit de gedachte is die hier ook achter zit.

De heer **Huizing** (VVD): Dat klopt. Het heeft met name te maken met de gedachte dat mensen die een heel hoge hypotheekrenteaftrek hebben daarmee in de beleving van sommigen hier onevenredig bevoordeeld zouden worden.

De heer **Van Vliet** (PVV): Dat hoort u mij niet zeggen.

De heer **Huizing** (VVD): Nee, maar wel sommige anderen hier. Wat nu als iemand een huis van 1,1 mln. bezit en een hypotheek van twee ton heeft? Dan kun je toch niet stellen dat iemand gebruikmaakt van excessieve renteaftrek, zoals sommigen dat beoordelen? Integendeel zelfs. Toch worden die mensen bestraft met deze villataks. Hoe denkt de heer Van Vliet daarover?

De heer **Van Vliet** (PVV): We hebben die regeling van de villataks, maar mijn vraag gaat uitsluitend over de indexatie op die grens van 1 mln. Als de huizenprijzen dalen, wat is dan de zin van die indexatie? Daar zou eens goed naar gekeken moeten worden.

De heer **Huizing** (VVD): Absoluut. Ik begrijp van de heer Van Vliet dat hij de regeling als such accepteert, als je het alleen over indexatie hebt. Klopt dat?

De heer **Van Vliet** (PVV): Ik denk dat mijn antwoord van zojuist duidelijk is. Die regeling ligt er en ik ga daar nu inhoudelijk geen vragen over stellen.

De heer **Groot** (PvdA): De vraag is op welke manier de indexatie voor die villabelasting gebeurt. Ik moet eerlijk bekennen dat ik het ook niet uit mijn hoofd weet. Als het inderdaad om een indexatie op basis van de huizenprijzen gaat, komt die grens steeds lager te liggen en wordt het doel vanzelf bereikt. Ik denk echter dat het enigszins anders ligt.

De heer **Van Vliet** (PVV): Ik denk dat dit meer een vraag voor de staatssecretaris was. Deze vraag heb ik overigens ook zelf gesteld. Ik vervolg mijn betoog. Ik heb al wat gezegd over de eenvoud. Wat blok 1 en 2 betreft, ben ik nu aangekomen bij de uitrol van de belastinggrondslag. Allereerst het punt dat die zeven zogenaamde kleine heffingen afgeschaft worden. Laat duidelijk zijn dat mijn fractie een groot voorstander van afschaffing is. Ik kijk daarbij vooral naar de zeer zware administratievelastendruk die deze heffingen met zich brengen, zeker de verpakkingenbelasting, die ik in de praktijk helaas heb mogen meemaken. Dan kom ik bij de beperking van de renteaftrek bij overnameholdings. Ik heb in het Belastingplan gelezen dat daar behoorlijk wat aan gedaan wordt door de staatssecretaris. Die onbeperkte renteaftrek heb ik op verschillende manieren ook zelf in de praktijk mogen meemaken. Als het ergens om uitholling van de grondslag gaat, dan komen we dat hier tegen. Mijn fractie vindt het dus een goede zaak dat hieraan wat wordt gedaan en ik heb daar de volgende vragen over.

In de eerste plaats de vraag van de heer Huizing of de staatssecretaris een overgangsregime voor bestaande renteaftreksituaties zou willen bezien. Ook ik stel die vraag omdat ik in de krant verschillende commentaren heb gelezen op de voorgestelde maatregelen. Uit die commentaren kwam telkens naar voren dat terugwerkende kracht taboe is en dat men blij is dat die er niet in zit. Aan al die mensen en de staatssecretaris vraag ik wat terugwerkende kracht dan inhoudt. Als een wettelijke regeling vanaf het moment X gaat gelden, betekent dit dat je de bestaande renteaftreksituaties tot in de eeuwigheid zou moeten handhaven? Is het niet veel eerlijker om ergens een draaimoment in te bouwen, juist omdat die bestaande situaties dan nog steeds leiden tot een uitholling van de belastinggrondslag? Ik stel de staatssecretaris dan ook de open vraag wat zijn visie daarop is.

De volgende vraag over de renteaftrekbeperking voor overnameholdings betreft de ondergrens van 1 mln. Die ondergrens is bedoeld om het mkb te ontzien. Dat is een sympathieke gedachte. Als mijn fractie ervan overtuigd is dat aan de onderkant van de markt geen sprake is van agressieve overnames en van uitholling van de belastinggrondslag, wat

zijn dan de mogelijkheden om na te denken over een verhoging van die vrijstelling van 1 mln., misschien naar 2 mln. of 3 mln.? Dat zou misschien een positieve spin-off kunnen hebben naar het mkb, de kredietverlening aan het mkb en de overnamepraktijk aan wat ik dan maar even «de onderkant van het bedrijfsleven» noem.

Ik heb nog één vraag over de overnameholdings. Het artikel dat ik aan het begin van mijn betoog voorlas, is een tegenbewijsregeling over de thincap-regeling. Daarbij kun je ook oplopen tegen een renteaftrekbeperking als je financiering niet goed in elkaar zit qua verhouding tussen vreemd vermogen en eigen vermogen. Is het mogelijk om bij deze beperking van de renteaftrek voor overnameholdings te denken aan een tegenbewijsregeling? Zo ja, kan die dan simpeler verwoord kunnen worden dan de regeling die ik zojuist heb voorgelezen?

De heer **Omtzigt** (CDA): Vanmorgen lazen wij een interessant voorstel: na het afschaffen van al deze belastingen zou de PVV een nieuwe belasting willen invoeren, namelijk op softdrugs, waarmee softdrugs gelegaliseerd zouden worden. Klopt dat? Wordt dat voorstel vandaag nog ingebracht?

De heer **Van Vliet** (PVV): Nee, dat klopt niet.

De heer **Omtzigt** (CDA): De PVV houdt het er dus bij dat drugs gewoon strafbaar blijven. De PVV heeft dus vanmorgen even geflirt met D66, dat dit voorstel in het verkiezingsprogramma heeft staan en daar heel eerlijk voor uitkomt. Wij gaan dat dus gelukkig niet doen; daar ben ik heel tevreden mee.

De heer **Van Vliet** (PVV): De heer Omtzigt zei zojuist in zijn eerste vraag dat die vraag een raakvlak zou hebben met het legaliseren van drugs. Hij weet dat het helemaal niet des PVV's is om drugs te legaliseren. Dat zal ik dus ook nooit roepen. Deze vraag is naar voren gekomen in de schriftelijke ronde. Daar is door een journalist aandacht aan besteed, maar ik ga er verder niets mee doen. Daar kan ik gewoon duidelijk over zijn.

De heer **Koolmees** (D66): Ik vind het jammer dat de PVV terugkomt op dit bericht, want ik was vanmorgen inderdaad positief verrast toen ik las dat de PVV voorstander was van het belasten van softdrugs. Daar kun je allerlei goede dingen mee doen, bijvoorbeeld de belastingen op arbeid verlagen. Ook de door de heer Van Vliet zelf in het persbericht aangegeven redenatie vond ik plausibel. Ik vind dit dus jammer. Ik had een vraag over de uitwerking, maar die hoef ik dus niet meer te stellen. Kan de heer Van Vliet hier niet toch nog eens over nadenken? Ik vond de eerste reactie namelijk wel een heel goede.

De heer **Van Vliet** (PVV): Wij denken over veel dingen na, maar over één ding niet. Uit de vraag van collega Omtzigt bleek al dat wellicht de indruk is gewekt dat wij dan ook zullen nadenken over legalisering van softdrugs. Dat spijt mij zeer, want dat is natuurlijk niet aan de orde. Als je een schriftelijke vraag stelt, als de staatssecretaris daar vervolgens antwoord op geeft en als je daarna overgaat tot de orde van de dag omdat je nog 1 000 andere vragen hebt die wel openstaan, geef ik aandacht aan die 1 000 andere vragen. Op dit punt kom ik dus niet terug.

De heer **Koolmees** (D66): Ik probeer het toch nog een keer. Is het een optie voor de heer Van Vliet dat wij softdrugs niet legaliseren maar wel belasten?

De heer **Van Vliet** (PVV): Dat zou ik toch graag eerst met mijn fractie bespreken.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Ik sluit mij toch graag aan bij de vraag van de heer Koolmees. Er is de PVV toch van alles aan gelegen om dingen uit de criminaliteits sfeer te halen? Het softdrugsbeleid slokt heel veel capaciteit op, terwijl het dweilen met de kraan open is. Dat gaat ten koste van het echte probleem, namelijk harddrugs en de georganiseerde criminaliteit rondom harddrugs. Met het legaliseren van softdrugs worden softdrugs controleerbaar en worden zij gedecriminaliseerd. Bovendien kunnen wij de aandacht dan op de echte problemen vestigen. Daar is veel mee gewonnen. Daarom vraag ik de heer Van Vliet nogmaals of hij deze dingen in zijn overwegingen wil betrekken.

De heer **Van Vliet** (PVV): Met alle respect, die vraag hoort volgens mij in een ander debat en bij een andere woordvoerder thuis. Daar ga ik dus niet op in.

De **voorzitter**: Was de heer Van Vliet aan het einde van zijn betoog gekomen?

De heer **Van Vliet** (PVV): Nee.

De **voorzitter**: Dan verzoek ik u om uw betoog te vervolgen.

De heer **Van Vliet** (PVV): Het komt doordat ik zoveel interrupties oproep.

De heer **Omtzigt** (CDA): Wij dachten dat u aan het eind van uw betoog was gekomen; vandaar die interrupties.

De heer **Van Vliet** (PVV): O. «Das absolute Ende» is een aflevering van Derrick. Dat is echt waar; dat is een heel goede aflevering. Ik kom bij de 30%-regeling. Daar is al het nodige over gezegd.

De heer **Omtzigt** (CDA): Voorzitter. Ik heb een punt van de orde. Het is mij niet helder of wij nu de eerste blokken behandelen, want de 30%-regeling staat volgens mij bij blok II, of dat wij doorgaan met de behandeling van alle onderwerpen.

De **voorzitter**: In deze termijn behandelen wij de onderwerpen in principe per blok.

De heer **Omtzigt** (CDA): Prima. Het staat de heer Van Vliet natuurlijk vrij. Ik vroeg het echter aan u.

De **voorzitter**: Het heeft natuurlijk de voorkeur om de onderwerpen per blokje af te wikkelen. Dat lijkt mij wel zo efficiënt, maar soms kan het niet of haken dingen bij elkaar aan en dan wil ik wel de ruimte bieden.

De heer **Omtzigt** (CDA): Het is prima.

De heer **Van Vliet** (PVV): Ik begrijp de vraag van de heer Omtzigt, maar mijn overweging om blok I en blok II samen te voegen was dat meerdere collega's ernaar gevraagd hebben.

De **voorzitter**: Dat heeft de heer Huizing ook gedaan en dat is prima.

De heer **Van Vliet** (PVV): Dat betreft hoofdstuk 1 en 2. De 30%-regeling is al uitgebreid aan de orde gekomen. Ik doe dat nu ook maar even. Voor alle duidelijkheid: mijn fractie staat positief tegenover de voorgestelde maatregelen van de staatssecretaris. Mij valt wel op dat sommige mensen aandacht besteden aan de vraag of die en die niet onder deze faciliteit gebracht moeten worden. Ik zou juist aandacht willen

besteden aan de vraag of bepaalde categorieën alsnog moeten worden buitengesloten van deze regeling waarvan in het verleden heel veel misbruik is gemaakt. Ik durf dat gerust hier te zeggen. In het verleden heeft de Belastingdienst te gemakkelijk stempels gezet en is deze regeling veel te veel opgerekt. Dat heeft echt geleid tot uitholling van de Nederlandse belastinggrondslag. Ik heb dat zelf ook als fiscalist in de praktijk gezien. Is het niet redelijk om bijvoorbeeld profvoetballers, die toch heel hoge salarissen verdienen bij voetbalclubs in Nederland, expliciet uit te zonderen van deze regels? Ik vraag de staatssecretaris om het volgende cijfervoorbeeld in te vullen. Ik neem als voorbeeld een profvoetballer die bijvoorbeeld uit Brazilië of Duitsland komt, werkt voor een club zoals PSV of Ajax en een jaarsalaris van 1 mln. heeft. Hoe werkt de 30%-regeling dan uit, gesteld dat deze persoon daarvoor in aanmerking komt en dat stempel krijgt? Wat betekent dit dan ruwweg voor diens nettopositie?

Wij staan op zichzelf positief tegenover de renteregels. Ik wil wel zeggen dat de wettelijke rente die hierbij in het geding is of beter gezegd, gehanteerd wordt, hoog is in vergelijking met de marktrente. Licht hieraan uitsluitend een budgettair aspect ten grondslag of heeft dit een andere reden? Als er een andere reden is, kunnen we dan niet beter aansluiten bij de marktrente?

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Ik heb nog een korte vraag aan de heer Van Vliet over de 30%-regeling. Zijn vraag impliceert dat hij het met mij eens is dat de regeling bedoeld moet zijn voor «kennisintensieve mensen» binnen de wetenschap of research and development en dat hij wil uitsluiten dat de regeling een voordeeltje biedt voor mensen die zich niet in die kringen bewegen. Mag ik die conclusie trekken?

De heer **Van Vliet** (PVV): Het basisidee klopt.

De heer **Omtzigt** (CDA): Voorzitter. Wij bespreken vandaag een uitgebreid belastingplan. Ik sluit mij aan bij de waarderende woorden van de heer Huizing over de doelstellingen die de staatssecretaris beoogt met de belastingen: eenvoudig en robuust, en voor het feit dat hij een aantal belastingen wil afschaffen. Dat is een stap op de goede weg. Ik noem de belasting op verpakkingen. Laat ik het maar eerlijk zeggen: mijn fractie was daar niet gelukkig mee. De belasting werkt niet en als iets niet werkt, moet je op een gegeven ogenblik je conclusies trekken. Voor ons is de conclusie: afschaffen. Om een interruptie te voorkomen, merk ik op dat ik weet dat een aantal collega's aan de linkerkant liever een verviervoudiging zou zien, maar wij moeten een keuze maken voor een van de twee opties. Een belasting die veel tijd vergt om te berekenen wat er moet worden betaald en dus meer in mensuren kost dan zij oplevert, kan voor niemand het gewenste effect hebben en heeft dat ook niet op het milieu. Het is dus een van de twee en wij kiezen voor afschaffen.

Mij moet wel een ding van het hart, namelijk dat er een groot belastingplan ligt en dat wij deze week waarschijnlijk zonder parlementaire behandeling de fiscale verzamelwet goedkeuren. De bedoeling was juist dat de fiscale verzamelwet zou worden gebruikt om een aantal technische keuzes of beleidskeuzes uit te werken. Ik vraag de staatssecretaris, de volgende keer in een kader aan te geven welke zaken dat jaar in de fiscale verzamelwet worden opgenomen en welke zaken in het belastingplan. Dat plan is nu zo omvangrijk, dat ik de indruk heb dat wij over een aantal zaken iets te snel beslissen, of eigenlijk iets langer hadden willen discussiëren. Ik noem de nieuwe renteregeling, of een aantal inhoudelijke beleidskeuzes die worden gemaakt. Ook de plannen met betrekking tot overnameholdings en bepaalde keuzes op het gebied van de Vpb zouden daarin kunnen staan. Het belastingplan zou dan vooral over de tariefstelling gaan. Dat was natuurlijk ook het oorspronkelijke doel van het belastingplan.

Graag ontvangen wij een schriftelijke reactie op een aantal opmerkingen die de NOB heeft gemaakt over de nota naar aanleiding van het verslag. Wat het afschaffen van de kleine belastingen betreft: mijn fractie kan zich daar in principe vinden, maar heeft bij drie belastingen nog wel een kanttekening. De eerste betreft het afschaffen van de stortbelasting. Het hoge tarief van de afvalstoffenbelasting moet alleen worden afgeschaft als het niet leidt tot enorme stortingen van bijvoorbeeld asbest. Klopt het dat de verwerking van asbest in een denaturatiefabriek momenteel net iets goedkoper is dan het storten van asbest? Klopt het dat door het afschaffen van de stortbelasting storten weer goedkoper wordt dan verwerken? Hoe gaan wij dit milieuprobleem oplossen? De staatssecretaris heeft een duidelijk antwoord gegeven op de vragen voor zover het de exportproblemen betreft, maar wij zouden graag willen dat deze zaak wordt opgelost.

Heeft de staatssecretaris kennis genomen van de gezamenlijke brief van de afvalbrancheorganisaties aan de staatssecretaris van I&M, met het verzoek om de afschaffing van de stortbelasting niet door te zetten? Wat vindt de staatssecretaris ervan dat deze brancheorganisaties schrijven dat er door het wegvallen van de afvalstoffenbelasting een negatief effect zal ontstaan op de afval- en recyclingstructuur van Nederland, die wij graag willen behouden?

Wat de overgangsproblematiek betreft zijn wij het eens met het antwoord van de staatssecretaris dat het niet zo mag zijn dat je na 1 januari 2012 een teruggaaf krijgt omdat je afval uit de recyclingsinstallatie exporteert en het gratis op een andere stortplaats stort. Dat kan niet de bedoeling zijn. Maar het lost het probleem niet op. Het kan toch niet zo zijn dat, door de afschaffing van de belasting, stortbelasting verschuldigd is over afval dat nu wel op de desbetreffende plaats komt te liggen, maar niet gestort, maar gerecycled wordt. Dit betekent dat wij recycelen zouden belasten in plaats van stimuleren. Is de staatssecretaris daarom bereid om, in overleg met de sector, te voorzien in een overgangsregeling, waarbij op 31 december 2011 de balans wordt opgemaakt en de verschuldigde stortbelasting wordt afgerekend, dan wel verrekend? Over wat er al ligt en gestort gaat worden, moet men betalen. Wat gerecycled wordt, moet echter niet onder de belasting vallen.

De heer **Bashir** (SP): Ik heb mij vorig jaar tijdens de behandeling van het belastingplan laten inspireren door oud-CDA-Kamerlid Lansink, die de Ladder van Lansink heeft geïntroduceerd. Hij kiest, kort gezegd, voor recycelen boven verbranden en voor verbranden boven storten. Ik had dus eigenlijk verwacht dat de CDA-fractie hier vandaag de Ladder van Lansink zou verdedigen en dus ook voor de stortbelasting zou zijn om zo recycelen en verbranden te stimuleren. Mijn vraag is dan ook: wat betekent dit nu? Is dit nu definitief het einde van de Ladder van Lansink?

De heer **Omtzigt** (CDA): Dit een verdediging van de Ladder van Lansink. Ik probeer te bezien of het afschaffen van de stortbelasting leidt tot het handhaven van de Ladder van Lansink. Wellicht is daarvoor overgangsrecht nodig en een maatregel voor enkele gevaarlijke stoffen, zoals asbest. Daarvoor moet het ook niet gebeuren. Voor de rest kunnen wij ons best vinden in het afschaffen van een gedeelte van die belasting. Wij proberen dus om met het afschaffen van die belasting ervoor te zorgen dat wij binnen de Ladder van Lansink blijven en dus niet massaal weer overgaan tot storten, daar waar nu gerecycled wordt. Wij delen de mening dat recycelen stukken beter is dan storten.

De heer **Bashir** (SP): Ik ben toch erg verbaasd, want de heer Omtzigt zegt aan de ene kant dat hij die ladder gaat verdedigen, maar aan de andere kant is hij wel tegen de stortbelasting. Ik zou dus zeggen: laten wij de motie van de heer Lansink, met zijn Ladder, gewoon in stand houden en

ervoor zorgen dat de belasting in stand blijft, om het recyclen en verbranden van afval boven storten te stimuleren. Zo zorg je ervoor dat de Ladder van Lansink in stand blijft. Is de heer Omtzigt bereid om met mij een amendement mee in te dienen waarmee de stortbelasting gewoon in stand blijft en ook de gedachte van de heer Lansink nog steeds in stand blijft?

De heer **Omtzigt** (CDA): Wij hopen dat het niet nodig is om de stortbelasting in de huidige vorm in stand te houden, om toch te blijven voldoen aan de Ladder van Lansink. Met het oog op die situatie heb ik vragen gesteld over het recyclen en over gevaarlijke stoffen.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Ik sluit mij alleszins aan bij de woorden van de heer Bashir. Als je wilt voorkomen dat er een prijsvoordeel ontstaat bij storten ten opzichte van andere verwerkingsmethoden, dan werk je natuurlijk het storten in de hand. Tegelijkertijd schaft deze staatssecretaris ook nog eens de afvalstoffenheffing af, waardoor het voor consumenten gewoon gemakkelijker wordt om afval te veroorzaken. De samenloop van die twee maatregelen – en dat is mijn vraag aan de heer Omtzigt – is toch uiterst ongelukkig? Het volume zou daarmee kunnen toenemen. Er gaat nu een prikkel uit van de afvalstoffenheffing en die prikkel valt straks weg. Dan gaat de hoeveelheid stort enorm toenemen, omdat je storten goedkoper maakt dan andere onderdelen van de Ladder van Lansink. Is de heer Omtzigt zich ervan bewust dat er geen prijsvoordeel van storten mag bestaan ten opzichte van de andere onderdelen van de Ladder van Lansink?

De heer **Omtzigt** (CDA): Volgens mij is dat precies de vraag die ook door collega Bashir gesteld is en ik verwijs ook even naar dat antwoord. Voorzitter. De tweede belasting waar wij een vraagteken bij hebben, is het eurovignet. Het is erg prettig dat straks bij afschaffing van het eurovignet vrachtwagenchauffeurs uit andere landen hier geen vignet meer hoeven aan te vragen, maar als andere landen het eurovignet handhaven en Nederlandse vervoerders daar wel een eurovignet moeten aanschaffen, dan is dit wederom een belastingverlaging voor buitenlandse motorrijders. Dat kan interessant zijn als je heel veel geld over hebt, maar volgens mij bevinden wij ons in Nederland op dit moment niet in die situatie. Wij vragen aan de staatssecretaris een tussenevaluatie in te bouwen in januari of februari en om de Kamer dan te informeren over wat de andere landen van plan zijn. Wat ons betreft is België dan het kernland. Als alle landen het afschaffen behalve Zweden, dan kan ik mij daar wel in vinden, maar als bijvoorbeeld België het wel handhaaft en wij schaffen het af, dan denk ik dat we niet handig bezig zijn. Wellicht kan de staatssecretaris een en ander ook met België uitonderhandelen. Wellicht luisteren de Belgen weer mee. Gelijk oversteken, dan kunnen we het afschaffen. Het belasten van buitenlandse voertuigen is een punt dat mijn fractie wel ter harte gaat. We hebben in Nederland redelijk forse autobelastingen. Daar kun je van vinden wat je ervan vindt. We hebben ook redelijk strakke regels over wanneer je een auto zou moeten melden hier in Nederland. Zo moeten bijvoorbeeld veel Poolse busjes die wij hier zien, binnen twee à drie weken nadat hun eigenaren hier zijn komen wonen, gemeld worden bij de Rijksdienst voor het Wegverkeer, zodat er belasting op geheven kan worden. Als de eigenaren Nederland weer verlaten, omdat ze elders werk vinden, kunnen ze zich onmiddellijk afmelden voor de belasting. De staatssecretaris heeft gemeld dat hij uitgebreid ook de automatische nummerbordcontrole gebruikt om niet-aangemelde voertuigen op te sporen, maar wij zouden graag weten wat daar het resultaat van is. Hoeveel bussen uit landen als Polen, maar ook andere naburige landen – ik noem Duitsland, Roemenië en Bulgarije – zijn hier geregistreerd? Denkt de staatssecretaris dat dit ongeveer vangt wat nodig is? Wie

gebruik maakt van het Nederlandse wegnnet, dient daar gewoon voor te betalen. Dat is ons principe. Het geldt alleen voor de tijd dat je hier bent.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Ik hoor de heer Omtzigt min of meer zeggen dat hij het verschil tussen wat er in Nederland gebeurt en wat er in het buitenland gebeurt, in de landen om ons heen, zo veel mogelijk weg wil hebben. Hij heeft het over Duitsland en België. Hij wil dat de verschillen zo klein mogelijk zijn. Nu staat er in het programma van het CDA ook iets over de accijns op diesel. Is de heer Omtzigt het met mij eens dat de Nederlandse dieselaccijns omhoog kan naar het Duitse niveau?

De heer **Omtzigt** (CDA): Ik vind dat de transport- en logistieksector op dit moment niet onmiddellijk geconfronteerd hoeft te worden met hogere dieselaccijns.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Waarom staat dat dan wel in uw programma?

De heer **Omtzigt** (CDA): Als er keuzes gemaakt moeten worden, is die keuze in het programma gemaakt. We hebben die keuze echter bij het regeerakkoord niet gemaakt en ik ben niet van plan om op dit moment andere accijnzen te gaan voorstellen. Dat laat ik graag aan de collega's over. Ik vind het wel interessant dat het hele debat vanmorgen gaat over de invoering van extra belastingen.

De leidingwaterbelasting is de derde belasting waar ik vragen bij heb. Wij staan volledig achter de afschaffing hiervan, alleen moet dat onder één heel stringente voorwaarde gebeuren, namelijk dat de belasting niet wegvloeit in de zakken van de leidingwaterbedrijven. Zoals wij weten, maken die erg mooie winstmarges, en wij vinden dat dit hieraan conditioneel dient te zijn. Op welke wijze zal de staatssecretaris borgen dat de gebruikers van leidingwater, zijnde burgers en bedrijven, ook de hele verlaging van de belasting zullen krijgen door middel van een lagere waterrekening? Dat moet de staatssecretaris hard garanderen, voor mijn part door een convenant met de sector. Graag krijg ik hierop een reactie.

De heer **Dijkgraaf** (SGP): Dat is interessant. Wij hebben net besloten dat de winsten van de drinkwaterbedrijven gereguleerd gaan worden. Als die bedrijven nu aan het winstmaximum zitten, zijn zij wel gedwongen om dit terug te geven; anders gaan ze immers over het winstmaximum heen. Moet ik de heer Omtzigt ook zo begrijpen dat deze bedrijven, als zij nog niet aan het winstmaximum zitten, deze ruimte niet mogen gebruiken met als bron deze belasting?

De heer **Omtzigt** (CDA): Zo mag de heer Dijkgraaf mij verstaan. Het is niet de bedoeling dat dit gebruikt wordt voor winstmaximalisatie. De CDA-fractie heeft wel geleerd van eerdere belastingverlagingen of btw-verlagingen op arbeidsintensieve diensten, die niet bepaald leidden tot 13% verlaging van tarieven bij groepen die daar baat bij hadden. Laten wij dit eerlijk zien. Wij willen gewoon zien dat dit een-op-een wordt vertaald in lagere belastingen. Dit moet ongeveer € 8 per persoon, dus € 15 tot € 20 per huishouden, kunnen opleveren.

De heer **Van Vliet** (PVV): De waterleidingbedrijven hebben volgens mij in de Wet op de vennootschapsbelasting als enige nog steeds een objectieve vrijstelling. Wat vindt de heer Omtzigt daarvan? Zou die misschien moeten worden afgeschaft?

De heer **Omtzigt** (CDA): Ik merk dat de heer Van Vliet de belastingwetten-bijbel beter heeft gelezen dan ik dacht. Ik kom hier op een later moment, in de tweede termijn, even op terug.

De heer **Groot** (PvdA): Je kunt je afvragen of het nodig is om de afschaffing van die belasting gepaard te laten met allerlei administratieve voorschriften voor de wijze waarop de leidingwaterbedrijven dit moeten doorberekenen. Als die rompslomp erbij komt kijken, en als je tegelijkertijd weet dat nu de inningskosten voor de leidingwaterbelasting heel laag zijn, welk voordeel ziet de heer Omtzigt dan in het afschaffen van deze belasting? Het moet uit de lengte of uit de breedte komen. Dit betekent dus dat ergens anders weer een belasting omhoog moet.

De heer **Omtzigt** (CDA): Wij beginnen altijd met het principe: wat is het voordeel van het hebben van een belasting? Dat zou wel eens een totaal andere invalshoek kunnen zijn dan die van de heer Groot.

De heer **Groot** (PvdA): Gegeven dat je een bepaalde belastingopbrengst nodig hebt.

De heer **Omtzigt** (CDA): Ja, gegeven dat je een bepaalde belastingopbrengst nodig hebt, en die hebben wij inderdaad nodig. Wij willen scholen, ziekenhuizen et cetera. Dat is prima. Bij de leidingwaterbelasting vragen wij ons dan toch heel in het bijzonder af waarom je een van de allereerste levensbehoeften met een speciale belasting zou moeten belasten. De btw op leidingwater blijft gewoon in stand. Het gaat om een extra belasting op water. Dat is heel bijzonder voor een land dat drijft op water.

Voorzitter. Ik kom op de technische materie, de vennootschapsbelasting. De CDA-fractie is eigenlijk best gecharmeerd van het NOB-voorstel, om dezelfde reden als waarom collega Van Vliet ervan gecharmeerd zou moeten zijn. Het is ongeveer twee kantjes in plaats van de zes kantjes die er op dit moment aan besteed worden. Het heeft een zekere eenvoud en een zeker gemak van berekening in zich. In onze optiek zou het ook wel eens tot wat minder rare constructies kunnen leiden, want alles wat je doet aan artikel 15ad kan natuurlijk ongewenste effecten hebben. Graag zouden wij van de staatssecretaris vernemen of hij dit deelt, en of hij daarvoor ook ergens anders draagvlak vindt. Het CDA staat er positief tegenover.

Hetzelfde geldt eigenlijk voor de objectvrijstelling voor vaste inrichtingen. Daarvoor hebben wij eveneens een interessant alternatief van de NOB gezien. Ook daarbij blijft de wettelijke uitwerking relatief beperkt. Toch biedt zij mogelijkheden voor echte investeringen die in het buitenland zijn gedaan, maar die later verliesgevend blijken te zijn. Dat gebeurt helaas soms, en het is op zich niet onredelijk om daar rekening mee te houden. Hoe ziet de staatssecretaris dit voorstel?

Wat het volgende blokje betreft, moet ik een beetje snel gaan. Ik doel op de R&D-af trek. Daarover hebben wij namelijk tien minuten geleden een brief met de concept-AMvB gekregen. De timing daarvan stemt mij niet heel gelukkig. Deze brief snel doorkijkend, komt bij mij de wens op om nog voor de behandeling van de volgende termijn, het concept te krijgen van de ministeriële regeling. Ik pakte het wetsvoorstel en dacht: hé, dat is interessant, er staat niet zoveel in. Ik concludeerde dat we dus een AMvB nodig hadden. Nu heb ik de AMvB gelezen en denk ik weer: hé, die is interessant, maar ik heb er echt de ministeriële regeling bij nodig, omdat bijna alles daarnaar doorgedelegeerd wordt, voor zover ik het kan zien: de percentages, de maxima, de minima en hoe het geregeld is. Dit zijn toch essentiële onderdelen hiervan. Wat de inhoud van de RDA betreft, moet ik even schakelen, omdat ik niet de hele toelichting heb kunnen lezen in de afgelopen tien minuten. Voor de CDA-fractie is het van belang dat ook

kleine innovatieve bedrijven die nog geen winst maken, kunnen gebruikmaken van de RDA. Het VNO komt met het idee om de RDA verzilverbaar te maken. Daar zien wij wel haken en ogen aan. Er zijn grote ondernemingen die geen Vpb betalen. We zitten er niet op te wachten dat deze ondernemingen nog iets zouden terugkrijgen. Ik roep de staatssecretaris op om creatief te zijn. Laat hij ons verrassen met een mooi voorstel in de ontwerpregeling, waaraan de kleine bedrijven iets hebben, zeker die bedrijven die nog een paar jaar geen winst maken en toch al wel wat aftrekposten hebben. Deze bedrijven zijn namelijk de toekomstige ASML's van Nederland. Wij moeten hen helpen bij de RDA.

De heer **Van Vliet** (PVV): Ik hoor de heer Omtzigt de hele tijd spreken over de NOB en over het VNO. Ik hoop dat het CDA ook nog eigen ideeën inbrengt. Wij gaan de R&D-aftrek bij minister Verhagen aan de orde stellen bij de behandeling van de begroting van Economische Zaken. Per slot van rekening is hij ermee gekomen. Er gaat 500 mln. in zitten. Maakt het CDA zich ook zorgen over het plafond van deze 500 mln.? Of krijgen we straks weer een openeinderegeling?

De heer **Omtzigt** (CDA): Die vraag wil ik gerust toevoegen aan de vragen die ik zojuist zelf gesteld heb over de RDA. In de AMvB staat ook dat dit per ministeriële regeling bepaald wordt. Dat geldt ook voor de wijze waarop het maximum gehanteerd wordt. Dit is een van de redenen waarom ik deze regeling zo graag wil inzien. Ik zie ook wel dat er een klem kan ontstaan. We hebben hier vaker gesloteneinderegelingen gehad en die zijn geëindigd in lotingen. Dat is ook niet heel gelukkig. Ik zie dat de staatssecretaris en zijn ambtenaren zich daar heel bewust van zijn. Het is heel lastig in te schatten wie van de regeling gebruikmaakt. Ook is het heel lastig om in te schatten hoe wij ervoor zorgen dat alleen de echt innovatieve ondernemers er gebruik van maken. Het moet niet zo zijn als bij de huidige WBSO. Bepaalde consultancyfirma's die een nieuw consultancyproduct bedenken, vallen al onder de WBSO. Dat soort dingen zie ik liever niet onder de RDA. Ik heb liever fundamentele innovatie. Dat kan ook procesinnovatie zijn, hoor. Het hoeft niet alleen productinnovatie te zijn. Het moet wel gericht zijn op de zaken waarmee Nederland over tien jaar zijn brood verdient.

Wij moeten ervoor zorgen dat de werkloosheid in Nederland laag blijft. Wij hebben nu een redelijke economische groei en een sterke exportpositie. We moeten nieuwe producten helpen om over tien jaar een succes te zijn. Wij nemen goede adviezen van externen, of deze nu komen van VNO, van de NOB of van wie dan ook, zeer ter harte. Dat doen wij ook met goede adviezen van afvalstoffenbrancheorganisaties. Wij luisteren erg goed naar wat anderen te zeggen hebben. Wij denken namelijk dat wij niet alles zelf het beste weten.

De heer **Van Vliet** (PVV): Mag ik de heer Omtzigt verzoeken om ook namens mij een vraag te stellen over de verliespositie?

De heer **Omtzigt** (CDA): Doet u dat zelf, dan staat het bij dezen in het verslag.

De heer **Van Vliet** (PVV): Het was een vraag van de heer Huizing.

De heer **Omtzigt** (CDA): Ik heb nog een technische vraag. Komen twee belastingplichtigen die voor een gezamenlijke rekening of voor gezamenlijk risico middels een vof onderzoek doen ook in aanmerking voor de RDA? Ik zie uit naar het antwoord. Dit is een van de kerninnovaties in deze economisch moeilijke tijden. We reserveren 0,5 mld. extra voor de zaken waarmee wij morgen ons geld verdienen. Daar moeten wij goed op letten.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Een van de dingen waar de heer Omtzigt het niet over heeft gehad, is de verpakkingenbelasting. Nu staat in het CDA-programma dat het CDA een andere vorm van de verpakkingenbelasting wil, namelijk een CO₂-gerelateerde. Is dat nog steeds het standpunt van het CDA? Zo-even bleek de heer Omtzigt eigenlijk ook maling te hebben aan het CDA-programma. Is hij bereid om zich aan te sluiten bij mijn amendement en daarin op te nemen dat de verpakkingenbelasting naar Deens niveau wordt opgetrokken, maar wel op basis van CO₂, dus conform het CDA-programma?

De heer **Omtzigt** (CDA): Ik ben mijn betoog begonnen met de verpakkingenbelasting. Dat kunt u straks teruglezen in de Handelingen. Ik zei dat ik enthousiast ben over de afschaffing. Ik heb gezegd dat er twee opties zijn. Ik begrijp uw optie: verviervoudiging. Op dit moment is het meer een administratieve last dan een belasting en de milieuwinst is daardoor zeer beperkt. Wij kiezen voor de optie afschaffing, omdat we twijfelen aan de effectiviteit. Wij kunnen ons vinden in de wijze waarop wij dat binnen de coalitie hebben vormgegeven.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Maar als nou blijkt dat het in Denemarken gewoon werkt en dat de belasting daar wel effectief is, waarom sluiten we ons daar dan niet bij aan? Verder lijkt het me toch een doel voor elk politicus om zo veel mogelijk van zijn programma uit te voeren. Blijkbaar is het wat dat betreft niet waardevol genoeg. Mijn vraag blijft staan. Hoe kan de heer Omtzigt voor afschaffing kiezen, terwijl bewezen is dat er een effectieve mogelijkheid is en het in zijn programma staat?

De heer **Omtzigt** (CDA): Ik betwist dat wat in Denemarken gebeurt, verschrikkelijk effectief is. Ik snap dat je de belasting kunt verhogen. Ik vind het heel interessant dat u mij alleen maar vraagt of ik vooral heel veel meer aan extra belasting wil heffen. Daar kiezen wij op dit moment niet voor, gelet op de toestand van de Nederlandse economie. Wij kiezen ervoor om concurrerend te blijven. Dat is best lastig in deze tijden. Ik heb gezegd dat wij daarom zeer specifieke investeringen willen, zoals de RDA. Wij willen geen benadeling van het Nederlandse bedrijfsleven – ik wijs op het eurovignet – en geen onnodige extra lasten. Gaat u nog een keer met importeurs en exporteurs praten over wat deze belasting behelst. Je moet haar in Nederland betalen en het daarna allemaal terugvragen. Die problemen doen zich in Denemarken niet voor, omdat de economie daar relatief minder open is. Ik denk daarom dat mijn oplossing acceptabel en goed is.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Het amendement voorziet er juist in dat wat binnenkomt aan dit soort belastingen, terugvloeit naar de arbeidskosten door verlaging van de tarieven in de eerste en tweede schijf, waardoor de bedrijven er netto niet op achteruitgaan. Dat betekent dat we voor bedrijven zo neutraal mogelijk handelen. Bovendien blijkt dat het houdbaarheidseffect daarvan beter is dan het afschaffen van belastingen.

De heer **Omtzigt** (CDA): Als je iets verschuift en de bedrijven meer belast en de inkomens minder, kun je in ieder geval één ding niet volhouden en dat is dat de bedrijvensector er niet slechter van wordt. Wat dat betreft, ontkracht ik het argument van de heer Braakhuis. Ik snap waarom hij de lasten op arbeid wil verlagen, maar als je dat doet, kun je hier niet met droge ogen beweren dat het Nederlandse bedrijfsleven daar concurrerder van wordt.

De heer **Bashir** (SP): Voorzitter. Een aantal collega's van mij heeft net gewezen op het feit dat dit Belastingplan heel lijk is geworden met

diverse fiscale wetten. Ik sluit mij korthedshalve aan bij hun opmerkingen. Ik zou het ook een goed idee vinden om de fiscale wetten meer geleidelijk over het jaar te verspreiden, zodat we de verschillende aspecten beter kunnen behandelen en beter tot hun recht kunnen laten komen.

Ik kom meteen ter zake. Het gebeurt niet vaak dat er maatregelen worden genomen in de vennootschapsbelasting waar de SP goed mee kan leven. Met dit Belastingplan worden renteaftrekbeperingen opgelegd voor overnameholdings. Zo wordt eindelijk iets gedaan aan de excessieve renteaftrek bij overnames. We kennen allemaal de voorbeelden van HEMA, Ziggo of Van Gansewinkel; bedrijven die overgenomen worden door private equity en vervolgens gestopt worden met overname-schuld, waardoor de renteaftrek zo hoog is dat de belastbare winst volledig wegvloeit en helemaal niet in de grondslag van de belastingheffing komt. Dit was al jaren een doorn in het oog van mijn fractie. Wij hebben de staatssecretaris en zijn voorgangers er ook al vaak op aangesproken. Mijn fractie heeft echter nog wel een aantal vragen over de regeling.

Het eerste punt betreft de drempel. In de bijlage bij de brief van de voorganger van deze staatssecretaris van 14 juni 2009 werd nog gesproken over een drempel van € 250 000. Bij de fiscale agenda was die opgehoogd naar € 500 000 en nu is deze opgetrokken naar 1 mln. Volgens de staatssecretaris is dit gedaan om het mkb nog meer dan voorheen te ontzien. Mijn fractie heeft hier twijfels over. Doet het mkb echt zulke grote overnames en zo veel overnames? Volgens de reactie van de minister in het schriftelijk overleg over de fiscale agenda is dat niet het geval. Een rentelast van minimaal 1 mln. behelst al snel een lening van 20 mln. Is dat nog wel het mkb te noemen? Graag zou mijn fractie dan ook van de staatssecretaris een wat concretere onderbouwing zien van de drempelverhoging.

Het tweede punt is de doorschuifmogelijkheid. De rente die niet in een jaar in aftrek komt, kan meegenomen worden naar het volgende jaar. Is deze doorschuifregeling onbeperkt? Zo nee, hoe lang kun je dan doorschuiven, en, zo ja, komt zo uiteindelijk toch niet alle rente in aftrek? Het laatste punt is de zogenaamde eerbiedigende werking van deze maatregel. In het schriftelijk overleg over de fiscale agenda was de staatssecretaris blijkbaar nog van plan om overnames van na 1 januari 2007 mee te nemen in de nieuwe aftrekbepering. Waarom is de staatssecretaris daarvan teruggekomen? Was de lobby te sterk voor hem? Zijn de bestaande gevallen niet juist de reden geweest voor deze maatregel, bijvoorbeeld HEMA en Ziggo? Wat is erop tegen om bestaande gevallen met een overgangsregeling onder deze maatregel te brengen? Wat levert het extra op als we dat doen? Graag een reactie van de staatssecretaris, want mijn fractie overweegt een amendement op dit punt.

Ik kom op het Bosalgat. In juni is een motie van mij en PVV-Kamerlid Van Vliet (32 800, nr. 17) unaniem door de Kamer aangenomen. In die motie wordt de regering opgeroepen om in het Belastingplan 2012 met maatregelen te komen om het zogenaamde Bosalgat te dichten. Door het Bosal-arrest kunnen bedrijven de financieringskosten van buitenlandse deelnemingen in Nederland van de belasting aftrekken, terwijl de winsten die buitenlandse deelnemingen behalen, niet in Nederland belast kunnen worden. Ik heb het Belastingplan aandachtig gelezen, maar ik zie nergens concrete maatregelen. Dat stelt mij erg teleur. Ik verwacht dan ook dat de staatssecretaris heel snel – laten we zeggen nog voor het kerstreces – met concrete maatregelen komt. Ik las vrijdagmiddag dat dit zijn streven is, maar laten we dat hier dan ook hard afspreken. Mijn fractie snapt dat dit heel erg complex is, maar het is niet zo dat we het hier nog nooit over deze kwestie hebben gehad.

De interpretatie van de motie door de staatssecretaris stelt mij ook teleur. Hij heeft het in de schriftelijke ronde over het beperken van excessieve aftrek van deelnemingsrente, en in navolging van het Topteam over beperking van renteaftrek bij onbedoeld gebruik, dat de proporties van misbruik heeft aangenomen. Dat wordt niet in de motie gevraagd. In de motie wordt heel simpel gevraagd om het gat te dichten. Wat verstaat de staatssecretaris precies onder excessieve renteaftrek? Vindt hij het Bosalgat in zijn geheel een voorbeeld van excessieve renteaftrek? Zo nee, waarom niet? Het is toch gewoon een dubbel belastingvoordeel? De staatssecretaris zal de eerste zijn die hier meteen roept dat hij tegen dubbele belastingen is, maar laten we dan ook consequent en eerlijk zijn en dus tegen dubbele belastingvoordelen zijn. Mijn belangrijkste vraag is dan ook: gaat de staatssecretaris de motie onverkort uitvoeren met het wetsvoorstel dat hij heeft aangekondigd? Oftewel gaat hij het gehele gat dichten? Graag krijg ik een helder antwoord.

Mijn fractie wil wat meer details over de geplande maatregel hebben. Welke richting gaat het op? De voorganger van de staatssecretaris heeft de verplichte groepsrenteboxen met de specifieke of algemene renteaftrekbeperking afgeschoten in de beroemde Sinterklaasbrief. De heer Vleggeert heeft overigens een heel goed voorstel gelanceerd. Dat zegt hij althans zelf. Wij hebben daar een aantal vragen over gesteld in de schriftelijke ronde. De staatssecretaris is daar een beetje te kortaf over geweest. Er is overigens ook een wat kortere versie van wat de heer Vleggeert wil, een samenvatting. Daar hebben wij in de schriftelijke ronde naar verwezen. Wil de staatssecretaris nog eens heel goed op het voorstel van de heer Vleggeert ingaan? Wat zijn volgens de staatssecretaris de voor- en nadelen van zijn voorstel? Dit mag overigens ook schriftelijk worden beantwoord.

Dan het laatste over het Bosalgat. Hoeveel moet de maatregel ongeveer opleveren? Deze maatregel moet 59 mln. bijdragen aan de dekking van de verlaging van de overdrachtsbelasting. Wil de staatssecretaris het daarbij laten of moet deze maatregel meer opleveren? De SP-fractie vraagt zich ook af hoe het kan dat de staatssecretaris de maximale opbrengst van het dichten van het Bosalgat schat op 700 mln. terwijl hier en daar op het ministerie ook gesproken wordt over 1,2 mld. Dat is toch een behoorlijk verschil? Graag krijg ik hiervan een verklaring.

Voorzitter: Huizing

De heer **Van Vliet** (PVV): Voor de Handelingen heb ik de korte mededeling dat deze vragen mede namens de PVV zijn gesteld.

De heer **Bashir** (SP): Ik dank de heer Van Vliet voor de steun. Voorzitter. Het is een publiek geheim dat Nederland eigenlijk een belastingparadijs is. Dit geldt natuurlijk niet voor de gewone mensen. Zij moeten immers volop belasting betalen. Voor de grote bedrijven en multinationals geldt dit echter wel. Het is niet voor niets dat 80 van de 100 grootste bedrijven ter wereld hier financieringsfirma's hebben. Zelfs Walmart is hier aanwezig, terwijl ik de Amerikaanse supermarktketen maar moeilijk kan vinden in het Nederlandse straatbeeld. Volgens de schattingen stromen er tientallen tot honderden miljarden aan inkomsten door deze zogenaamde bijzondere financiële instellingen. De Nederlandse fiscus houdt daar niet eens een miljard aan over. De belastingdruk is dus minder dan 1%. Dat is lekker voor het internationale bedrijfsleven, maar niet voor de belastingbetaler hier en elders in de wereld. Dit is volgens mijn fractie nu niet bepaald het bijdragen van je fair share. Of denkt de staatssecretaris daar anders over?

Het belangrijkste probleem is echter dat we niet goed weten hoeveel er precies door Nederland gaat. De laatste schattingen komen uit 2007. In de beantwoording op onze vragen blijkt dat de Nederlandsche Bank ermee

bezig is. Wanneer is dat klaar? Ook wil mijn fractie graag weten wat er precies wordt bijgehouden. Wij willen uiteraard de hoogte van de totale geldstromen en van de Nederlandse belastinginkomsten daarvan weten. Verder vraagt mijn fractie zich af waarom de staatssecretaris zelf, of beter nog de Belastingdienst, deze gegevens niet bijhoudt. Kan de staatssecretaris toezeggen dat hij ons jaarlijks rapporteert over deze geldstroom zodra de Nederlandsche Bank hiermee klaar is?

Voorzitter: Dezentjé Hamming-Bluemink

De heer **Van Vliet** (PVV): Ik heb een vraag aan de heer Bashir over de geldstromen door ons land. Hij had het over het voorbeeld Walmart. Mij lijkt het een heel rechtvaardig en duidelijk principe dat Nederland belasting heft over activiteiten die in Nederland plaatsvinden en over de fiscale winst die in Nederland wordt behaald. Wij gunnen het dan dus ook aan het buitenland dat het belasting heft over activiteiten die daar daadwerkelijk plaatsvinden. Stel dat hierdoor geldstromen door Nederland komen en wij daar nog een paar tientjes uit kunnen trekken, wat is er dan mis met die situatie?

De heer **Bashir** (SP): Eigenlijk beantwoordt de heer Van Vliet zijn eigen vraag al. Hij zegt namelijk dat hij het een rechtvaardig principe vindt dat er belasting wordt betaald waar de winst wordt gemaakt. Die financiële instellingen gebruiken Nederland echter juist om die belasting elders niet te betalen. Ik heb daartegen dat niet alleen de buitenlandse, financiële instellingen van die situatie gebruikmaken, maar ook onze eigen multinationals. Het feit dat we een beetje belastinginkomsten hebben dankzij het feit dat er veel financieringsfirma's in Nederland zitten, zorgt er juist ook voor dat Nederland veel belastinginkomsten misloopt van onze eigen bedrijven en instellingen.

De heer **Van Vliet** (PVV): Ik maak me altijd zorgen om de uitholling van de Nederlandse belastinggrondslag, maar maakt de heer Bashir zich nu ook al zorgen om de belastinggrondslag van 200 andere landen? Hoe wil je dat ooit in de picture houden?

De heer **Bashir** (SP): In eerste instantie is de uitholling van de buitenlandse belastinggrondslag een kwestie voor de landen zelf. Laat ik dat voorop hebben gesteld. Laten we echter niet naïef zijn. De heer Van Vliet is zelf een fiscalist. Hij weet als geen ander wat het gelijkheidsbeginsel inhoudt. Op het moment dat buitenlandse bedrijven van al die fiscale voordeeltjes gebruik kunnen maken, kunnen ook de Nederlandse multinationals gebruikmaken van al die belastingvoordelen. Op die manier hollen ze uiteindelijk ook de Nederlandse belastinggrondslag uit. Daar maak ik mij enorme zorgen over.

De heer **Van Vliet** (PVV): De heer Bashir had het zelf over een supermarktconcern. Stel, er is een Nederlands supermarktconcern dat in Nederland supermarkten heeft staan. Ik zal geen namen noemen. In die supermarkten worden producten verkocht, ze hebben een marge en ze hebben fiscale winst. Zegt de heer Bashir dat over die fiscale winst geen vennootschapsbelasting zou worden betaald? Daarover heb ik namelijk echt een andere opvatting.

De heer **Bashir** (SP): Over die winsten moet in principe belasting worden betaald. De Nederlandse grondslag wordt echter uitgehold, omdat er heel veel fiscale gaten zijn, bijvoorbeeld het Bosalgat. Over het Bosalgat hebben wij samen nog een motie ingediend. Een ander probleem is dat je de rente van investeringen en verliezen uit het buitenland kunt verrekenen met Nederlandse winsten.

Mijn volgende punt betreft de coöperaties. De staatssecretaris introduceert in dit Belastingplan een nieuwe antimisbruikmaatregel. Een coöperatie die als doel heeft om heffing van Nederlandse dividendbelasting of buitenlandse belasting bij een ander te ontgaan, wordt inhoudingsplichtig voor dividendbelasting. Is dit echt een nieuwe regeling? Een woordvoerder van de Belastingdienst meldt namelijk in Het Financieele Dagblad van 13 september jongstleden dat bij coöperaties die deel uitmaken van een beleggingsstructuur wel degelijk dividendbelasting geheven kan worden. In de schriftelijke beantwoording meldt de staatssecretaris dat dit niet kan, maar even verderop meldt hij dat het niet expliciet wordt vastgelegd. Ik krijg dus graag meer duidelijkheid. Wat is er nu mogelijk met coöperaties die gebruikt worden om dividendbelasting te ontduiken, wat wordt er mogelijk en hoe verschilt dat van elkaar? De SP begrijpt dat de regering vereenvoudiging wil en daarom enkele belastingen afschaft, maar met het afschaffen van sommige belastingen gaat de regering wel erg kort door de bocht. Vorig jaar heb ik nog gepleit voor een verbrandingsbelasting, om het recyclen van afval te stimuleren, en wat schetst mijn verbazing? De staatssecretaris neemt dat voorstel niet over! Sterker nog, hij schaft zelfs de afvalstoffenheffing af. Het storten van afval – dat is slechter dan recyclen en verbranden – wordt zo voordeliger dan voorheen. Het argument daarvoor is dat afvalbeleid voldoende is. Het zal de staatssecretaris niet verbazen dat de SP-fractie tegen deze afschaffing is. Hoe schat de staatssecretaris de effecten van deze afschaffing in? Ik wil hem ertoe oproepen af te zien van het afschaffen van deze belasting. Er staan kleine belastinginkomsten tegenover, maar die genereren tegelijkertijd weinig administratieve lasten en hebben wel goede milieueffecten. Ik hoop dus dat de staatssecretaris afziet van het afschaffen van deze belasting.

De heer **Koolmees** (D66): Voorzitter. Dank aan de staatssecretaris en aan zijn ambtenaren voor de uitgebreide schriftelijke beantwoording. Ik ga in mijn inbreng in op een aantal blokken, maar begin met een algemene inleiding. Die is wat langer, dus daar wil ik een deel van mijn tijd voor gebruiken. Ik wil drie punten centraal stellen in mijn inleiding. Ten eerste de algemene beoordeling van het fiscale beleid van het kabinet. Ten tweede het fiscaal stimuleren van schulden. Ten derde de toekomstagenda van het kabinet, mede in aansluiting op een initiatief van de heer Dijkgraaf. Daarna kom ik bij het eerste blok van de agenda. Ik begin dus met de beoordeling van het fiscale kabinetsbeleid voor 2012. Het kabinet voert volgens het Centraal Planbureau een lastenverhoging door van 6,5 mld. in 2015 met als belangrijkste argument het gezond maken van de overheidsfinanciën. Eerlijk gezegd was ik nogal verrast door de keuzes van het kabinet. Met het aantreden van dit kabinet is een nieuwe VVD opgestaan. Je zou bijna zeggen: een VVD met een rood tintje, of zelfs een rood lintje. Ik had niet verwacht dat een VVD-staatssecretaris zou komen met een nivelleringsplan, maar dat is toch gebeurd. De VVD beloofde bedrijven en burgers fors minder overheid en belastingen. Ik zie de verkiezingsposter met daarop «minder overheid is minder belasting» nog voor me. In haar verkiezingsprogramma schreef de VVD dat nog hogere belastingen voor de VVD onacceptabel zijn. De collectievelastendruk stijgt echter. Sterker nog, 39,2% van de totale economie is de laatste tien jaar niet hoger geweest; wel één keer net zo hoog, maar niet hoger. Naar 2015 toe stijgt de collectievelastendruk zelfs naar 40,2%. Dat lijkt weinig, maar 1% van het bbp is toch ruim 6 mld. Het komende jaar worden de lasten met 1,8 mld. extra verhoogd en in totaal met 3,5 mld. in 2012. Ik zou bijna zeggen dat de VVD en het CDA verdergaan dan waarmee Wouter Bos in het vorige kabinet kon aankomen. Sterker nog, als Wouter Bos met dit Belastingplan naar de Kamer was gekomen, was hij overdekt met pek en veren door de VVD en het CDA naar buiten gedragen. Je ziet: het kan verkeren.

De heer **Huizing** (VVD): Is die collectievelastendruk nu zo gestegen omdat de lasten zelf zo ontzettend stijgen of omdat het bbp wat minder groeit dan we hadden gehoopt?

De heer **Koolmees** (D66): Allebei. Het bbp groeit inderdaad wat minder hard dan gehoopt. Tegelijkertijd dalen belastinginkomsten over het algemeen tijdens recessies. In recessies is de belastingquote vaak wat lager omdat de belastinginkomsten achterblijven. Het ene effect compenseert het andere dus ruimschoots. Het is echt het gevolg van lastenstijgingen. Het Centraal Planbureau heeft bij de start van de kabinetsperiode de gehele periode doorgerekend en kwam toen uit op een totale lastenontwikkeling van 12,5 mld. als je ook de zorgpremies meerekent. Dat zie je nu dus terug. Die 12,5 mld. is niet toevallig ongeveer gelijk aan 2% van het bbp. Dat is de stijging in deze periode.

De heer **Huizing** (VVD): De heer Koolmees beantwoordt de vraag inderdaad. Deelt hij met mij dat een belangrijk deel van deze lastenverzwaring toch echt te maken heeft met de stijgende zorgkosten? Daar hebben we overigens best onze zorgen over, maar als je de kwaliteit van de zorg op peil wilt houden, zul je hogere premies moeten vragen. Waarom heeft de heer Koolmees zo veel kritiek op dit punt, terwijl hij zelf toch ook altijd pleit voor kwalitatief goede zorg voor iedereen in Nederland?

De heer **Koolmees** (D66): Dit is een belangrijk punt, want dit is inderdaad de kern van mijn kritiek. In ons verkiezingsprogramma staat bijvoorbeeld dat het in deze tijd met deze budgettaire uitdagingen onmogelijk is om de lasten op nul te houden. Het VVD-verkiezingsprogramma – ik citeerde net nog: hogere belasting is voor de VVD onacceptabel – bevatte zelfs, ondanks de vergrijzing, ondanks de stijging van de zorgkosten, nog een lastenverlichting. Door de lastenverlichting in het pakket werd de VVD de banenkampioen genoemd. Dan moet je het echter ook wel realiseren. De VVD heeft mooie plannen opgeschreven in het verkiezingsprogramma, maar zodra er geregeerd gaat worden, worden deze in de ijskast gezet en stijgt de lastendruk naar het hoogste niveau in de laatste tien jaar. Dat is mijn kritiek op de VVD. D66 is altijd eerlijk geweest. Wij hebben gezegd: wij kunnen niet alle maatregelen nemen om de zorgkosten te bedwingen; dat lukt gewoon niet op de korte termijn. Ook wij vinden dat wij moeten hervormen op de lange termijn, maar wij hebben die belofte niet gedaan. Ik spreek de VVD aan op de gedane belofte.

De heer **Groot** (PvdA): Mijn vraag is al gedeeltelijk beantwoord. Ik vroeg mij af waar het betoog van de heer Koolmees heenging. Ik begrijp nu dat het alleen de bedoeling was om de VVD het breken van haar eigen verkiezingsbelofte in te pepen; dat is natuurlijk altijd leuk. Ik was even bang dat D66 zou bepleiten dat wij nog veel meer moeten gaan bezuinigen, maar dat blijkt niet het geval te zijn.

De heer **Koolmees** (D66): Wij zijn voorstander van hervormen. Als het kabinet was begonnen met hervormen aan het begin van deze kabinetsperiode, waren al deze lastenverhogingen niet nodig geweest. Dat is wel een consistente boodschap. Ik wilde vooral de VVD aan haar verkiezingsbelofte houden; dat is niet gelukt.

De heer **Huizing** (VVD): Ik vraag mij af hoe het komt dat de lastenstijging in de tegenbegroting van D66 zo marginaal verschilt met hetgeen nu voorligt.

De heer **Koolmees** (D66): Daarop is een aantal antwoorden te geven. Ten eerste: wij verlagen de lasten met 100 mln. extra ten opzichte van het

kabinet. Ten tweede: in één jaar kun je niet alle schade die het kabinet aanricht, repareren. Heel veel hervormingen die wij voorstaan, bijvoorbeeld de verhoging van de AOW-leeftijd en het aanpassen van de WW-duur, hebben veel effect op de langere termijn, maar niet in het eerste jaar. Tot slot: wij hebben het ook niet beloofd. Dat is de kern van de kritiek. Wij hebben niet de verwachting gewekt dat wij in deze situatie, met zo'n tekort op de begroting, zo veel lastenverlichting konden geven. Als de VVD weer zo'n belofte doet, moet je deze dus met een korreltje zout nemen, zo kun je achteraf constateren.

De heer **Huizing** (VVD): Ik begrijp hieruit dat de heer Koolmees ontzettend blij is met wat de staatssecretaris doet.

De heer **Koolmees** (D66): Nee. Daar kom ik nog op terug. In 2012 wordt de lastenverzwaring plotsklaps naar voren gehaald voor een bedrag van 1,8 mld. Het gevolg is dat het begrotingstekort, gelukkig, uitkomt op 2,9%. Dat is net onder de 3% en dat is geen toeval, vermoed ik. Waarom kiest het kabinet in dit kader voor zo veel lastenverzwaringen? Waarom kiest het niet voor hervormingen, die niet alleen de overheidsfinanciën, maar ook de economie weer gezond maken, zonder dat het de collectieve lasten zo snel verhoogt? Ik denk bijvoorbeeld aan het sneller verhogen van de AOW-leeftijd – dat heb ik net ook al gezegd in het interruptiedebatje met de heer Huizing – het moderniseren van de arbeidsmarkt en het hervormen van het zorgstelsel. Wij kennen het antwoord op deze vraag echter al: het staat niet in het regeer- en gedoogakkoord. Daar moeten wij het steeds maar weer mee doen. Ik ga nu in op het fiscale beleid, dat nogal van de hak op de tak springt. In 2012 worden de lastenverzwaringen in een keer naar voren gehaald, maar afgelopen juli werd plotsklaps besloten om de overdrachtsbelasting te verlagen. Voor de financiering hiervan werd onder andere de bankenbelasting aangekondigd. Wij wachten overigens nog op een beschrijving van hoe deze eruit zal zien. Graag krijg ik hierop een reactie van de staatssecretaris. Uit de MEV blijkt dat de tijdelijke verlaging van de overdrachtsbelasting geen positieve effecten heeft op de woningmarkt. Tegelijkertijd staat de vermogenspositie van banken onder druk. Daarover hebben wij de afgelopen week voldoende gediscussieerd in Europa. Wij eisen van de banken dat zij sneller hogere buffers aanhouden. Daarmee is D66 het van harte eens. Het kabinet haalt nu echter juist geld weg bij de banken om een cadeautje voor bouwend Nederland te financieren. Er is veel ondoelmatig geschuif met geld, zonder visie, zonder de woningmarkt structureel te hervormen en zonder de bankensector structureel te versterken. Wat gebeurt er op 1 juli volgend jaar? Gaat het kabinet dan echt de overdrachtsbelasting weer verhogen naar 6%, of wordt wederom met ondoelmatige en ondoordachte maatregelen een jaartje uitstel gekocht? Graag krijg ik helderheid van de staatssecretaris op dit punt. Het kabinet heeft vooral oog voor de korte termijn. Met veel kunst- en vliegwerk wordt er leuk strooigoed gevonden, maar ondertussen verliest het kabinet het algemeen belang uit het oog. Burgers en bedrijven weten niet waar zij aan toe zijn. Dit is niet bepaald het robuuste, voorspelbare en eenvoudige belastingstelsel waar het kabinet zo'n voorstander van is. Ik kom op mijn tweede punt: het fiscaal stimuleren van schulden. Dit onderwerp verdient onverminderde aandacht. Ook vorig jaar heb ik hier aandacht voor gevraagd. Erkend wordt, dat de echte oorzaken van de kredietcrisis liggen in het aanbod van te veel en te goedkope leningen en in een te lage beprijzing van risico's. Daarbij speelt ook de overheid een belangrijke rol, want via de fiscaliteit moedigt zij het hebben van schulden aan. Dat is een probleem. Voor burgers en bedrijven is het fiscaal voordelig om zo veel mogelijk schuld aan te houden. Daardoor zijn financiële producten in de afgelopen twintig jaar zo complex geworden. Heel veel mensen begrijpen die producten ook niet meer. De Studiecom-

missie Belastingstelsel concludeerde in haar rapport dat de huidige vennootschapsbelasting de financieringsbeslissingen van vennootschappen verstoort. Met andere woorden, het is voordeliger om investeringen en overnames zo veel mogelijk met geleend geld te financieren. De fiscale behandeling van het eigen huis bevat een vergelijkbare prikkel. In Nederland is de hypotheekschuld hoger dan 600 mld. In de afgelopen vijftien jaar is de schuld zeer snel gestegen; een verzesvoudiging sinds 1990. Waar komt deze snelle stijging vandaan? Het antwoord is heel simpel: die stijging wordt veroorzaakt door de hypotheekrenteaftrek en de financiële innovaties van de afgelopen vijftien jaar. Ik noem bijvoorbeeld de opkomst van spaar- en beleggingshypotheeken. Dit heeft ervoor gezorgd dat mensen hun schuld zo lang kunnen laten openstaan in vergelijking met ouderwetse hypotheekvormen zoals de annuïtaire hypotheek. De kosten daarvan worden grotendeels door de belastingbetaler gedragen.

Ook de sterke stijging van het aandeel aflossingsvrije hypotheeken heeft gezorgd voor hogere huizenprijzen, omdat kopers uiteindelijk alleen maar naar de netto maandlasten kijken. Als de netto maandlasten lager zijn omdat je niet aflost, kun je weer meer lenen. Dat zie je allemaal terug in de stijging van de huizenprijzen. Daardoor is het voor starters steeds lastiger geworden om een huis te kopen.

Zowel in de fiscale behandeling van vreemd vermogen in de vennootschapsbelasting als in de fiscale behandeling van het eigen huis blijven dus fiscale prikkels aanwezig om zo veel mogelijk schulden op te pompen. Dit heeft tot gevolg dat de gehele economie gevoeliger wordt voor dit soort schokken. De private schulden blijven namelijk stijgen.

Het kabinet komt met maatregelen voor de vennootschapsbelasting, de overnameholding en de beperking van de derdenrente. Ook geldt voor de hypotheekrenteaftrek sinds 1 augustus van dit jaar de verplichting om minimaal 50% van de hypotheek af te lossen. Dat vindt D66 goed; laat daar geen misverstand over bestaan. Het kabinet doet echter niks aan de kern van het probleem, namelijk dat het voor de fiscaliteit nog steeds voordeliger is om met geleend geld te werken. Zolang het kabinet niet durft om de kern van het probleem aan te pakken, heb je pleisters nodig om de excessen af te plakken. Hierdoor wordt het fiscale systeem steeds complexer.

De heer **Van Vliet** (PVV): Ik hoorde zojuist een tegenstrijdigheid in het betoog van de heer Koolmees. Hij zei net namelijk letterlijk: de huizenprijzen stijgen en het wordt moeilijker om een huis te kopen. Mijn verhaal is juist – dat lees ik ook overal – dat de huizenprijzen over de gehele linie dalen. Dat strookt toch niet met het verhaal van de heer Koolmees?

De heer **Koolmees** (D66): Ik zei dat wij het sinds 1990 over een verzesvoudiging van de prijzen hebben. Nee sorry, dat is een verkeerd cijfer. Wij hebben het zeker over een verdrievoudiging. De laatste jaren is het inderdaad minder. Door de economische crisis staan de huizenprijzen namelijk onder druk. De kern van mijn punt luidt als volgt. Door financiële innovaties, door het feit dat je met een spaarhypotheek niet of slechts gedeeltelijk hoeft af te lossen maar wel het grootste hypotheekrentevoordeel hebt, heeft Nederland de hoogste hypotheekschuld van heel Europa. Dat zie je allemaal terug in de huizenprijzen, omdat de woningmarkt een aanbodmarkt is. Ook al bouw je 50 000 huizen extra in een jaar, dan is dat een druppel op een gloeiende plaat en heeft dat geen effect op de prijzen.

De heer **Van Vliet** (PVV): Als die schuld zo hoog is, als Nederland de meeste hypotheekschulden heeft, dan staan daar toch ook bezittingen tegenover?

De heer **Koolmees** (D66): Het klopt dat er bezittingen tegenover staan, maar het punt is dat het zo scheef verdeeld is. De financiële innovaties waarover ik sprak, zijn vooral sinds de jaren negentig ontwikkeld. Vooral mensen die sinds de jaren negentig dergelijke producten hebben gekocht, zijn kwetsbaar. Zij hebben namelijk tophypotheek en grote aflossingsvrije delen. Daar maak ik mij veel zorgen over, omdat sinds 2001 de hypotheekrenteaf trek tot dertig jaar is beperkt. In 2031 hebben wij dus de eerste gevallen die te weinig hebben afgelost, die een tophypotheek hebben afgesloten. Daar komt nog eens bij dat ook de pensioenen onder druk staan en dat de kosten van de gezondheidszorg zullen stijgen. Ondertussen blijft de fiscale prikkel in het systeem echter bestaan. Daarom zijn wij met de fractie van de ChristenUnie – die is vandaag overigens afwezig – ook bezig met een initiatiefwetsvoorstel om de fiscale prikkel eruit te halen.

De **voorzitter**: De heer Koolmees meldt dat hij de woordvoerder van de fractie van de ChristenUnie mist. Ik had aan het begin van het overleg even moeten melden dat mevrouw Schouten zich laat verontschuldigen, maar dat heb ik verzuimd. Zij sluit later vandaag nog aan en zal ook de tweede termijn bijwonen.

De heer **Huizing** (VVD): Het blijkt maar weer hoe mensen cijfers op hun eigen wijze kunnen interpreteren, als je de periode aanpast op de manier die je zelf het prettigst vindt. De heer Koolmees heeft het over de situatie sinds 1990, maar de hypotheekrenteaf trek bestaat al sinds 1893. Ik ben het met de heer Koolmees eens dat de huizenprijzen in de jaren negentig fors zijn gestegen, zeker in vergelijking met andere decennia, maar de hypotheekrenteaf trek an sich is toch niet de oorzaak van dit verhaal? De oorzaak zit toch veel meer in de leenvormen die ertegenover staan? De heer Koolmees heeft het over een spaarhypotheek, maar dat is toch niets anders dan een omgekeerde annuïteit? Je spaart in plaats van af te lossen.

De heer **Koolmees** (D66): Dat is inderdaad de kern van het verhaal. We hebben de hypotheekrenteaf trek al heel lang; dat klopt. Dat verklaart ook niet de plotselinge stijging van de laatste twintig, dertig jaar. Het zit in de financiële innovatie, in het optimaliseren van je belastingvoordeel door de spaarhypotheek en de beleggingshypotheek. In de jaren tachtig, toen mijn ouders een huis kochten, was de annuïtaire hypotheek standaard. Daarin betaalde je de rente, maar ook aflossing, waardoor je schuld afnam. In de spaarhypotheek en beleggingshypotheek kun je de schuld juist dertig jaar open laten staan zonder af te hoeven lossen, met als gevolg dat de hypotheek goedkoper zijn, waardoor de maandlasten naar beneden gaan. Doordat je lagere maandlasten hebt, kun je meer lenen. Door de hogere leencapaciteit stijgen de prijzen van woningen weer. De hypotheekrenteaf trek an sich is dus inderdaad niet het probleem, maar de fiscale optimalisatie ervan. Daar willen we nu iets aan doen.

De heer **Huizing** (VVD): Het ging mij om de vaststelling van het eerste punt.

De **voorzitter**: De heer Koolmees vervolgt zijn betoog.

De heer **Koolmees** (D66): Ik was in mijn betoog aangekomen bij de kern van het probleem. Samen met de ChristenUnie zijn wij bezig met een initiatiefwetsvoorstel om de hypotheekrenteaf trek aan te passen. Het voorstel is eenvoudig. We willen alleen hypotheekrenteaf trek voor hypotheek die gedurende de looptijd worden afgelost. De opbrengsten daarvan gebruiken we voor lastenverlaging. Een deel willen we gebruiken voor het voorgoed afschaffen van de overdrachtsbelasting, niet voor één

jaar, maar structureel. De rest willen we gebruiken voor belastingverlichting op arbeid omdat we arbeid willen stimuleren. We zullen de hypotheekrenteaf trek niet afschaffen, maar we willen hem hervormen, opdat de fiscale prikkel eruit gaat.

Ik kom op de relatie met de Vpb. Ook wij waren blij verrast met het voorstel van de NOB. Dit is eigenlijk eenzelfde principe. Als je een overname hebt gedaan en die financiert met vreemd vermogen, wordt verondersteld dat je de schuld daarna stapje voor stapje aflost. Wij hebben dus sympathie voor het NOB-voorstel als alternatief voor de kabinetsplannen. De prikkel om vreemd vermogen structureel te gebruiken, verdwijnt zonder dat een te grote beperking wordt aangelegd voor bedrijven om overnames te doen. Bijkomend voordeel is dat deze wetgeving veel eenvoudiger is dan de complexe beperkingen die nu in de voorstellen zitten. Dit grijpt bovendien het probleem bij de kern aan. Ik kom zo meteen nog terug op de Vpb.

Dan het derde deel van mijn inleiding, de toekomstagenda en de fiscaliteit. De staatssecretaris heeft zijn fiscale agenda gepresenteerd. Wij bespreken die in januari, maar ik wil er vandaag alvast kort op ingaan. Wij steunen de wens van het kabinet om het belastingstelsel robuuster en eenvoudiger te maken. Wij zijn ook groot voorstander van de verschuiving van directe naar indirecte belasting, zoals de staatssecretaris in de fiscale agenda heeft opgeschreven. Door de btw te verhogen, maar ook door meer te vergroenen, kunnen de belastingtarieven op arbeid dalen. Helaas is dit punt bij de presentatie van de fiscale agenda snel de prullenbak ingegaan door de reactie van de coalitiegenoten, maar wij spreken de hoop uit dat wij op dit punt toch een slag kunnen slaan. Wij denken dat dit een belangrijk punt is in een toekomstbestendig belastingstelsel. Wij hebben ook graag onze steun gegeven aan de wens van mijn SGP-collega om een commissie voor herziening van inkomstenbelasting in te stellen. D66 heeft altijd aandacht gevraagd voor de fiscale behandeling van alleenstaanden met het leefvormneutraal beleid. Wij hebben hierover een hoorzitting gehad en wij zien de opdracht die de staatssecretaris gaat formuleren, met belangstelling tegemoet. Wij verwachten hier heel veel van. Kan de staatssecretaris hierbij ook de verschuiving van directe naar indirecte belasting betrekken?

Ik ga kort in op hoofdstuk 1 en 2 van blok 1 van het Belastingplan. Korthedshalve sluit ik mij aan bij de opmerkingen van de heer Omtzigt over het eurovignet. Ik heb er ook veel vragen bij. Kan dit niet door landen om ons heen worden opgelost? Gaan we niet te snel met het afschaffen omdat we buitenlandse vrachtwagens niet gaan belasten en onze vrachtwagens in het buitenland wel worden belast? Nogmaals, korthedshalve sluit ik me in dezen aan bij de heer Omtzigt.

Ik heb nog een vraag over de R&D-af trek voor innovatie. Het is prima dat het kabinet oog heeft voor innovatie – dat steunen wij van harte – maar de vraag is of ook de kleinere en nieuwe bedrijven die nog niet veel winst maken, gebruikmaken van die faciliteit. Juist die nieuwe bedrijven kunnen innovatie echt een impuls geven.

Dan kom ik bij het Vpb-pakket. Ik heb er al veel over gezegd. Ook voor D66 is het NOB-voorstel een aantrekkelijk alternatief, omdat het betrekking heeft op de transactie en niet op de balans van de hele onderneming. De prikkel om schulden af te lossen, sluit aan bij onze ideeën over de behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen. Meer fundamenteel heb ik wel de volgende vraag. In de Studiecommissie Belastingstelsel heeft professor Van Weeghel gesuggereerd om nog een verdere stap te zetten, door in de richting van een gelijkwaardige behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen te gaan. Waarom gaat het kabinet niet verder op deze weg? Ik weet dat het budgettair heel lastig is, omdat het op korte termijn heel veel geld kost. Voor de lange termijn zou dit wel een heel aantrekkelijk perspectief zijn, omdat je hiermee voorkomt dat

vreemd vermogen toch aantrekkelijk blijft en eigen vermogen als het ware belast wordt. Graag een reactie hierop van de staatssecretaris.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Voorzitter. Ik werk graag samen met deze staatssecretaris omdat het gewoon een aimabel mens is. Daar gaat het echter niet om, het gaat om de output. In die zin ben ik dan ook enigszins teleurgesteld. De staatssecretaris gebruikt graag veel woorden, maar ik meet zijn prestaties af aan wat er zou moeten worden gedaan. Echte hervormingen mag hij niet doorvoeren, dus wordt er geknipt en geplakt op een paar gebieden waar de gedooggevangenis hem althans niet in de weg zit.

Ook mis ik een visie. Wij hebben weliswaar de fiscale agenda behandeld, maar die werd gevoeglijk weggeveegd door zijn eigen coalitievrienden. Echte hervormingen, zoals de onherroepelijke aanpak van de hypotheek-renteaf trek, blijven uit. De bewegingsruimte op het gebied van de pensioenen is marginaal en wordt gedicteerd door de sociale partners. De speelruimte van de staatssecretaris om grootschalige belastingontwijking aan te pakken, wordt zo klein mogelijk gehouden door minister Verhagen en door de Belastingdienst; althans zo lijkt het. Minister Verhagen heeft namelijk een topsector hoofdkantoren ingesteld – dat is volgens mij een legitimatie van belastingontwijking – en de Belastingdienst wil er niets over vertellen, in ieder geval niet aan Kamerleden. Ook werd er een proefballonnetje gelanceerd over een hogere belasting op consumptie, maar dat idee bleef niet lang geloofwaardig voor de PVV en het CDA. Verder zijn er nog wat vage plannen om dingen te gaan onderzoeken, zoals de loonsomheffing, de winstbox en het schrappen van de aftrekposten. Hoeveel woorden heeft de staatssecretaris nodig om ons duidelijk te maken dat hij weinig draagvlak heeft om welke kant dan ook op te bewegen? Zelfs de SGP vond het nodig om een motie in te dienen voor een nieuwe onderzoekscommissie, die met voorstellen moet komen om het belastingstelsel te hervormen. Waarom moet de SGP daarmee komen en doet de staatssecretaris dat niet zelf?

De heer **Dijkgraaf** (SGP): Ik heb een vraag aan de heer Braakhuis over het woordje «zelfs». U begon uw zin met te zeggen dat zelfs de SGP een motie heeft ingediend. Ik ben wel benieuwd naar de reden voor het gebruik van het woordje «zelfs».

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Semantische discussies zijn altijd leuk. Ter geruststelling kan ik zeggen dat het woordje «zelfs» geen betrekking heeft op de SGP, maar op het feit dat het zelfs nodig was om met een voorstel te komen dat ik eigenlijk van de staatssecretaris zelf had verwacht.

Ondertussen wordt met veel toewijding de fiscale vergroening van zijn voorganger, de huidige minister van Financiën De Jager, om zeep geholpen. Waarom handelt de staatssecretaris niet wat gedurfter? Waarom worden niet de grenzen van het mogelijke verkend? In mijn bijdrage zal ik proberen te laten zien dat het wel degelijk mogelijk is om het belastingstelsel toekomstgericht en toekomstbestendig te maken. Daartoe zal ik twee punten aanraken. De staatssecretaris weet inmiddels dat belastingontwijking mijn volle aandacht heeft. Nederland is namelijk belastingparadijs nummer 1. Vervolgens zal ik nog ingaan op het punt van de fiscale vergroening en banen.

Ik begin maar meteen met mijn grootste frustratie. De belastingontwijking en het grote spel van het ontwijken van Kamervragen daarover. Nederland stond niet voor niets op het lijstje van Obama. Nederland is een belastingparadijs en Nederland zal ook na deze maatregelen in het Belastingplan een belastingparadijs blijven. Voor de kleine ondernemer op de hoek is er niets paradijselijks aan onze belasting, maar voor multinationals is dat andere koek. Er is zelfs een aparte term voor belastingont-

wijking via Nederland: «going Dutch». Een bekend voordeel van «going Dutch» als manier om belasting te ontwijken, is de SAB Miller-case over belastingontwijking via royaltybetaling. Nederland verdient hier 1,3 mln. aan, maar dit gaat ten koste van een belastingontwijking van 12 mln. voor Afrika. Een ander voorbeeld is het belastingverdrag met Mongolië. Nederland handelt nauwelijks met Mongolië, maar een Canadees bedrijf maakt gebruik van het Mongools/Nederlandse belastingverdrag met een 0-procenttarief om onder de eigen, minder gunstige afspraken met Mongolië uit te komen.

Het bedrijfsleven is hier dus blij mee, maar de ontwikkelingslanden zijn hier niet blij mee. Uit onderzoek van ActionAid blijkt dat de 100 grootste multinationals op de Londense beurs 1 330 vennootschappen en joint ventures in Nederland hebben. Nederland doorsluisland is op één na de grootste speler voor de fiscale constructies van deze multinationals. De Nederlandse trustkantoren spelen hierbij een belangrijke rol. Deze constructies leveren Nederland nauwelijks iets op, maar brengen ontwikkelingslanden wel grote schade toe. Volgens ActionAid raken veel ontwikkelingslanden door belastingvlucht drie keer zoveel geld kwijt als zij aan ontwikkelingshulp ontvangen. De staatssecretaris weigert intussen de aangenomen motie-Vendrik uit te voeren. Daarin wordt onderzoek gevraagd naar belastingontwijking en -ontduiking en naar de gevolgen voor ontwikkelingslanden. Ik vraag de staatssecretaris opnieuw of hij bereid is om deze motie alsnog uit te voeren.

Wat mij bij deze belastingontwijking ook verbaast, is het continue argument van het vestigingsklimaat; het is vestigingsklimaat voor en het is vestigingsklimaat na. Dat is natuurlijk onzin, want al die briefenvbussen aan de Zuidas leveren nauwelijks reële economische meerwaarde op maar gaan wel ten koste van de Derde Wereld. De paar hoofdkantoren uit Japan die hier ooit zijn gekomen, is dat het dan? Wat heeft de gewone burger daaraan? Bevolkt met expats, die ook nog eens veel minder belasting betalen – daar komen wij straks op – is zo'n hoofdkantoor echt geen werkgelegenheidsdroom. Waar blijft de maakindustrie, bestaand uit fabrieken en distributiecentra, waar echt mensen werken en niet alleen wat stropdassen? Volgens de Nederlandsche Bank houden we van de 6 300 mld. die door Nederland stroomt, op deze wijze ongeveer 500 mln. aan reële economie over aan dit beleid. We vangen ook nog eens 1 mld. aan belasting, maar qua reële economie is dit ongeveer 500 mln.; dat is een berekening van de Nederlandsche Bank. Dat is dus 0,008%; het is de moeite. Dat is dan het beleid van deze staatssecretaris.

De Belastingdienst blijkt ook nauwelijks actief te zijn bij de aanpak van belastingontwijking. Sinds 2007 worden afspraken over informatie-uitwisseling opgenomen in de verdragen, de zogenaamde TIA's, maar de Belastingdienst blijkt hier nauwelijks gebruik van te maken, zoals wij onlangs ook konden lezen in de krant. Waarom niet? Is de staatssecretaris bereid om hier veel meer prioriteit aan te geven?

De heer **Huizing** (VVD): De heer Braakhuis heeft het over belastingontwijking dankzij verdragen. Ik heb altijd geleerd dat een verdrag door twee partijen wordt gesloten. Als een verdrag beide partijen welgevallig is, waarom zou Nederland zich dan ineens schuldig moeten voelen over het feit dat de andere partij dat verdrag met het volle bewustzijn en met liefde heeft ondertekend?

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Op zich is dat waar, maar het gaat natuurlijk juist om de momenten waarop gebruik wordt gemaakt van de verschillen tussen de diverse verdragen, want elk belastingverdrag is weer een maatwerkoplossing. Er zitten bijvoorbeeld definitieverschillen in: wat bij ons soms vreemd vermogen is, is in een ander land eigen vermogen en vice versa. Daar kan nog steeds gebruik van worden gemaakt. Door de OESO-toepassing is transfer pricing weliswaar

enigszins teruggebracht, maar er blijft genoeg ruimte over. Het tweede punt is dat de substance-eis die aan de activiteiten wordt gesteld, vaak moeilijk controleerbaar is. Daar kom ik straks op terug.

Dit was één kant van dit verhaal, maar er is nog een kant, namelijk de Kamervraagontwijking. Het is waar dat wij heel veel niet weten en daarnaar moeten gissen, maar als ik daar dan naar vraag, ook via Kamervragen, krijg ik de gevraagde informatie niet. Dat mag immers niet van de Belastingdienst, die steeds wijst naar artikel 67 van de Awr, die bepaalt dat er geen gegevens verstrekt mogen worden die herleid kunnen worden naar de bron. De Belastingdienst is echter een onderdeel van het ministerie van Financiën, valt dus onder de verantwoordelijkheid van de staatssecretaris en is dus eigenlijk onderworpen aan de controle van de Kamer. De Kamer mag echter weer niets weten. Dat is lastig en daarom heb ik voorgesteld om vijf soortgelijke cases op te tellen en door vijf te delen zodat ik aan de hand van die informatie niet meer de bronnen kan afleiden. Dat is dus conform het gewraakte artikel, maar ik krijg dan nog geen antwoord, want het mag niet van de Belastingdienst. Zo wordt de wondere wereld van de Belastingdienst wel een grote «black belastingbox», waarvan we weten dat een burger of een kleine onderneming die een bonnetje kwijt is, in de problemen kan komen. Als je echter veel verdient of je een grote onderneming hebt, is er wel wat maatwerk voor je. Zolang je maar je fairshare betaalt, maar wat is dat? Nogmaals, waarom geeft de staatssecretaris geen antwoord op mijn Kamervragen waarin ik inzicht vraag in de effectieve belastingdruk van de 50 grootste Nederlandse bedrijven, vooral multinationals, en de meest gebruikte financiële constructies? In het Verenigd Koninkrijk is een soortgelijk onderzoek wel uitgevoerd. Ik zie dus niet in waarom dit in Nederland niet mogelijk zou zijn, al is het via anonimisering of eventueel aggregatie van gegevens. Ik wil gewoon een einde aan deze geheimhouding. De Tweede Kamer moet inzicht krijgen in veel voorkomende fiscale constructies, zodat zij deze effectief kan aanpakken. Ik wil dat dit parlement zijn parlementaire controle naar behoren kan uitvoeren. Daarom heb ik een amendement voorgesteld over een aanpassing van de geheimhoudingsplicht in de Awr ten behoeve van die taak van de Kamer. Ik wil namelijk dat er einde komt aan zowel deze «Kamervraagontwijking» als de belastingontwijking en dat de Nederlandse burger te weten komt wat er in dit land zoal geregeld wordt. Zij moeten tenslotte 18 mld. inleveren van dit kabinet, terwijl elders die miljarden mogelijk niet worden opgebracht. Mogelijk, want we weten dus heel veel niet. Dat is echter unfair en ik zal er voor blijven knokken om dit boven water te krijgen.

Ik wil daarom twee uitzonderingen op de geheimhoudingsplicht in de Awr. Ten eerste: er geldt geen geheimhoudingsplicht voor de bekendmaking van gegevens op geaggregeerd en geanonimiseerd niveau. Ten tweede: dit geldt ook als gegevens op verzoek besloten ter inzage worden gelegd van de leden van de Eerste of Tweede Kamer. In beide gevallen komen er geen individuele gegevens op straat te liggen en kan bijvoorbeeld ook een parlementaire enquêtecommissie haar taak naar behoren uitvoeren.

Ik kom op iets positiefs, want het is niet allemaal kommer en kwel. De staatssecretaris pakt in het belastingplan eindelijk wel de grote sprinkhanen aan. Dat is goed. We hoeven niet meer bang te zijn voor een herhaling van het HEMA-scenario waarbij een bedrijf wordt volgepompt met schulden om maximaal te profiteren van de Nederlandse renteaftrek. Waarom blijft echter tot een drempel van een miljoen aan rentelasten vrijspel bestaan? Dat is nogal wat en weer een verdubbeling van een eerder voorstel. Deze vraag is ook al eerder door een aantal voorgangers gesteld.

Er komt een antimisbruikbepaling zodat coöperaties in misbruiksituaties inhoudingsplichtig worden voor de dividendbelasting. Per praktijkgeval moet worden beoordeeld of er sprake is van een volstrekt kunstmatige constructie. Ook hierbij vraag ik mij af of we iets kunnen leren van het

buitenland. De huidige oplossing klinkt immers arbeidsintensief en in combinatie met de bezuinigingen op de Belastingdienst geeft mij dat geen comfortabel gevoel.

Nederland heeft 163 trustkantoren die het beheer uitoefenen van zo'n 13 000 doelvennootschappen omdat deze lokaal beheerd en geadmineistreerd moeten worden om te profiteren van ons lokale vestigingsklimaat. Hoe kan het zijn dat een bedrijf voldoende substance heeft in Nederland om voor onze fiscale regels in aanmerking te komen, als zo'n zelfde trustkantoor nog voor gemiddeld 80 andere bedrijven werkt? Welke substance-eisen gelden precies en bieden deze voldoende houvast om belastingontwijking tegen te gaan? Welke substance-eisen worden in andere landen gesteld, vooral binnen de Europese Unie? Zijn de Nederlandse substance-eisen wel eens geëvalueerd en, zo ja, wat waren daarvan de conclusies? Zo nee, is de staatssecretaris dan bereid om de substance-eisen te evalueren?

Dan nog even heel kort over het Bosalgat, waarover al eerder iets is gezegd. Het is moeilijk te dichten, ook door de asymmetrie met het buitenland. Het is natuurlijk lastig als in het buitenland anders wordt beoordeeld waar winsten en kosten mogen neerslaan. Kunnen wij dan niet beter de bestaande belastingverdragen gebruiken om het Bosalgat te dichten? Dat is weliswaar een omweg, maar het is een mogelijkheid om in ieder geval op bilateraal niveau het Bosalgat te dichten.

Ik ben dus eigenlijk pas tevreden als Nederland niet langer een belastingparadijs is voor tienduizenden brievenbusmaatschappijen. Laten wij elkaar geen mietje noemen, het feit dat ze er zijn, dat het er zo veel zijn en dat die grote ondernemingen allemaal hier zitten, is een onverbloemd feit en dat is het niet voor niets. Ik wil dat Nederland een paradijs wordt voor echte ondernemers en zijn inwoners en een eerlijke handelspartner voor de ontwikkelingslanden.

Ik schakel nu door naar het volgende onderwerp.

De heer **Huizing** (VVD): De heer Braakhuis wil dat Nederland niet meer een belastingparadijs is. Ik begrijp goed dat hij dus eigenlijk zegt dat hij liever heeft dat al deze maatschappijen naar een ander land gaan en daar een bijdrage leveren, hoe relatief klein misschien ook, aan de reële economie en aan belastinginkomsten. Ik zeg dat in het licht van de opmerking van de heer Braakhuis dat Nederland in totaal 18 mld. moet inleveren. Als wij dit ook kwijtraken, moeten wij straks met elkaar nog meer inleveren. Ik begrijp in het betoog van de heer Braakhuis niet helemaal waarom hij hier vanaf wil. Dan doen wij het eigenlijk aan een ander land cadeau.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Dat is steeds het argument, zoals ik al eerder zei: het vestigingsklimaat. Intussen vestigen zich hier niet of nauwelijks de gewenste hoofdkantoren; het is niet de moeite waard. Dat is becijferd; het levert echt heel weinig op. De economisch meest reële activiteiten betreffen die van de consultants Ernst & Young, die bedrijven kunnen helpen aan deze fiscale constructies. Er is dus gewoon geen economische meerwaarde, maar het gaat wel ten koste van de derde wereld. Het gaat aantoonbaar om ten minste 680 mln., maar waarschijnlijk is het veel en veel meer. Zodra mijnheer Huizing kan aantonen dat dit reële economische meerwaarde oplevert, heeft hij wat mij betreft gelijk. Zolang ik echter merk dat er van 6 300 mld. 1 mld. aan belastinginkomsten overblijft, ben ik daar misschien wel blij mee, maar het kan waarschijnlijk nog veel meer zijn. Er gaat een hele hoop vanaf, wat wij kwijtraken doordat bedrijven gewoon ontwijken.

De heer **Huizing** (VVD): Ik denk dat Nederland aan de andere kant weer buitengewoon genereus is als het gaat om het budget voor ontwikkelings-samenwerking.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Het was geen vraag, maar ik reageer ik wel op, want volgens mij zijn wij daar in Nederland iets minder genereus mee geworden onder dit kabinet, en dat zit mij ook nog steeds dwars.

De heer **Bashir** (SP): Het Bosalgat is ontstaan door het Bosal-arrest, dat ervoor zorgt dat er oneigenlijk rente wordt afgetrokken. Nu wil de regering het Bosalgat dichten en een aantal andere maatregelen doorvoeren. Het geld dat daarmee vrijkomt, wil de regering hoofdzakelijk aanwenden om de winstbelasting voor bedrijven te verlagen. Ik heb hierover een motie ingediend. De fractie van GroenLinks heeft er eigenlijk voor gezorgd dat die motie niet werd aangenomen, door de meerderheid te blokkeren. De voorzitter van de fractie van GroenLinks heeft daarover een tijdje geleden eenzelfde motie ingediend. Mijn vraag is dus: was het een foutje bij de stemmingen voor het zomerreces en kunnen wij straks samen optrekken om het Bosalgat, dat oneigenlijk is, aan te wenden voor de algemene middelen?

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Interfererende moties kunnen wel eens voor wat ruis zorgen, maar ik ben graag bereid om wat meer met de heer Bashir op te trekken.

De heer **Bashir** (SP): Ik ben daar ontzettend blij mee, want dit zorgt er toch voor dat wij op dit punt een meerderheid hebben.

De **voorzitter**: Dat is geen vervolgvraag. Ik wil er echt op wijzen dat wij interrupties gebruiken om vragen te stellen, maar niet om nog een keer in herhaling te vervallen.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Voorzitter. Mijn fractie kijkt met enige afschuw naar wat het kabinet doet op het gebied van fiscale vergroening en banen. Deze staatssecretaris helpt het werk van zijn voorganger om zeep en kiest eerder voor fiscale vergrijzing dan voor fiscale vergroening. In plaats van mensen met groene banen te wapenen tegen een nieuwe economische dip – in landen waar ze dit doen is het aantoonbaar effectief, zoals in Duitsland, waar het al 250 000 nieuwe banen heeft opgeleverd – kiest dit kabinet consistent voor het subsidiëren van de gevestigde, fossiele energie verslindende bedrijven. Daar gaat 5,8 mld. naartoe, terwijl het kabinet bezuinigt op groen. Onder het mom van eenvoud schaft de staatssecretaris een aantal milieubelastingen af, maar als hij echt koos voor eenvoud, zou hij ook kunnen kiezen voor het afschaffen van de zorgtoeslag of lastige aftrekposten in de inkomstenbelasting. Maar dat gebeurt dan weer niet. Dit levert de Belastingdienst namelijk veel meer kostenbesparing op dan nu het geval is. Zelfs als vereenvoudiging echt leidend zou zijn, staat de keuze open om te kiezen voor fiscale vergroening, bijvoorbeeld door een aantal subsidies op fossiele energie af te schaffen. Maar nee, er wordt consistent gekozen voor fiscale vergrijzing. Het lijkt er daarbij op dat dit kabinet consequent kiest voor de weg van de minste weerstand, de weg van de gevestigde orde en de weg van de achteruitgang. Waarom kijkt dit kabinet niet verder en waarom kiest deze staatssecretaris niet voor een richting vooruit, op weg naar een gezonde en schone toekomst?

Ik leg de staatssecretaris drie gewetensvragen voor. Vindt u het eerlijk, mijnheer de staatssecretaris, dat energie-intensieve bedrijven een 220 keer lager tarief voor de energiebelasting betalen dan een burger? Vindt u het in deze tijden van harde bezuinigingen verdedigbaar om fossiele energie met 5,8 mld. te blijven subsidiëren via de fiscus, terwijl schone energie nauwelijks iets toebedeeld krijgt en dus kansloos wordt gehouden door dit kabinet? Daarmee wordt trouwens ook veel innovatie op dit gebied zwaar onder druk gezet, evenals banen. Wilt u ook dat werknemers en zelfstandigen minder belasting moeten gaan betalen, zodat zij er

minder hard in koopkracht op achteruitgaan? Er is weliswaar iets genivelleerd, maar we kijken toch nog steeds aan tegen een gemiddelde koopkrachtdaling van meer dan 1% en dan drukt dat ene procent natuurlijk veel zwaarder op de lagere inkomens dan op de hoge.

Voorzitter. Als het antwoord van de staatssecretaris op de vragen een en twee nee is en het antwoord op vraag drie ja, dan hebben wij een antwoord in de vorm van mijn amendement voor eenvoud, vergroening en banen. In dat amendement verlagen we de belasting aanzienlijk, met 1% in 2012 tot 2015 en met 2% in 2015. Dan hebben we het over de eerste en tweede schijf. Tegelijkertijd kiezen we met dit amendement voor een toekomstgericht energiebeleid. Op dit moment betalen energie-intensieve bedrijven dus veel minder energiebelasting dan een burger, terwijl de fiscale bevoordeling enorm is. Met dit amendement wordt deze fiscale bevoordeling van 5,8 mld. in stapjes tot en met 2015 gehalveerd. Hierdoor neemt de druk toe voor energie-intensieve bedrijven om te investeren in energiebesparing of schone energie, zonder dat meteen de volledige prijs hoeft te worden betaald. Uiteindelijk krijgen op deze manier schone vormen van energie een eerlijke kans.

Wij kiezen er toch voor – ik heb het CDA daaraan herinnerd – om de succesvolle belasting op verpakkingen te verhogen tot het Deense niveau, zodat maximale effectiviteit kan worden bereikt, terwijl er toch een redelijke belastingopbrengst wordt gerealiseerd. Tot slot zorgen wij voor een vereenvoudiging, door de verlaagde accijns voor rode diesel en het verlaagde tarief voor de glastuinbouw af te schaffen.

Ik sluit dit blok af met een vraag aan de staatssecretaris. Toen wij onlangs een debat hadden met minister De Jager, bood deze toen we het even over de hypotheekrenteaftrek hadden eigenlijk een soort opening. Hij merkte op dat het afschaffen van de hypotheekrenteaftrek zou leiden tot een belastingverhoging, omdat je minder aftrek hebt. Dat snijdt natuurlijk hout. Omgekeerd geredeneerd betekent het echter ook dat als je de belastingdruk gelijk houdt, mogelijk de aanpak van de hypotheekrenteaftrek toch bespreekbaar is voor dit kabinet. Dat is in ieder geval een opening die ik zie. Mijn vraag aan de staatssecretaris is of hij daar even op in wil gaan.

Voorzitter. Dat is het einde van mijn inbreng over dit blok.

De heer **Dijkgraaf** (SGP): Voorzitter. Ik wil blok I en II in één keer behandelen, zoals verschillende sprekers ook gedaan hebben. Het voordeel daarvan voor u is dat ik dan bij blok V pas weer terug ben, maar dat heeft ook met mijn agenda voor de rest van de middag te maken. Aan het begin van deze behandeling wil ik graag de staatssecretaris complimenteren met zijn eerste echte belastingplannen, waarin een aantal mooie voornemens zijn opgenomen om te komen tot een eenvoudiger en solider belastingstelsel. Het zijn eerste stappen en per jaar moet je ergens zien te komen. Grote stappen zijn zeker in een tijd waarin er weinig geld is, lastig. Daarom juich ik het ook toe dat de staatssecretaris de motie die ik ingediend heb, gesteund heeft en dat de Kamer dat overigens ook breed gedaan heeft. Tot mijn verbazing deed niet iedereen dat, maar dat komt nog wel. Volgens mij heeft de PvdA de motie niet gesteund, maar daar gaan we het nog over hebben. Wij gaan daar immers uitvoerig op terugkomen bij de fiscale agenda en dat was volgens mij de motivatie van de heer Groot, dus dat komt allemaal goed.

Na al deze woorden van dank wordt het tijd voor wat licht kritische opmerkingen. In het Belastingplan kom ik toch weer een aantal voorstellen tegen waarvan ik mij afvraag of dat nu echt zo moet. Zijn we dan niet weer bezig met onnodige lastenverzwaringen? Voorstellen tot lastenverzwaringen, verdergaande instrumentalisering, het introduceren of uitbouwen van ineffectieve instrumenten, ik kom daar zo meteen nog op terug. Bij deze, maar ook bij voorgaande voorstellen, bekruipt mij vaak het gevoel dat we weer te maken hebben met wat juist het probleem is bij

belastingvoorstellen. Als je ze jaar op jaar bekijkt, is het niet zo erg, maar als je ze allemaal bij elkaar opstapelt, groei je uiteindelijk naar een stelsel toe waarvan je denkt: lieve help, dit heeft eigenlijk niemand bedoeld. Om dat nu te voorkomen, zou ik de staatssecretaris willen vragen of hij in het vervolg in de memorie van toelichting bij elk individueel voorstel tot wijziging ook de effectiviteit zou willen aangeven, zodat de Kamer die afweging beter kan maken. Dat zorgt ervoor dat beoogde doelen met zo weinig mogelijk publieke middelen worden bereikt en dat de Kamer een instrument in handen heeft om bij elk individueel voorstel te bekijken wat het betekent en de stapeling daarbij kan betrekken.

In het verlengde hiervan roep ik de staatssecretaris ertoe op om in het Belastingplan een horizonbepaling op te nemen als het gaat om fiscale maatregelen die eigenlijk worden genomen in het kader van de koopkracht. Dat zou wel eens de sleutel kunnen zijn, maar het vergt politiek lef. Feitelijk tref je zulke maatregelen namelijk voor dat ene jaar om de koopkracht te repareren, maar als zo'n maatregel er eenmaal in staat, blijft hij er ook in staan, en dan krijg je opnieuw die stapeling. Is de staatssecretaris bereid tot zo'n bepaling, ook met het oog op het huidige plan?

Ik kom op de vennootschapsbelasting. Ik vraag me af of de regeling rond de aftrek van buitenlandse schulden bij overnames niet te rigide is. Het is natuurlijk prima dat dit wordt aangepakt; daarover zijn wij het allen eens. Verschillende sprekers hebben al de vraag gesteld of dit wel de regeling is die wij zouden moeten hebben. De VVD-fractie heeft een alternatief voorgesteld; ik ben ook zeer benieuwd naar de reactie daarop. Daarnaast wil ik van de staatssecretaris nog wel wat horen over de gekozen verhouding tussen eigen en vreemd vermogen. Is dit wel de verhouding waarvan je moet uitgaan als je naar de praktijk kijkt? Waarom is er niet voor gekozen om bedrijven de mogelijkheid te bieden, in specifieke gevallen aan te tonen dat het in hun geval heel reëel is om van een lager getal uit te gaan, de zogenaamde tegenbewijsmogelijkheid? Tot slot wat dit punt betreft: ik mag er toch van uitgaan dat deze maatregelen niet met terugwerkende kracht worden toegepast, ook als in de toekomst herfinanciering nodig is?

De heer **Van Vliet** (PVV): Ook bij een toekomstige herfinanciering, zei de heer Dijkgraaf. Stel dat er sprake zou zijn van een excessieve renteaftrek, dan moeten wij die dus in stand laten. Begrijp ik dat goed?

De heer **Dijkgraaf** (SGP): Ik zou staatsrechtelijk wel benieuwd zijn naar de visie van de staatssecretaris hierop. Ik stelde vragen; dat wil niet zeggen dat ik hierover een keiharde stellingname heb. In juridische termen is het natuurlijk wel interessant om te bekijken in hoeverre bedrijven kunnen rekenen op afspraken die destijds met Financiën zijn gemaakt. Als er echt excessieve dingen zijn gebeurd, die teruggedraaid zouden kunnen worden zonder afspraken te schenden, zou het in ons aller belang zijn om dat te doen. Dat ben ik eens met de heer Van Vliet. Het is echter niet de bedoeling dat zaken gaan omvallen waarvan wij vinden dat die wel degelijk een positief effect hebben voor de toekomst van Nederland.

De heer **Van Vliet** (PVV): De heer Dijkgraaf sprak over gemaakte afspraken. Als ik ervan uitga dat de fiscale regels ten aanzien van de vennootschapsbelasting in gelijke mate gelden voor iedereen die activiteiten ontplooit, hebben wij gewoon te maken met de wet. Als de wet gewijzigd wordt – dat recht hebben wij hier – ontstaat een nieuwe wettelijke situatie. De heer Dijkgraaf koppelde dit aan een moment van herfinanciering. Ik zou zeggen: dat is dan nieuw geldende wetgeving, die ik daarop dus zou willen loslaten.

De heer **Dijkgraaf** (SGP): Als de werkelijkheid zo in elkaar zit, ook in die deals – dat zou eigenlijk zo moeten zijn – dan volg ik de heer Van Vliet. Tegelijkertijd weten wij dat er wel degelijk soms zeer harde afspraken zijn gemaakt met het ministerie van Financiën. Juist daarin ben ik geïnteresseerd: welke afspraken liggen er specifiek voor de langere termijn? Voorzitter. Ik kom op de zelfstandigenaftrek. Wij maken ons zorgen over de effecten van de maatregelen die de regering neemt met betrekking tot de zelfstandigenaftrek voor kleine ondernemers. De regering toont in de nota naar aanleiding van het verslag aan dat er soms grote koopkrachteffecten optreden bij ondernemers van wie de partner € 15 000 aan inkomsten heeft. Kan de staatssecretaris in de schriftelijke beantwoording van deze termijn ook de koopkrachteffecten opnemen van ondernemers van wie de partner geen inkomsten heeft? Zijn die misschien nog wel vele malen groter?

Ik sluit me aan bij de opmerkingen van de PVV in het verslag over de perverse effecten van samenloop van de te betalen belasting voor de ondernemers en de toeslagen. De regering erkent dat hier een probleem ligt, maar wil deze doorwerking vooralsnog niet wegnemen door middel van een aangepast inkomensbegrip voor de toeslagen. Ziet de staatssecretaris nog andere mogelijkheden op korte termijn om deze samenloop van omstandigheden te beperken?

Ik kom op de kindregelingen. Het zal niemand verbazen dat de SGP grote kritiek heeft op het schrappen van de uitzonderingen op de afbouw van de algemene heffingskorting, de zogenaamde zorgbeloning. Het argument van de SGP, dat het onwenselijk is om mensen te belasten voor de kosten die minimaal noodzakelijk zijn om te voorzien in het eerste levensonderhoud, is intussen breed bekend. Ik hoop dat bij de stemming blijkt dat de Kamer dit argument deelt, doordat deze uitzondering niet wordt geschrapt.

Gezien de integere wetsbehandeling van de afbouw van de algemene heffingskorting in de Wet werk en bijstand heb ik er hoop op dat een Kamermeerderheid die groep mensen wil uitzonderen van de afbouw die wel zou willen werken, maar dit niet kan. De afbouw van de overdraagbare algemene heffingskorting is consequent verdedigd als arbeidsparticipatieprikkel. Een prikkel is natuurlijk alleen effectief als mensen gebruik kunnen maken van die prikkel. Ik ben benieuwd of de regering en de Kamer erkennen dat de fiscale prikkels voor mensen met een handicap, langdurige arbeidsongeschiktheid of chronische ziekten onmogelijk kunnen werken. Als zij dit erkennen, ben ik benieuwd of zij mijn voorstel steunen om deze groep uit te zonderen van de afbouw. Ik kom te spreken over de inkomensafhankelijke combinatiekorting. Voor de zoveelste keer op rij wordt dit totaal ineffectieve instrument verhoogd met een fors bedrag. Om de meerderheid van de Kamer hiervan te overtuigen, heb ik berekend hoeveel de extra banen die hiermee gecreëerd worden, gaan kosten. De regering geeft op basis van een berekening van het Centraal Planbureau aan dat de effectiviteit van een verhoging met € 230 en een versnelde opbouw van 0,2% leidt tot een extra aanbod in uren van, schrik niet, 0,1%. Omgerekend betreft het hier dus 7 000 extra banen. Als we die 7 000 extra banen afzetten tegen de 235 mln. extra die de inkomensafhankelijke combinatiekorting kost, blijkt de subsidie per baan € 33 500 te bedragen. Dat is een modaal inkomen. Dat is een wel heel zwaar gesubsidieerde baan. Zoveel ineffectiviteit en deadweight losses zijn toch niet meer te verkopen? Waarom was bijvoorbeeld de 0,2% versnelde opbouw noodzakelijk? Was 3,8% niet voldoende? Waaruit bleek dat? Hoe kan de staatssecretaris dan nog verdedigen, zoals hij in de beantwoording van mijn vragen hierover stelde, dat de inkomensafhankelijke combinatiekortingen een effectief instrument zijn die een bijdrage leveren aan de arbeidsparticipatie? Ik ben daarom voornemens om een amendement in te dienen, waarmee ik, geheel in lijn met de geest in deze Kamer, de 235 mln. van de inkomensaf-

hankelijke combinatiekorting gebruik voor een tariefsverlaging in de eerste schijf. Dit is ook geheel in lijn met de fiscale agenda, waarin de staatssecretaris aangeeft dat hij naar grondslagverbreding wil, lagere tarieven en minder heffingskortingen. Bovendien leent een tariefsverlaging aan de onderkant zich meer voor koopkrachtondersteuning voor werkenden, wat het enige doel is van deze staatssecretaris. Bij het pakket in het kader van de vitaliteitsregeling heeft de SGP-fractie de nodige vragen. Ik begin bij de werkbonus. Gezien de overstimulering van arbeid voor ouderen heeft de SGP-fractie er begrip voor dat de regering de arbeidskorting voor ouderen en de doorwerkbonus afschaft. De SGP is er echter nog niet van overtuigd dat de voorgestelde werkbonus de beste manier is om het doel van langer doorwerken te bereiken. In het verslag heb ik de regering de kritiek van professor Stevens voorgehouden. Kan de regering reageren op zijn argument dat de motivatie van de doorwerkers meestal niet door financiële motieven wordt bepaald? Gaat het argument van de staatssecretaris zelf in de fiscale agenda niet meer op dat mensen vaak helemaal niet weten waarom ze deze extra korting krijgen? Waarom heeft de regering niet eerst het Centraal Planbureau een rapportage gevraagd over de effectiviteit van het vitaliteitspakket op de arbeidsparticipatie en de houdbaarheid? Ik heb nog een andere vraag op dit punt. Er is een horizonbepaling voor zeven jaar. Waarom zo lang? Kan de effectiviteit niet eerder getoetst worden?

Wij juichen toe dat de regering de doelen voor de besteding van het vitaliteitssparen niet van tevoren heeft vastgesteld. Het past bij een terughoudende overheid om zich in de fiscaliteit zo weinig mogelijk te bemoeien met persoonlijke keuzes van mensen. Toch vraag ik mij af waarom de regering daarop een uitzondering maakt om vervroegd uittreden te voorkomen. Het is net alsof de regering hiermee zegt: «je mag halverwege je periode wel een jaartje ertussenuit, maar je denkt toch zeker niet dat je aan het eind een jaartje eerder mag stoppen?». Kan de regering hier de logica van schetsen? Denkt de staatssecretaris echt dat vervroegd uittreden problematisch is, mede gelet op het beperkte maximum van € 20 000? Waarom wil de staatssecretaris een beperkende opname van meer dan € 10 000 blokkeren?

Helemaal tot slot sluit ik mij aan bij de discussie over de 30%-regeling en de vraag van de heer Huizing over de jonge onderzoekers. Ik wil, gelet op de discussie, iets meer horen van de staatssecretaris over de hele keten. Waar zitten de pijnpunten? Het gaat niet alleen om jonge promovendi, maar ook om postdocs. Zo kom je steeds hoger in het salarisgebouw. Waar moeten we het wel doen en waar niet? Waar voldoet de regeling?

De **voorzitter**: Daarmee zijn we aan het einde gekomen van blok I. Ik stel voor om na de schorsing voor de lunch de blokken II en III gezamenlijk te behandelen. Dan hebben we nog een blok autobrief en een blok Geefwet. Ik constateer dat de leden zich daarin kunnen vinden.

De vergadering wordt van 13.30 uur tot 14.00 uur geschorst.

Blok II **Overige hoofdstukken van het Belastingplan 2012 (33 003)**

Blok III **Overige fiscale maatregelen 2012 (33 004)**

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Huizing.

De heer **Huizing** (VVD): Voorzitter. Blok 2 heb ik al in mijn eerste deel behandeld. Ik zal u besparen dat nog een keer te doen.

De **voorzitter**: Dat zou fijn zijn.

De heer **Huizing** (VVD): Ik beperk mij dus tot blok 3. Ook dat zal heel kort zijn. De overige fiscale maatregelen bestaan uit een grote hoeveelheid kleinere wetswijzigingen. Eén daarvan wil ik er graag uitlichten: de invoering van één bankrekeningnummer voor alle uitbetalingen met uitzondering van de omzetbelasting. De VVD steunt dit voorstel van harte, omdat het allereerst leidt tot lagere uitvoeringskosten en minder kans op fouten. Dat past prima in ons streven naar een kleinere, efficiënte en effectieve overheid, en dus ook een goedkopere overheid. Maar minstens zo belangrijk is dat hierdoor de kans op fraude vermindert. Belasting- en toeslagenfraude dienen te vuur en te zwaard bestreden te worden en uiteraard bestraft te worden. De VVD ziet wel het nadeel dat huur- en kinderopvangtoeslag niet meer direct overgemaakt kunnen worden naar de instelling, wat de kans op wanbetaling groter maakt. Ziet de staatssecretaris mogelijkheden om in bepaalde gevallen uitzonderingen toe te laten?

De heer **Groot** (PvdA): Voorzitter. Ik heb voor dit blok echt wat meer tijd nodig, zeker omdat er nog een ander blok bijgevoegd wordt. Ik zal nu dus heel veel van mijn spreektijd gebruiken.

Ik begin met de zelfstandigenaftrek. Dank voor de uitgebreide beantwoording op dit punt. We weten allemaal dat ondernemers in dit land veel minder belasting betalen dan werknemers in loondienst, in tegenstelling tot alle geklaag over hoge belastingdruk in dit land. Ondernemers die wat beter boeren, zitten bijna altijd in box 2 en betalen gecumuleerd nooit veel meer dan 40%, ook als de winst in de tonnen loopt. Ik had nog niet zo scherp op het netvlies dat er vele honderduizenden, waarschijnlijk meer dan een half miljoen, ondernemers in dit land lopen die helemaal niks betalen. Sterker nog: ze krijgen bakken geld toe van de fiscus. Ik lees het volgende toch goed in de antwoorden van de staatssecretaris? Een ondernemer die € 20 000 winst maakt, betaalt € 296 belasting, maar krijgt tegelijkertijd, afhankelijk van de gezinssituatie, zo'n € 4 500 aan toeslagen uitgekeerd van de Belastingdienst, terwijl een werknemer met een vergelijkbaar inkomen € 2 500 tot € 3 000 netto aan belastingen en zorgverzekeringspremie afdraagt. Ik lees het toch ook goed dat werknemers die op het niveau zitten van € 40 000, twee keer zo veel belasting betalen als ondernemers met een winst van € 40 000? Deze verhoudingen zijn uit het lood geslagen. Het kabinet lijkt dat ook zelf te erkennen, althans zo lees ik de passage waarin staat dat er sprake is van een aanzuigende werking van het zelfstandig ondernemerschap. Ik wil hier toch een paar opmerkingen over maken. Als het gaat om lage inkomens, vind ik de term «aanzuigend» misleidend. Die suggereert namelijk dat werknemers om fiscale redenen ervoor kiezen om zzp'er te worden, maar in de praktijk is een ander mechanisme werkzaam, kijk maar naar de bouw of naar de post. De werkgever zegt: Pietje, word jij maar zzp'er, dan betaal je geen belasting meer; sterker nog, van de fiscus krijg je een paar duizend euro toe; je gaat er dus netto nog wat op vooruit. Maar de werkgever vertelt daar niet bij dat hij de sociale premies en pensioenpremies in eigen zak steekt en de werknemer in onzekerheid achterlaat.

Ik vind het ook wrang dat de overheid hier aan meedoet. Het kabinet gaat in de zorg bezuinigen door mensen in de zorg te ontslaan en die te vervangen door zzp'ers, zo is tijdens de algemene beschouwingen al aan de orde gekomen. Is er rekening mee gehouden dat dat langs een andere weg leidt tot behoorlijk lagere belastinginkomsten voor het Rijk? De voormalige zorgwerkers die nu ontslagen worden en terugkomen als zzp'er, gaan geen belasting meer betalen. Integendeel, die gaan heel veel toeslagen ontvangen van de Belastingdienst. Is daar rekening mee gehouden bij het inzetten van deze bezuinigingen in de zorg? Ik denk dat

het kabinet zich hier zelf rijk heeft gerekend en deze tegenvallers niet heeft willen zien.

De heer **Huizing** (VVD): De heer Groot maakt een vergelijking tussen iemand in loondienst en een zelfstandig ondernemer, een zzp'er, uitgaande van hetzelfde bedrag, maar ik mis welke rechten daar onder andere tegenover staan. Is de heer Groot zich daarvan bewust? Een werknemer in loondienst heeft veel meer rechten dan een zzp'er en daar betaal je ook voor.

De heer **Groot** (PvdA): Daar ben ik mij zeer scherp van bewust, maar op een niveau van € 20 000 stellen de werkloosheidsverzekering en pensioenpremie heel weinig voor. Daar gaan werknemers nauwelijks op vooruit, nog los van het feit dat dit meestal mensen zijn die een kort arbeidsverleden hebben en van wie de ontslagvergoeding hooguit een paar maanden zal zijn. Deze mensen zijn immers maar een paar jaar in dienst. Natuurlijk moet je rekening houden met de extra kosten die een ondernemer moet maken om zich te verzekeren tegen van alles en nog wat, maar zelfs dan moet je naar mijn mening een eerlijke vergelijking maken. Daar kom ik zo meteen even op terug.

De heer **Huizing** (VVD): Daar ben ik dan zeer benieuwd naar. De heer Groot noemt een heel mooi voorbeeld, namelijk de pensioenpremie. Dat is overigens geen belasting. De zelfstandige ondernemer is volledig verantwoordelijk voor het ophoesten van de totale premie, terwijl de werknemer in loondienst in Nederland over het algemeen een bijdrage van minimaal 50% van zijn werkgever krijgt. Die zit niet in de € 20 000 van de heer Groot.

De heer **Groot** (PvdA): Ik heb net al betoogd dat de zorgverzekeringspremie economisch gezien op de werknemer drukt.

De heer **Huizing** (VVD): De heer Groot heeft het nu over de zorgverzekeringspremie, terwijl ik het over pensioenpremie had.

De heer **Groot** (PvdA): Over de pensioenpremie zei ik net dat als je op een inkomensniveau van € 20 000 zit, je ongeveer € 5 000 boven de financiering zit. Dat is een heel lage pensioenpremie. Dan stelt het pensioen heel weinig voor. Niettemin moet je natuurlijk rekening houden met deze kostenverschillen tussen werknemers en ondernemers. Mijn stelling is echter dat dit verschil niet het enorme gat dat nu gaapt in de belastingheffing kan verklaren.

Ik had het over de term «aanzuigend», die volgens mij misleidend is voor de lage inkomens. De term klopt wel voor de hoge inkomens, want voor de beter betaalden is het wel degelijk een vrije keuze om zzp'er of zelfstandige te worden. Die keuze moet eerlijk zijn. Dat is het nu niet. Ik heb net gezegd dat het verschil op het niveau van € 40 000 een factor een op twee is wat er aan belastingen moet worden geheven. Ik pleit ervoor dat ook bij het vaststellen en voorbereiden van de winstbox een eerlijke vergelijking wordt gemaakt, waarbij ook rekening wordt gehouden met de kosten die de heer Huizing noemt. Zo moeten we naar een eerlijke verhouding toe. Onze steun voor de winstbox zal daar heel erg van afhangen. Dit geldt ook voor de zorgpremie. Het is nu niet uit te leggen dat een directeur-grotaandeelhouder zo'n € 800 minder aan zorgpremie afdraagt dan bijvoorbeeld een leraar. Kan de staatssecretaris toezeggen dat in de winstbox in ieder geval de premie en de grondslag voor de zorgverzekering gelijkgetrokken wordt met die van de werknemers? Tot zover de zelfstandigenaftrek.

Dan kom ik op de kindregelingen. Ik vind de afschaffing van de kindertoeslag in box 3 een heel slechte maatregel. Ouders die sparen voor hun

kinderen worden gestraft. Is het echt nodig om € 33 te harken uit de spaarpot van de kinderen? De heer Omtzigt is hier niet aanwezig, maar ik kan mij niet voorstellen dat de gezinspartijen hier blij mee zijn. Erger nog is dat dit geschraap doorwerkt in de toeslagen. Wie namelijk inkomen heeft in box 3, krijgt namelijk geen huurtoeslag. We zullen zien dat ouders die zo verantwoordelijk zijn geweest om te sparen voor hun kinderen straks opeens geen huurtoeslag meer krijgen. De staatssecretaris zegt in zijn antwoorden in het nader verslag dat hooguit enkele duizenden gezinnen hiermee te maken krijgen. De staatssecretaris noemt dat weinig. Ik noem dat erg veel. Ik zal met een motie of een amendement komen om dat ongedaan te maken.

Ik heb nog een punt om de urgentie hiervan te onderstrepen. Ik zie dat de staatssecretaris hiervoor voor 2012 al een besparing heeft ingeboekt van 25 mln. Dit kan niet anders betekenen dan dat de peildatum van komende 31 december dan al van kracht zal worden. Ouders die de huurtoeslag willen houden, zullen de spaarpot van hun kinderen als de wiedeweerga moeten legen om de huurtoeslag te behouden. Ik vind dat de staatssecretaris de ouders hierover als de wiedeweerga moet informeren.

Er zal een soort brochure moeten uitgaan vanuit het ministerie van Financiën: ouders, let wel, als je je huurtoeslag wilt behouden, moet je gauw de spaarpot van je kinderen legen en nog op wintersport gaan! Ik blijf vinden dat de belastingheffing in box 3 in het algemeen heel onrechtvaardig uitpakt, gezien de lage spaarrentes van dit moment. Je kunt het de burgers niet uitleggen dat de overheid, terwijl de spaarrente net genoeg is om de inflatie goed te maken, daar met een effectief belastingtarief van 1,2% op de hoofdsom overheen komt. Ik zal hier opnieuw een amendement over indienen.

Over het vitaliteitspakket kan ik heel kort zijn. Onze fractie kan zich hier in grote lijnen in vinden. We moeten toch vaststellen dat levensloop, spaarloon en doorwerkbonus niet hebben gebracht wat er indertijd van werd verwacht. Op wat er nu is ingezet, is natuurlijk kritiek op mogelijk, maar het is veel beter toegesneden op de mensen voor wie het was bedoeld. Complimenten daarvoor.

De heer **Koolmees** (D66): Ik heb nog een vraag over de opmerkingen van de heer Groot over box 3. Ik deel zijn analyse. Toen we box 3-rente invoerden werd 4% forfaitaire rente gehanteerd. Daar 30% over, dus 1,2% belasting op vermogen boven de € 18 000. Zijn kritiek deel ik, omdat de rente de afgelopen jaren fors is gedaald. Het principe herken ik, alleen is mijn vraag altijd: hoe financier je dat? Hoe financier je een verlaging van eigenlijk de belasting op vermogen? Waar denkt de PvdA aan om dit te dekken? De heer Groot komt wel met een motie, maar ik neem aan dat hij ook het budgettaire gat wil dekken.

De heer **Groot** (PvdA): De prettige omstandigheid is dat er nu enkele belastingen worden afgeschaft die eigenlijk helemaal niet afgeschaft hadden moeten worden. Die komen daar dus voor in aanmerking, lijkt mij. Overigens denk ik dat op de lange termijn een koppeling van de belastingheffing in box 3 aan de gemiddelde looptijd van de staatsleningen zorgt voor hogere opbrengsten uit box 3. Gezien alle inflatoire financiering in de wereld zouden we zomaar weer naar rentes van ongeveer 7% kunnen gaan. Dan zullen mensen meer belasting betalen, maar dat is dan ook uit te leggen omdat het een deel is van de spaarrente die men binnenkrijgt. Ik denk dat het ook op lange termijn best een solide maatregel kan zijn voor het overheidstekort.

De heer **Koolmees** (D66): Concreet stelt de PvdA-fractie dus voor om box 3 meer te laten aansluiten bij de marktrente en om dat te financieren met

het niet afschaffen van de zeven kleine belastingen of een van die belastingen. Ik ben benieuwd naar de reactie van de staatssecretaris hierop.

De heer **Bashir** (SP): Het voorstel van de heer Groot komt eigenlijk overeen met een voorstel dat ik twee jaar geleden bij de behandeling van het Belastingplan heb ingediend. Toen is het helaas niet gesteund door de PvdA-fractie. Als de heer Groot voorstelt om box 3 te laten aansluiten bij de Nederlandse marktrente, dan houdt hij dus eigenlijk geen rekening met andere objecten in de portefeuille zoals obligaties of vastgoed. Is het niet beter om drie categorieën in te stellen: aandelen, obligaties en vastgoed? Zo kun je ervoor zorgen dat je een veel reëler en eerlijker beeld krijgt van de belastingheffing.

De heer **Groot** (PvdA): Als het gaat om belastingheffing op vermogen in het algemeen in Nederland ben ik het geheel met de heer Bashir eens dat dit aandeel in de belastingopbrengsten in Nederland omhoog zou moeten. In Nederland wordt vermogen naar verhouding heel weinig belast. Dat zou wel iets evenwichtiger mogen. Dat ben ik met de heer Bashir eens. Ik ben zeer bereid om mee te denken over voorstellen in die richting.

De heer **Koolmees** (D66): Nu raak ik toch een beetje in verwarring. Enerzijds wil de heer Groot het tarief in box 3 verlagen – in ieder geval meer in lijn brengen met de huidige marktrente en op dit moment betekent dat verlagen – en wil hij dat financieren uit het niet afschaffen van een van die zeven kleine belastingen. Anderzijds is hij het met de SP-fractie eens dat er meer belasting zou moeten worden geheven op vermogen. Hoe zou dat dan moeten?

De heer **Groot** (PvdA): Een van de opties is het verbreden van de grondslag voor de belasting op vermogens. Als je belasting op vermogen heft, moet die belasting wel eerlijk zijn. In het geval van de spaarrente ten opzichte van box 3 is de belastingheffing naar mijn overtuiging nu niet eerlijk. Ik kan me ook voorstellen dat je bijvoorbeeld een hoge belasting invoert voor heel grote vermogens.

De heer **Koolmees** (D66): Maar dan gaat het wel een beetje tegen elkaar in werken. Enerzijds heb je dan verbreding van de grondslag, maar anderzijds krijg je verlaging van het tarief. Per saldo schieten mensen daar niets bij in, maar ook niets mee op.

De heer **Groot** (PvdA): Ik weet niet hoe dat per saldo uitpakt. Als je het langjarig gemiddelde van de rente op staatsleningen volgt, dan ontlast je met name de mensen met spaartegoeden in de middeninkomens.

De heer **Koolmees** (D66): Ik heb er zelf ook over nagedacht. Stel dat je niet meer die 4% forfaitair rendement hanteert, maar uitgaat van de rente op spaarrekeningen en toch hetzelfde bedrag wilt ophalen. Dan zit je niet op een tarief van 30%, maar moet je denken aan een tarief van 40%, want 4% keer 30% is 1,2% en 3% keer 40% is ook 1,2%. Per saldo is het echter wel eerlijker, omdat het forfaitaire tarief aangrijpt bij de markt, maar de belasting hetzelfde blijft voor vermogenden. Is het de bedoeling van de heer Groot om vooral het principe rechtvaardiger te maken, of om vooral de belasting op vermogen te verlagen?

De heer **Groot** (PvdA): Op de korte termijn zul je inderdaad een budgettaire derving zien. Daarvoor zijn verschillende dekkingen mogelijk, zoals ik net heb aangegeven. Ik denk dat de kans groot is dat de opbrengsten op de lange termijn zullen toenemen. Blijft staan dat ik vind dat ook andere

vermogensbestanddelen bij de vermogensbelasting zouden kunnen worden betrokken.

Over de 30%-regeling is al veel gezegd; daarover zal ik heel kort zijn. Ik heb er bij interruptie ook al een vraag over gesteld. Om preciezer te zijn wil ik graag nog iets weten over de salarisgrens voor jonge promovendi. Kan de staatssecretaris aangeven wat de budgettaire kosten zijn als je deze salarisgrens met bijvoorbeeld € 2000 of € 4 000 zou verlagen? Welke gevolgen zou dit hebben voor de schatkist? Dit is belangrijk om te weten om hierover eventueel een motie of amendement te kunnen indienen. Ik kom op de overige fiscale maatregelen. Ik dank de staatssecretaris in het algemeen voor de antwoorden. Het eerste punt dat ik wil maken, betreft de zorginstellingen. Ik begrijp dat bij de ouderenzorg en bij andere vormen van zorg steeds vaker sprake is van commerciële activiteiten en dat de Vpb-wetgeving daarop wordt toegespitst. Dat betoog kan ik volgen. Ik kan ook nog volgen dat de staatssecretaris op dit moment geen ingrijpende veranderingen wil omdat nog veel onduidelijk is over de ordening van de zorgmarkt. Wat ik echter niet kan volgen, is dat de staatssecretaris vervolgens wel de bijl zet in de vrijstelling van de Vpb-plicht voor de zorgcorporaties. Het lijkt er opnieuw op dat het kabinet bezig is met een vendetta tegen de woningcorporaties. Ik zal een amendement indienen om ervoor te zorgen dat de Vbp-plicht de corporaties bespaard zal blijven.

Ik kom op het gebruiken van één bankrekeningnummer. Ik steun het streven van de staatssecretaris om de toeslagen voortaan nog maar op één bankrekening te storten. Er zijn drie probleemgevallen gesignaleerd: de kinderopvanginstellingen, de woningcorporaties en de schuldhulpverlening. Ik begrijp dat de staatssecretaris voor de schuldhulpverlening wel een oplossing ziet. Dat geldt echter niet voor de woningcorporaties en de kinderopvang. De vraag blijft of de staatssecretaris hieraan toch niet iets kan doen.

Ik heb nog een vraag over de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen bij de beroepsbegeleidende leerweg, zoals dat heet. Hierover is geklaagd door de uitzendondernemingen. De maatregel zou leiden tot meer bureaucratie en minder leerwerkbanen. Ik heb begrepen dat bij de staatssecretaris het idee bestaat dat de afdrachtsvermindering niet altijd het leerwerkbedrijf ten goede komt, maar dat het uitzendbureau het voordeel in eigen zak steekt. Heb ik dat goed begrepen? Kan de staatssecretaris dit hard maken?

Wij zijn heel tevreden over de aanpak die de staatssecretaris heeft gekozen voor de Edelweissroute. Hier laat ik het even bij.

De heer **Van Vliet** (PVV): Voorzitter. Ik heb nog een paar punten uit het vorige blok, anders heb ik in dit blok niet zo veel te vertellen. De rest van mijn punten zit in de blokken V en VI.

Het gebruikmaken van één rekeningnummer klinkt sympathiek. Mijn vraag aan de staatssecretaris is kort en bondig: waarom zou dit alleen gelden voor betalingen van de fiscus en niet voor betalingen aan de fiscus? Wie A zegt, moet ook B zeggen, in het kader van de vereenvoudiging. Ik zou dus zeggen: regel het op die manier en kaart de zaak af.

Het verhaal van collega Groot over box 3 vind ik sympathiek, maar ik zeg er wel bij dat wij hiervoor geen dekking zien; althans, wij verschillen van mening over de dekking. Dat is erg jammer. Het is eigenlijk dichtgetimmerd. Wij hebben onze handtekening onder het gedoogakkoord gezet. Daarom steunen wij het op dit punt aangekondigde amendement niet, maar het idee erachter is sympathiek.

De heer **Groot** (PvdA): Hoor ik de heer Van Vliet zeggen dat de afweging anders kan worden als er een andere dekking voor komt?

De heer **Van Vliet** (PVV): De eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat ik dit dan eerst met de VVD en het CDA zou willen bespreken. Wij hebben namelijk met z'n drieën een handtekening gezet. Willen wij dus met z'n drieën gaan schuiven, moeten wij het daarover ook met elkaar eens zijn. In z'n algemeenheid vind ik het echter een sympathiek idee; dat mag ook gezegd worden.

Voorzitter. Ik ga nog even kort in op de vitaliteitsregeling versus de levensloopregeling. Ik weet dat het ook in het kader van het pensioen-debat uitgebreid aan de orde is geweest. Minister Kamp heeft daarover volgens mij de partij van collega Groot enkele toezeggingen gedaan. In het kader van wederom de vereenvoudiging roep ik staatssecretaris op om nog eens te bekijken onder welke voorwaarden het al dan niet mogelijk is om de levensloopregeling echt af te schaffen. Anders is er namelijk niet echt sprake van een vervanging van twee regelingen door één, namelijk de vitaliteitsregeling.

Ik ga verder met de hypotheekrenteaftrek. Zoals men weet, zijn wij daar voorstander en blijven wij daarvan af. Wij laten de hypotheekrenteaftrek graag in stand, zoals wij ook hebben afgesproken met het CDA en de VVD. Ik heb laatst wel een uitspraak van de belastingrechter in Breda gezien. Die uitspraak ging over een pand dat niet in Nederland maar in het buitenland staat. De eigenaar van het pand was geen grensarbeider, maar werkt in Nederland. De belastingrechter in Breda oordeelde dat de persoon in kwestie in Nederland recht heeft op hypotheekrenteaftrek. Naar mijn mening is dit opnieuw een voorbeeld van uitholling van de Nederlandse belastinggrondslag. Stel dat de desbetreffende persoon ergens aan de zuidrand van de Ardennen in een mooi kasteel woont. Stel dat hij in de directie van een groot bedrijf in Den Haag zit en daar doordeeweeks woont. Dan moet hij volgens de belastingrechter in Breda de hypotheekrenteaftrek op zijn kasteel in de Ardennen dus in Nederland ten laste van zijn belastbaar inkomen kunnen brengen, hoewel hij geen grensarbeider is en in het bilaterale belastingverdrag tussen Nederland en België de belastingheffing over een onroerende zaak is toegewezen aan het land waarin die onroerende zaak gelegen is. Zoals men weet, is dat het geval in alle bilaterale belastingverdragen. De belastingrechter in Breda zei dat het eigenlijk om EU-recht gaat. Dat recht is van een hogere orde en omvat het vrije verkeer van personen, goederen en diensten. Wat is de visie van de staatssecretaris hierop en hoe kunnen wij voorkomen dat de Nederlandse belastinggrondslag op dit punt verder wordt uitgehold?

Ik kom nog even terug op de vereenvoudiging. Wij hebben het een en ander over de werkkostenregeling gezien. Het nieuwste idee van de staatssecretaris ziet er goed uit, maar dat laat onverlet dat er nog steeds kostencategorieën zijn die buiten de werkkostenregeling om, in een al dan niet belastingvrije sfeer, separaat vergoed kunnen worden. Wanneer kunnen wij volgens de staatssecretaris toegroeien naar een model waarin wij alleen nog maar een werkkostenregeling hebben? Dat lijkt mij in het kader van vereenvoudiging namelijk een uitstekend uitgangspunt.

De heer **Omtzigt** (CDA): Voorzitter. Ik heb een aantal punten in het kader van deze twee blokken. Ik sluit mij aan bij een aantal vragen die gesteld zijn over de omzetting van de zelfstandigenaftrek in een vaste basisaftrek. Ik doel op de vragen van collega Dijkgraaf over de doorwerking daarvan op de toeslagen en een aantal vragen die rechts van mij gesteld zijn. In aanvulling op hetgeen de heer Groot zojuist zei, merk ik het volgende op over de kindregelingen. Het probleem is volgens mij een stukje groter, want ook zaken als het spaarloon vallen namelijk op 1 januari vrij. Voor een heleboel mensen kan er daardoor een onverwacht nadeel optreden. Als je iets in box 3 valt, dan betaal je een beetje belasting; het zij dan maar zo. Het kan echter heel naar zijn als je daardoor boven de box 3-vrijstelling uitkomt en je de gehele huurtoeslag voor het gehele jaar kwijtraakt. Ziet

de staatssecretaris dat probleem? Zo ja, is daarvoor een oplossing mogelijk ofwel kan daarover voorlichting worden gegeven? Het zal je per ongeluk maar gebeuren. Ik zie de brieven, Kamervragen en spoeddebatten alweer aankomen. Laten wij nu eens proberen om het van tevoren op te lossen.

De heer **Groot** (PvdA): De vraag is of je het nog wel kunt oplossen, want er zijn nog maar twee maanden te gaan voordat de peildatum van kracht wordt. Dan moet je dus op zijn minst aan een jaar uitstel van deze maatregel denken. Dat scheelt maar 25 mln. Ik zie namelijk niet zo gauw in hoe je mensen binnen een paar maanden nog min of meer kunt dwingen om snel een aantal duizenden euro's op te maken of op de een of andere manier aan het zicht van de fiscus te onttrekken.

De heer **Omtzigt** (CDA): Ik wil daar twee opmerkingen over maken. U zegt «maar 25 mln.». Ik zie dat ik met een heleboel eurowoordvoerders aan tafel zit en die hebben het de hele dag over miljarden, maar ik zet het woord «maar» meestal niet voor 25 mln. Verder is dit een serieus voorstel. Het zou bijvoorbeeld kunnen dat de staatssecretaris een soort overgangsrecht laat gelden. Toen alleenstaande ouders destijds hun verhoogde vrijstelling kwijtraakten voor nieuwe gevallen, is voor oude gevallen een paar jaar overgangsrecht bedacht; dat staat nog steeds in de wet. Ik kan me voorstellen dat we voor dit specifieke geval voor dit ene jaar iets zouden regelen. Ik zou geen jarenlang overgangsrecht willen, maar wel een jaar. Daarna kan iedereen gewoon wakker zijn. Iemand kan per ongeluk door de grens heen schieten. We kunnen de grens een jaar ietwat oprekken voor wie het jaar daarvoor ook niet in box 3 viel. Dat zou een oplossing voor dit probleem kunnen zijn.

Voor de vitaliteitsregeling verwijs ik korthedshalve naar de vragen die door het CNV gesteld zijn. Ik kan ze hier herhalen, maar de brief hierover was aan de Kamercommissie gericht. Ik zou ook graag willen weten of de grens jaarlijks wel voldoende stijgt. Als je uiteindelijk € 20 000 in de vitaliteitsregeling gespaard hebt en je behaalt daar rendement op, ben je dan verplicht om dat rendement jaarlijks uit te laten keren, of gebeurt daar wat mee?

Met de invoering van een nieuwe renteregeling is sparen bij de fiscus goed opgelost. In plaats daarvan kan de fiscus bij de burger gaan sparen. Dat is op zich lucratief, want de burger moet 4% rente vergoeden. Waar vind je die rente? Ook al stijgt deze rente volgens De Telegraaf van vandaag, ver boven de 3,15% komt hij nog niet uit. Maar goed, 4% is natuurlijk een mooi fictief getal dat we in de fiscaliteit wel vaker tegenkomen, dus ik snap het wel. Verder steunen wij de maatregel om de rente per 1 juli te berekenen in plaats van per 1 januari.

Er zijn echter nog twee andere aspecten aan de nieuwe renteregeling. Bij bezwaar en beroep betaalt de fiscus geen rente, maar vraagt wel rente als de belastingplichtige uitstel van betaling krijgt. De fiscus rekent bovendien altijd rente over de betalingstermijn. De staatssecretaris zegt op het eerste punt dat in de praktijk bezwaar en beroep hand in hand gaan met uitstel van betalingen. Wij krijgen veel signalen dat dit niet het geval is. Veel belastingplichtigen willen de aanslag alvast betalen omdat de kosten betrekking hebben op het jaar waarover betaald wordt. Deze goede koopmannen worden nu gestraft en krijgen straks geen rente meer van de belasting ten opzichte van een te hoge aanslag, over dat kleine gedeelte dat te hoog is. Kan de staatssecretaris bekijken of er binnen de budgettaire kaders, waarvan wij ons bewust zijn, heroverweging kan plaatsvinden? Volgens ons is het bovendien de vraag of deze maatregel de fiscus überhaupt geld gaat opleveren, want zoals het kabinet heeft geantwoord, weten wij nog niet of het niet meer vergoeden van rente voor de Hoge Raad een reden zal zijn om een hogere kostenvergoeding toe te kennen aan de belastingplichtige. Dat was wel een heel net

ontwijkend antwoord op onze vraag. Graag een iets duidelijker antwoord. Denkt de staatssecretaris dat dit wel of niet in overeenstemming is met het eigen recht? Ook het rekenen van belastingrente over de betalings-termijn, zelfs als de belastingplichtige al betaald heeft, vinden wij niet heel netjes.

Ik kom aan de wijziging van de 30%-regeling. Eigenlijk zien wij gewoon graag het ontwerpbesluit. Voor het CDA staat voorop: kenniswerkers wel, anderen niet. Uit brieven begrijpen wij dat 90% van de mensen bij de universiteiten, alle gepromoveerden, verdwijnen uit de regeling. Ik ben ook bij een paar zeer innovatieve bedrijven geweest die zeggen dat zij hier schade van ondervinden, terwijl de hele eredivisie wel onder de regeling blijft vallen. Is dat de bedoeling van de staatssecretaris?

Een tweede aandachtspunt is of de 150 km-eis Europeesrechtelijk gezien wel of niet mag. Een Vlaamse collega in het Europees Parlement heeft hierover vragen gesteld die binnen een week of twee zullen worden beantwoord. Kan de staatssecretaris bekijken of die voor 14 november beantwoord kunnen worden, zodat we niet ergens over gaan stemmen en er twee weken later achter komen dat het wel of niet kan? Vraag de Commissie gewoon om een oordeel, dan weten wij waar wij staan. Verder hebben wij nog geen antwoord gekregen op de vraag waarom de 150 km-grens niet wordt aangesloten bij het werkadres in plaats van bij de Nederlandse grens. Stel dat je in Brussel woont en in Groningen solliciteert, dan gaat het mis.

Vervolgens heb ik een vraag over de willekeurige afschrijving. De vaste commissie voor Financiën heeft vandaag een brief van de energiebranche ontvangen. Wij vragen de staatssecretaris of er geen mogelijkheid is om die willekeurige afschrijving in afgezwakte vorm nog een klein stukje voort te zetten om in deze economisch moeilijke tijden investeringen naar voren te kunnen halen.

De heer **Groot** (PvdA): Dit punt was mij even ontschoten. Ik heb heel veel sympathie en waardering voor dit idee over de willekeurige afschrijving, maar weet de heer Omtzigt ook hoe je dit budgettair zou kunnen dekken? Dat is natuurlijk belangrijk om te bepalen of wij ons hierbij kunnen aansluiten.

De heer **Omtzigt** (CDA): Volgens u kost het niet veel, maar ik geef aan dat dit toch wel iets kost. Ik hoop dat er ergens een tegenovergestelde kasschuif staat, want dit is een kaseffect. Het kaseffect is enorm; dat realiseer ik mij. Netto zijn de dervingen niet zo groot, omdat je daarvan de netto contante waarde mag nemen. Het goedkope antwoord zou zijn dat wij als overheid maar eens af moeten van het kasbasissysteem en naar een normaal boekhoudsysteem moeten, maar zolang dat er niet in zit, zou ik een tegenovergestelde kasschuif met een dekking van de netto contante waarde de elegante oplossing vinden. Aangezien deze staatssecretaris goedkoop leent, moet de netto contante waarde heel erg meevallen. Daarover gaan vandaag heel mooie persberichten van het ministerie van Financiën uit.

Wij zouden graag zien hoeveel de vrijwillige voortzetting van de pensioenregeling kost. Ik kijk ook naar de voorzitter, die hier in haar rol als Kamerlid vaak op heeft aangedrongen. Ik heb namelijk het gevoel dat de ramingen van het vorige kabinet van de derving bij het oprekken van de driejaarstermijn naar een tienjaarstermijn niet geheel samenvallen met de ramingen van het huidige kabinet. Het vorige kabinet gaf aan dat dit echt honderden miljoenen zou kosten. Volgens mij heeft het huidige kabinet een totaal andere raming. Daarop krijg ik graag een reactie van de staatssecretaris. De staatssecretaris knikt herkendend, want ik kan mij herinneren dat ook hij hier als woordvoerder destijds vaak naar heeft gevraagd. Misschien kan hij een tipje oplichten van hoe op het ministerie wordt geraamd. Dat vinden wij als Kamerleden namelijk buitengewoon

interessant, want we hebben wel eens het idee dat, als een idee onwenselijk geacht wordt ... U wijst naar uw duim, voorzitter. Dat zal een totaal andere reden hebben. Dat moet ook niet tot een misverstand leiden in het verslag van dit overleg.

De **voorzitter**: Ik doe niet mee aan dit debat; dat scheelt dus.

De heer **Omtzigt** (CDA): Dan blok 3, het wetsvoorstel met overige fiscale maatregelen. Ook dat is een mooi dik wetsvoorstel, net zoals alle andere wetsvoorstellen van Financiën altijd buitengewoon ingewikkeld zijn als zij niet over paarden gaan. Ik ga eerst in op de defiscalisering van vorderingen van schulden krachtens erfrecht. Veel dank voor de positieve antwoorden en de nota van wijziging. Wij zijn blij met de verduidelijking dat ook kinderen van samenwoners met een testament gelijk aan de wettelijke verdeling onder de defiscalisering in box 3 vallen. Dat is een heel grote groep; het is belangrijk dat dit recht wordt gezet. Wij zijn ook blij met de goedkeuring bij besluit dat de oprening van de vorderingen van die samenwoners aan hun kinderen niet bij de heffing van erfbelasting wordt betrokken. Natuurlijk ben ik ook blij met de goedkeuring bij besluit dat de langstlevende die verwerpt en daardoor testamentair vruchtgebruik verkrijgt, niet onder de heffing van artikel 10 van de Successiewet valt, maar een besluit kan makkelijk worden ingetrokken. Daarom krijg ik graag een reactie op de stelling dat verwerping terugwerkende kracht heeft, waardoor geen sprake kan zijn van een omzetting die voor artikel 10 Sw vereist is. Een besluit is dan immers helemaal niet nodig.

Tot slot een vraag over de kleinkinderen. Dit gaat over zeer schrijnende situaties, namelijk als een vooroverlijden plaatsvindt. Klopt het dat met de uitbreiding van de defiscalisering van vorderingen en schulden krachtens erfrecht in box 3 niet beoogd is om ook vorderingen tussen grootouders en kleinkinderen te defiscaliseren? Is de staatssecretaris bekend met de oplossing uit de praktijk om vooroverleden kinderen in het testament op te nemen, zodat de kleinkinderen bij plaatsvervulling onder de defiscaliseringsbepaling vallen? Is dit in overeenstemming met het doel en de strekking van de bepaling? Zo ja, dan krijg ik graag een uitdrukkelijke toezegging; zo niet, hoe gaat de Belastingdienst dan om met deze constructie?

Ik zal een paar vragen op een ander moment schriftelijk stellen, want anders kom ik er niet uit. Op het punt van de vermindering van de afdracht van loonbelasting en premie voor de volksverzekering sluit ik mij aan bij de vraag van collega Groot en pleit ik dus voor een overleg met de uitzendbranche. Daar waar de uitzendbranche zich werkelijk hard inspant en bijvoorbeeld stagebegeleiders verschaft, andere delen van de stage regelt en opleidingskosten betaalt, vinden wij het prima dat die WVA bij de uitzendbranche terecht komt. Wij weten echter dat de uitzendbranche heel gevarieerd is en zeer goede bedrijven kent, maar ook dat er een aantal zeer discutabele bedrijven bij zit. Ik wil dus graag dat het mogelijk blijft, maar dan alleen onder strikte voorwaarden. Die kan de staatssecretaris samen met de branche bepalen en volgens mij kunnen de MBO Raad, anderen en de werkgevers zich dan hierin vinden, zodat we geen rondje gaan krijgen.

Ik kom bij de modernisering van de vrijstelling van zorginstellingen. Waarom worden maatschappelijk vastgoed en sociale woningbouw uitgesloten van de bestedingsreserve? Hoe schat de staatssecretaris de indirecte kosten in van deze beperking van de bestedingsreserve? Die kan immers alleen benut worden als er nieuwe investeringen worden gedaan en minder investeringen hebben zo hun weerslag op de schatkist. De antwoorden op de vragen over het afschaffen van de vrijstelling voor zorgcorporaties zijn voor de CDA-fractie onvoldoende. In het debat met de Eerste Kamer heeft de staatssecretaris aangegeven dat hij het afschaffen

van de vrijstelling in samenhang wil bezien met het scheiden van wonen en zorg. Nu wordt de vrijstelling alvast afgeschaft, terwijl scheiding tussen wonen en zorg door het kabinet niet voor 2014 wordt voorzien. Waarom houdt de staatssecretaris zich niet aan zijn eerdere toezegging? Houdt hij rekening met een ongewenste tegenbeweging met betrekking tot het scheiden van wonen en zorg – terugfuseren – om zo belastingplicht te voorkomen? Wij zien graag een integrale behandeling, want bij het scheiden van wonen en zorg hebben wij nog een paar kleine dingen die geregeld moeten worden. Bijvoorbeeld wanneer mensen aangemerkt worden als fiscale partners, of hoe moet worden omgegaan met twee woningen wanneer een van de partners – dat is buitengewoon pijnlijk – bijvoorbeeld vanwege dementie opgenomen moet worden in een zorginstelling en daar een eigen woning moet betrekken. Ben je dan fiscaal gescheiden? Ik wil graag in één keer inzicht in heel het fiscale traject en daaronder valt ook dit punt.

Wij zijn geen voorstander van het afschaffen van de 10%-regeling in de toeslagen. Kan de staatssecretaris die terugdraaien? Mocht de staatssecretaris dit niet willen, kan hij dan misschien de grens van 10% verhogen naar de oorspronkelijke grens van 20%? Het kan immers tot zeer schrijnende gevallen leiden na echtscheidingen.

Wij zien graag de door ons gestelde Kamervragen over één bankrekeningnummer beantwoord. Is er overleg met de sector geweest? Voor de CDA-fractie is het namelijk van groot belang dat er in principe met één bankrekeningnummer gewerkt wordt. De toeslagen moeten dus niet worden overgemaakt op rekeningnummers van broers, schoonouders of van wie dan ook. Als er echter rechtstreeks naar een instelling wordt overgemaakt, bijvoorbeeld een kinderopvanginstelling, een woningbouwcorporatie of zorgverzekering, kan dat voor veel mensen een oplossing zijn. Vooral voor mensen die moeilijk overzicht houden op hun financiën. Veel mensen kiezen daarvoor ook heel bewust. Wij krijgen vooral uit de kinderopvangsector signalen dat er grote wanbetalersproblemen worden gevreesd als de kinderopvangtoeslag via de rekening van het individu gaat lopen. Voor sommige mensen is de kinderopvangtoeslag overigens groter dan een heel nettomaandinkomen. Daar kan iedereen een politiek oordeel over hebben, maar dat is dus wel zo. Betaling via de rekening van het individu kan tot grote liquiditeitsproblemen leiden bij de kinderopvanginstellingen. Is de staatssecretaris bereid om samen met de sector een nieuw soort rekening te ontwerpen, een geblokkeerde rekening met alle aansprakelijkheid bij de instellingen, zodat dit niet gebeurt? Ik zeg expliciet dat gastouders hier bijvoorbeeld niet onder hoeven te vallen. Het gaat mij vooral om de instellingen.

Vergrijpboete na verzuimboete bij nieuwe bezwaren. Kan de staatssecretaris reageren op de bezwaren tegen het opleggen van een vergrijpboete na een verzuimboete zoals geuit in het artikel Dubbel bestraffen is een slecht plan in het FD van 13 oktober? Hoe kan de rechtszekerheid van de belastingplichtige gewaarborgd blijven? Hoe zal worden voorkomen dat de belastingplichtige die een verzuimboete heeft opgelegd gekregen, hieraan het vertrouwen ontleent dat hij niet nog een keer kan worden gestraft? Is de staatssecretaris bereid om belastingplichtigen of inhoudsplichtigen die een verzuimboete krijgen, er extra op te wijzen dat zij alsnog een vergrijpboete kunnen krijgen indien het beboetbare feit opzettelijk is begaan?

Bij de informatieverplichting zou ik graag een beter evenwicht tussen burger en Belastingdienst zien. De CDA-fractie steunt de nieuwe informatieplicht, want tot nu toe schoot de wet hierin tekort. Als later bekend wordt dat een eerdere verklaring of aangifte onjuist was, mag van een belastingplichtige worden verwacht dat hij zijn verantwoordelijkheid neemt en deze informatie aan de Belastingdienst meldt. De belastingplichtige moet echter wel uit de wet kunnen opmaken welke informatie hij moet delen met de Belastingdienst. In de aanwijzing van de regelgeving

staat niet voor niets dat voorschriften waarin sancties worden geregeld, in de wet moeten worden opgenomen. Is de staatssecretaris bereid om in artikel 10a Awr op te nemen welke gebleken onjuistheden moeten worden gemeld? Ik ben blij met de toezegging van de staatssecretaris dat voorlopig geen andere informatieverplichting wordt toegevoegd, maar een belastingplichtige mag bij zijn bezwaar en beroep geen vertrouwen aan die toezegging ontnemen. Graag dus de vier informatieverplichtingen in de wet noemen. Is het de bedoeling van de staatssecretaris om belastingplichtigen die een latere wijziging van omstandigheden niet melden, strenger te bestraffen dan nu het geval is? Denk daarbij aan het te weinig betalen van omzetbelasting. Zo nee, waarom wordt er bij de strafmaat voor het schenden van de informatieverplichting geen rekening mee gehouden dat de belastingplichtige nog een boete kan krijgen voor het te weinig betaald hebben van omzetbelasting? Wordt de pallet aan maatregelen die de Belastingdienst hierop kan inzetten, niet veel en veel te groot?

Dan kom ik op de bestrijding van de Edelweiss-route, een hobby van mijn collega Braakhuis. Hoe beoordeelt de staatssecretaris de opmerking van de SRA dat de verplichting voor de executeur-testamentair om aangifte te doen, waardoor hij hoofdelijk aansprakelijk wordt, juist niet de Edelweiss-gevallen raakt, maar wel alle gewone gevallen? Is daar een oplossing voor mogelijk? Ik geloof dat wij het doel hier wel redelijk breed delen, maar als daaruit – zoals de SRA terecht meldt – blijkt dat je je leven lang hoofdelijk aansprakelijk blijft voor wat daar gebeurd is, dan kan dat buitengewoon grote gevolgen hebben.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Voorzitter. Dit soort kritiek heb ik natuurlijk ook gehoord. Ten eerste is, denk ik, dit soort risico verzekeraar. Ten tweede heb je, als je niets verkeerd hebt gedaan, ook niets te vrezen. Dat geldt voor alle hoofdelijke aansprakelijkheid. Dus vanwaar de angst?

De heer **Omtzigt** (CDA): De angst is dat er ergens iets verborgen is en dat het een leven lang zo blijft. De vraag is of je daar alle Nederlandse uitdelingen mee moet gaan belasten. Ik deel de zorg dat, als er zo'n Edelweiss-route bestaat, je die moet bestrijden, maar dit lijkt enigszins overkill in zijn geheel.

De heer **Bashir** (SP): Misschien kan ik de heer Omtzigt helpen door te zeggen dat er nu al een hoofdelijke aansprakelijkheid bestaat. In feite verandert er dus weinig, behalve dat de termijn van twaalf jaar straks niet meer geldt. Je bent echter als executeur nu al hoofdelijk aansprakelijk voor de aangifte die je doet namens de belastingplichtige.

De heer **Omtzigt** (CDA): Dat snap ik, en toch vraag ik een reactie op de opmerkingen van de SRA, omdat ik daar toch een soort noodkreet in zie. Voorzitter. Ik kijk nog even naar een aantal zaken. Ik wil de staatssecretaris hartelijk bedanken voor de uitvoering van de motie-Omtzigt/Weekers in de Wet op de accijns/binnenlandse commerciële vluchten. Sommige dingen gaan toch makkelijker na een regeringswisseling, denk ik altijd maar. Ten aanzien van de BES-wetgeving is mijn vraag of die wetgeving op dit moment voldoende is. Verwacht de staatssecretaris dat de BES-wetgeving die wij hier hebben aangenomen, de gewenste gevolgen gehad heeft? Wat zijn de laatste signalen uit de BES-eilanden? Die waren immers redelijk serieus, een aantal weken geleden.

De heer **Bashir** (SP): Voorzitter. De 30%-regeling, in de volksmond ook wel «de expatregeling» genoemd, wordt eindelijk gemoderniseerd. Aanleiding was het feit dat bijna 2000 Nederlanders gebruik maken van die regeling, die bedoeld is voor expats, oftewel buitenlandse werknemers. Zie de brief die ik, gesteund door de commissie, daarover heb aangevraagd. Door het

voorstel van de staatssecretaris wordt de kortingsregeling aangepast en geldt er een toetsingsperiode van 25 jaar buiten Nederland wonen, in plaats van de huidige tien jaar. Betekent deze wijziging dat de bijna 2000 Nederlanders die nu gebruik maken van deze regeling, straks geen recht meer hebben op de expatregeling? Wij willen uiteraard dat een regeling die bedoeld is voor buitenlandse kenniswerkers ook uitsluitend door die mensen gebruikt wordt. Graag een reactie dus.

Naast deze inperking komt de staatssecretaris met een kilometergrens en met een salarishnorm. Hier heeft de SP-fractie moeite mee. Door de kilometergrens worden werknemers uit België, Luxemburg en een beperkt deel van Noord-Frankrijk en West-Duitsland uitgesloten van de expatregeling. Deze werknemers kunnen toch ook beschikken over de specifieke deskundigheid die de staatssecretaris graag hier in Nederland wil hebben? Zou er voor de mensen die binnen de grens van 150 km vallen, een uitzondering gemaakt kunnen worden indien zij besluiten om te verhuizen naar Nederland? Op die manier zorg je ervoor dat een groot deel van de mensen die de expatregeling gebruiken om de verhuiskosten vergoed te krijgen, toch nog gebruik kunnen maken van de regeling. Het is ook nog eens goed voor het milieu. Wat vindt de staatssecretaris van dit idee?

Ik kom op de salarishnorm. Is de staatssecretaris met de SP-fractie van mening dat de expatregeling door deze inperking nog meer een regeling zal worden voor veelverdieners en dat de middeninkomens hiervan de dupe zullen zijn? Waarom veronderstelt de staatssecretaris dat een specifieke deskundigheid samenhangt met een bepaald salaris? Neem bijvoorbeeld het buitenlands wetenschappelijk personeel. Iemand uit het buitenland kan juist een baanbrekend wetenschappelijk onderzoek gedaan hebben dat voor Nederland toegevoegde waarde heeft. De expatregeling kan juist een extra zetje zijn om de wetenschappelijk onderzoeker ervan te overtuigen dat het goed is om zich in Nederland te vestigen. Graag wil ik hierop een reactie van de staatssecretaris.

De heer **Huizing** (VVD): De heer Bashir zegt dat die kilometergrens niet zou moeten gelden voor iemand uit Duitsland of België. Zou hij dat dan ook willen toepassen op iemand die bijvoorbeeld nu in Delfzijl woont en die in Utrecht gaat werken? Die persoon moet waarschijnlijk immers een veel grotere afstand overbruggen dan iemand die 50 km van de grens woont.

De heer **Bashir** (SP): Deze maatregel is een expatregeling. Die is ook bedoeld om buitenlandse kenniswerkers naar Nederland te halen. Een deel van de buitenlanders wordt echter door deze maatregel uitgesloten. Als je een uitzondering maakt voor mensen die besluiten om in Nederland te gaan wonen, die dus verhuizen, kun je die expatregeling uiteraard ook op die mensen toepassen. Dan kunnen zij van die regeling gebruikmaken om die verhuiskosten te betalen. Nee, ik doe mijn voorstel niet voor mensen die in Delfzijl wonen, want zij zijn gewoon Nederlanders. Juist het feit dat veel te veel Nederlanders gebruik maakten van deze regeling, was aanleiding om hiermee aan de slag te gaan. Onder andere daarom komt de staatssecretaris nu met maatregelen.

De heer **Huizing** (VVD): We hebben het tegenwoordig over één arbeidsmarkt in de Europese Unie. Is de heer Bashir het met mij eens dat, als je op 80 km van je werk woont en je formeel gezien een landsgrens over moet, dit niet hoeft te betekenen dat je allerlei extra kosten vergoed gaat krijgen die je waarschijnlijk niet eens maakt?

De heer **Bashir** (SP): Dat ben ik met de heer Huizing eens. Besef echter wel dat, als die grens zich bijvoorbeeld op 150 km bevindt, er ook een constructie gemaakt kan worden bijvoorbeeld door een paar kilometer

verderop te gaan wonen. Dan heb je wel die belastingvoordelen. Als je een paar ton verdient, heb je het er natuurlijk wel voor over om te verhuizen. Mijn idee was dat we er niet voor moeten zorgen dat mensen extra kilometers maken. Laten we er juist voor zorgen dat ze gewoon verhuizen naar de plaats waar zij werken. Dat is ook goed voor het milieu.

De heer **Van Vliet** (PVV): Ik stel ook een vraag over de 30%-regeling. Stelt u zich voor dat er een Belg is die op 10 km van de grens woont, dat hij in België boeken heeft geschreven voor het personeelsbeleid omdat hij deskundig is op dat terrein. Hij gaat in Eindhoven aan de slag bij een bedrijf als directeur HRM. Is dat een specifieke deskundigheid en mag die persoon een veel hoger netto salaris hebben dan een Nederlander in een vergelijkbare positie?

De heer **Bashir** (SP): Het is niet aan mij om te beoordelen of dat al dan niet een specifieke deskundigheid is. Het is in eerste instantie aan de Belastingdienst om dat te doen.

De heer **Van Vliet** (PVV): Dan ken ik er nog wel een paar waarop de Belastingdienst competent is. Ik vind het goed dat die 30%-regeling wordt uitgekleeft, omdat de Belastingdienst zo veel stempels zet voor allerlei mensen van wie ik mij afvraag of wij ze zo node missen in Nederland en of wij echt niemand hebben met een vergelijkbare deskundigheid. Dat betekent dat die mensen gewoon in een lekkere dikke Jaguar naar hun werk komen. Die Jaguar gun ik iedereen, maar dat doe ik niet als de Nederlandse belastingbetaler daarvoor moet opdraaien. Onze belastinggrondslag wordt toch uitgehold?

De heer **Bashir** (SP): Laat er geen misverstand over bestaan dat ook de SP-fractie vanaf het begin gezegd heeft dat deze regeling ingeperkt moet worden. Ik heb hierover niet voor niets een spoeddebat aangevraagd. Dat verzoek werd niet ondersteund, maar dat leidde uiteindelijk tot een Kamerbrief en er zijn concrete voorstellen gedaan, namelijk die welke nu voorliggen. Laten we dus ook eerlijk zijn tegen elkaar en niet zeggen dat ik bijvoorbeeld voor uitholling van de Nederlandse belastinggrondslag ben. Integendeel. Als er inderdaad een grensgeval is, kunnen er straks constructies worden gemaakt door juist naar de andere kant te verhuizen. Dan kom je namelijk wel voor die regeling in aanmerking. Als je die Jaguar hebt en 3 ton aan inkomen, loont het juist om een paar kilometer de andere kant op te verhuizen. Dan kom je, zoals ik al zei, wel voor die regeling in aanmerking. Daarom klopt er iets niet aan die kilometergrens en dat leg ik dus voor aan de staatssecretaris. Ten slotte is de expatregeling nu ongelimiteerd en krijgen de veelverdieners een abnormaal groot fiscaal voordeel, en dat in tijden waarin de meeste mensen de broekriem nog steviger moeten aantrekken. Bij een inkomen van € 200 000 is maar liefst € 60 000 onbelast, en bij een inkomen van € 334 000 komt het onbelaste deel al boven de ton. Dat vindt de SP te veel. Daarom stellen wij per amendement voor, de expatregeling af te toppen op een inkomen van € 150 000, waarmee wordt bewerkstelligd dat maximaal € 45 000 onbelast wordt. Ik kom op het koopkrachtpakket. Bij dat pakket komt de staatssecretaris met het verkorten van de grens van de derde schijf met € 150, nadat deze eerst flink is geïndexeerd. Dit inkorten werd met veel bombarie aangekondigd alsof de rijkere mensen meer belasting zouden gaan betalen. Echter, effectief is dat natuurlijk niet waar, want als er eerst flink wordt geïndexeerd en vervolgens een beetje wordt ingekort, zet dat geen zoden aan de dijk. Ik vraag de staatssecretaris dan ook om hier in het openbaar toe te geven dat dit het toppunt van een symboolmaatregel is. Waarom volgen wij niet andere landen en komen wij niet gewoon met een toptarief

voor echte rijkere, zodat de mensen die het extra zwaar hebben in de huidige crisis wat kunnen worden ontlast? Graag krijg ik hierop een reactie.

Mijn volgende punt betreft de overdrachtsbelasting. Er wordt 1,2 mld. uitgetrokken om de overdrachtsbelasting tijdelijk te verlagen, wat moet leiden tot 4% meer overdrachtstransacties, dus 6 000 woningen meer die verkocht moeten worden. Per extra woning wordt zo € 200 000 belastinggeld uitgegeven. Mijn collega-Kamerlid Paulus Jansen grapte dat hij met dit geld ook 5 000 nieuwbouwwoningen had kunnen bouwen en had kunnen weggeven. Een serieuzer alternatief van hem is dit: voor een bijdrage van 1,2 mld. hadden de woningcorporaties naar schatting 30 000 extra nieuwe woningen kunnen bouwen. Voor iedere euro aan extra eigen vermogen, kunnen zij namelijk € 4 extra investeren: goed voor de bouwvakkers die thuiszitten, en goed voor de starters die een huis nodig hebben. De verklaring voor de enorme verspilling van belastinggeld is natuurlijk dat de 96% van de mensen die toch al een woning zouden kopen, ook profiteren van de tijdelijke verlaging van de overdrachtsbelasting. Overigens is de SP voor het afschaffen van de overdrachtsbelasting, maar dan als onderdeel van een totaalpakket ter herstructurering van de woningmarkt, waarbij de kosten worden gefinancierd vanuit de afbouw van de overmatige hypotheekrenteaftrek. Zou dit geen beter alternatief zijn geweest, staatssecretaris?

Vervolgens kom ik op de overige fiscale maatregelen. Daarbij worden normaliter de wat minder belangrijke fiscale maatregelen voorgesteld, maar voor de SP-fractie gaat dat deze keer niet op. Er worden namelijk drie voorstellen van de SP-fractie overgenomen. Het gaat om de Edelweissroute, één bankrekeningnummer en het herleiden van het inkomen na overlijden. Hartelijk dank aan de staatssecretaris dat deze goede voorstellen worden overgenomen.

Ik dank de staatssecretaris nogmaals voor de constructieve samenwerking op het gebied van de Edelweissroute naar aanleiding van het amendement daarover dat ik vorig jaar heb ingediend samen met de heer Braakhuis van GroenLinks. Het gaat er namelijk uiteindelijk om dat er altijd een juiste aangifte plaatsvindt en dat er gewoon belasting wordt betaald over de erfenis, zoals iedereen dat doet. Er komt een verplichting voor de erfgenamen om alsnog volledige en juiste aangifte te doen indien zij het pas later horen, op straffe van een boete. De bevoegdheid tot navordering over buitenlandse vermogensbestanddelen is niet langer aan een termijn gebonden. Dat is een vooruitgang. Kritiek die is geuit ten aanzien van de hoofdelijke aansprakelijkheid van de executeur lijkt mij geen stand te houden, aangezien deze immers al bestond. Het enige verschil is dat deze niet meer aan een termijn is gebonden. Dat is precies wat nodig is om te voorkomen dat er onder een belastingclaim wordt uitgekomen door deze te laten verjaren.

Het voorstel tot één bankrekeningnummer kan ook op instemming van de SP-fractie rekenen. Deze wijziging is heel goed voor het tegengaan van toeslagfraude, omdat nu de toeslaggerechtigde geheel verantwoordelijk is. Een goed voorbeeld is de grote fraude met de kinderopvangtoeslag, waarbij één persoon voor meerdere mensen hogere aanvragen deed en alles op de eigen rekening liet uitbetalen. Met deze wijziging behoort deze fraude tot het verleden.

De SP-fractie krijgt regelmatig meldingen over betalingen die op een verkeerd rekeningnummer zijn overgemaakt. Door middel van Kamervragen hebben wij al langer gepleit voor een naam/nummercontrole, te meer omdat 45 mln. jaarlijks door de Belastingdienst op een verkeerd rekeningnummer wordt uitbetaald. Wat zijn de gevolgen voor de toeslaggerechtigden die nu de toeslagen uitbetaald krijgen op de rekeningnummers van de woningcorporaties of de kinderopvanginstellingen en hoe worden zij over de gewijzigde maatregelen geïnformeerd?

De heer **Omtzigt** (CDA): De laatste vraag is mij uit het hart gegrepen. Mijn vraag aan de heer Bashir is dan ook of hij de zorg van het CDA deelt. Het idee van één rekeningnummer is prima om frauderen te voorkomen, maar het uitbetalen op gecontroleerde nummers van woningbouwcorporaties, kinderopvanginstellingen en eventueel zorgverzekeraars, moet mogelijk blijven. Voor mij is de volgorde van belangrijkheid overigens kinderopvanginstellingen, woningbouwcorporaties en zorgverzekeraars. Deelt de heer Bashir ook de opvatting van het CDA dat een naam/nummercontrole het makkelijkste is als banken gebruik zouden kunnen maken van het burgerservicenummer? Hiertoe zijn zij overigens al verplicht. Dit zouden zij ook moeten kunnen terugrapporteren, zodat er een voor 100% sluitend systeem ontstaat, waarbij iemand alleen op zijn eigen bsn geld kan laten storten, dan wel op het bsn van zijn fiscaal partner.

De heer **Bashir** (SP): Nee, ik ben geen voorstander van uitzonderingen bij deze regeling. De CDA-fractie pleit altijd voor vereenvoudiging. Als je het niet ingewikkelder wilt maken, moet je ervoor zorgen dat de belastingplichtige één rekeningnummer kan opgeven bij de Belastingdienst, waarop alle toeslagen en alle uitbetalingen kunnen worden gestort. De tweede vraag van de heer Omtzigt ging over het koppelen van het bsn aan een rekeningnummer. Dit laat ik aan de staatssecretaris over. Ik ben altijd voorstander geweest van het uitvoeren van een naam/nummercontrole. De staatssecretaris heeft dit probleem voor een groot deel opgelost door ervoor te kiezen dat de belastingplichtige één vast rekeningnummer laat registreren bij de Belastingdienst. Dan heb je het probleem eigenlijk ook opgelost.

De heer **Omtzigt** (CDA): Een groot deel van de problemen wordt opgelost als de belastingplichtige maar één rekeningnummer kan registreren. Een aantal mensen heeft echter gefraudeerd door brieven uit brievenbussen te vissen en daarop hun eigen rekeningnummer in te vullen. Als de controle niet elders plaatsvindt, kun je alsnog met een gefingeerde handtekening je eigen nummer erop zetten. Dan wordt het misschien wel ontdekt, maar dan ben je natuurlijk allang gevlogen. Daarom vraag ik nogmaals of de SP-fractie het voorstel steunt waarbij banken voor dit specifieke doel het bsn kunnen gebruiken, zodat wij ons gezamenlijke doel bereiken, namelijk dat toeslagen terechtkomen bij de personen bij wie ze terecht moeten komen, voor wie ze bedoeld zijn en die ze ook nodig hebben.

De heer **Bashir** (SP): Deze opmerkingen van de heer Omtzigt waren onderdeel van mijn eerste Kamervragen over dit onderwerp. Ik ben het helemaal met hem eens dat wij op de een of andere manier een soort naam/nummercontrole in het leven moeten roepen. In zijn antwoorden wees de staatssecretaris mij op de hoge transactiekosten hiervan. Als je deze kosten afweegt tegen het geld dat we nu verliezen door fraude en door geld dat op verkeerde rekeningnummers wordt overgemaakt, kun je de vraag stellen of dit wel effectief is. Ik vraag daarom nogmaals aan de staatssecretaris of het voorstel voldoende effectief is of dat hij ook vindt dat er te veel kosten mee gemoeid zijn.

De SP-fractie heeft het signaal gekregen van gevallen waarbij de partner is overleden en waarbij de achtergebleven partner een lagere huurtoeslag krijgt dan toen zij nog gelukkig samen waren. Dit kwam doordat het inkomen van de overledenen wordt herleid op het jaarinkomen. De achtergebleven partner had dus niet kunnen genieten van het jaarinkomen van de partner, maar werd er wel voor aangeslagen bij de huurtoeslag. Naar aanleiding van onze Kamervragen is beloofd dat dit in de wet zou worden gewijzigd. Dit is ook gebeurd. In de schriftelijke inbreng hebben wij gevraagd of er andere situaties zijn waarbij het inkomen wordt herleid. Volgens de staatssecretaris is dit niet het geval. Ik vraag mij af hoe het zit met studerende kinderen die ook nog werken en

die een gedeelte van het jaar bij een van de ouders wonen. Hun inkomens worden bij elkaar opgeteld. Daarbij wordt toch ook het inkomen van het studerende werkende kind herleid tot een jaarinkomen? Is het voorstel dat de staatssecretaris nu doet, ook een oplossing voor dit probleem? Of laat hij het zo doormodderen?

De provinciale opcenten zijn een provinciale belasting die bovenop de motorrijtuigenbelasting komt voor de autobezitters. De provinciale opcenten worden met dit wetsvoorstel gemaximaliseerd op 105%, maar de huidige opcenten van de provincies zitten daar ruim onder. De hoogste uitschieter is de provincie Zuid-Holland met 95%. Waarom kan het tarief niet worden gemaximaliseerd op dit bedrag of op 100%? Anders wordt de motorrijtuigenbelasting zelfs meer dan verdubbeld, omdat de provincies ook aan hun inkomsten moeten voldoen. Hierdoor heeft geen provincie een derving aan inkomsten en worden provinciale opcenten niet onnodig veel als melkkoe gebruikt.

De heer **Koolmees** (D66): Voorzitter. Ik begin met de expatregeling. Voor D66 is het bevorderen van de kenniseconomie een topprioriteit. Daarvoor is een goede regeling en een goed vestigingsklimaat nodig. Wij maken ons wel een beetje zorgen over de aanpassing van de 30%-regeling. Het is goed dat oneigenlijk gebruik wordt aangepakt door grensarbeiders uit te sluiten en het aantal jaren dat iemand in het buitenland heeft gezeten te verlengen, maar de invoering van een salariscensuur zorgt ervoor dat belangrijke groepen buiten de boot dreigen te vallen. Specifiek deskundigheid kan niet alleen aan de salariscensuur worden afgemeten. Een aantal van mijn collega's heeft dat ook gezegd.

Wij maken ons het meeste zorgen over groepen die verbonden zijn aan kennisinstellingen en die door de salariscensuur buiten de boot vallen. Ik denk dan aan jonge onderzoekers, maar ook aan docenten op internationale scholen, want met name internationale scholen zijn van groot belang voor onze aantrekkelijkheid, voor het aantrekken van expats. Ziet de staatssecretaris mogelijkheden om mensen die verbonden zijn aan kennisinstellingen, uit te zonderen van de salariscensuur? Dekking van deze maatregelen kan binnen de regeling zelf worden gevonden, bijvoorbeeld door het percentage voor de hoogste inkomens te verlagen of door de termijn te verkorten. Ik zie een aantal mogelijkheden. Ik vraag de staatssecretaris om daarop in te gaan in zijn beantwoording.

Over het vitaliteitspakket heb ik volgens mij dezelfde vraag als de heer Dijkgraaf van de SGP. De doorwerkbonus wordt aangepast in het vitaliteitspakket. We constateren dat de werkbonus, de vervanger van de doorwerkbonus, vooral is gericht op de lagere inkomens. Kan de staatssecretaris een algemene toelichting geven over de verwachte effecten op de arbeidsparticipatie en daarbij ingaan op de lagere inkomens? Kan de staatssecretaris ook ingaan op de effecten die de oude doorwerkbonus heeft gehad op de arbeidsparticipatie van ouderen? Naar ons idee is dat een heel inefficiënte regeling geweest.

Dan de nieuwe renteregeling oftewel de heffings- en invorderingsrentediscussie van vorig jaar. D66 is blij dat de staatssecretaris is afgestapt van het plan om de rente voor belastingbetalers hoger te maken dan de rente die de Belastingdienst zou betalen. Ik heb nog wel een paar vragen over de nieuwe regeling. De bezuiniging wordt nog steeds gehaald. Het geld moet dus ergens vandaag komen; het is geen gratis geld. De belastingbetalers hebben in deze nieuwe regeling veel minder vaak recht op rente. Dat is eigenlijk de portee van het voorstel. Met name ondernemers zullen hierdoor fors geraakt worden. Kan het kabinet zeggen hoeveel van de bezuiniging bij het mkb neerslaat? D66 is van mening dat de belastingbetalers wel recht hebben op rente als de Belastingdienst een fout heeft gemaakt. Kan het voorkomen dat een belastingbetaler rente moet betalen als de fiscus een te hoog bedrag heeft uitgekeerd of een te laag bedrag heeft gerekend?

Er wordt gekozen voor een hogere rente dan voorheen. Het kabinet sluit aan bij de wettelijke rente. De staatssecretaris zegt in het verslag dat niet voor een marktconforme rente is gekozen, omdat dit op bezwaren stuit. Welke bezwaren zijn dit?

Dan kom ik nog heel even op de verlaging van de overdrachtsbelasting. Wat is de stand van zaken ten aanzien van de duur van de regeling? Kan de staatssecretaris daarover al een tipje van de sluier oplichten? Kan hij ook ingaan op de kritiek op de tijdelijke verlaging van de overdrachtsbelasting, met name van het Centraal Planbureau? In de financiering van deze regeling is er nog een probleem. Een deel zou namelijk worden gefinancierd met de bankenbelasting. Die zou pas ingaan medio 2012. We weten nog niet precies hoe de bankenbelasting er uit gaat zien. Is het bovendien voldoende om het budgettaire gat te dichten? Er is 300 mln. gereserveerd. Dan moet je dus 300 mln. ophalen in zes maanden tijd. Is dat haalbaar of zien we hier al een budgettair gaatje vallen? Ik zie de staatssecretaris knikken. Ik neem dus aan dat het haalbaar is, maar dat betekent wel dat er een forse bankenbelasting komt. Maar daar hoor ik graag volgende week meer over.

Waarom is er niet gekozen voor een structurele oplossing? Het verlagen van de overdrachtsbelasting geldt nu voor één jaar. Ik heb altijd geleerd: niets is zo permanent als een tijdelijk verlaging van de belastingen. Die discussie komt dus toch weer terug. Waarom is er niet gekozen voor een integrale hervorming van de woningmarkt? Ik moet dit toch weer vragen, sorry.

De heer **Omtzigt** (CDA): Ja, in elke termijn.

De heer **Koolmees** (D66): In elke termijn moet ik daar even over vragen, omdat er een hoop kritiek is geweest op deze regeling. De terechte kritiek betreft: waarom gebruik je dit mooie ruilgoed niet gelijk om een echte fundamentele hervorming tot stand te brengen?

Ik kom op de overige fiscale maatregelen. Bij de samengestelde gezinnen gaat het over leefvormneutraal beleid. Collega Dijkgraaf heeft daar een motie over ingediend. Het kabinet heeft toegezegd om een studie te doen over de wijze waarop het belastingbeleid meer leefvormneutraal kan worden gemaakt. Kan de staatssecretaris hierop ingaan en toelichten wat de stand van zaken is?

Ik kom op de vermindering afdracht loonbelasting en premie volksverzekeringen. Ook de heer Groot heeft daar een opmerking over gemaakt. Het kabinet doet voorstellen om de afdrachtvermindering voor onderwijs aan te passen. Uit de antwoorden van de staatssecretaris blijkt dat hij ervan uitgaat dat dit geen gevolgen heeft voor de praktijk. Hierbij wordt alleen de aanname gedaan dat er al rekening mee is gehouden in de afspraken die er tussen intermediairs en leerbedrijven zijn gemaakt. Daar wringt het. Vanuit de uitzendbranche bereiken ons zorgelijke signalen. Daar gaat men ervan uit dat deze wetswijziging sterke gevolgen heeft en dat hierdoor mogelijk 12 000 leerwerkbanen zullen verdwijnen. De staatssecretaris geeft zelf aan dat de uitzendbranche een belangrijke rol speelt op de arbeidsmarkt voor het bij elkaar brengen van vraag en aanbod, en dat opleiding en onderwijs hier een belangrijk deel van uitmaakt. Wij onderschrijven dat. Ik neem aan dat het nooit de bedoeling is geweest van de staatssecretaris.

Tot slot voor dit blokje kom ik op het maximeren van de opcenten. Ik ga er snel doorheen. Ook de heer Bashir maakte hier net een opmerking over. De ruimte voor provincies om hogere opcenten te vragen wordt ingeperkt, zodat de bezuinigingen op natuur niet worden opgevangen door verhoging van de opcenten. Ik neem aan dat dit de achterliggende gedachte is van de staatssecretaris. Ik constateer dat alle provincies nog ver onder het maximum zitten. Betekent dit dat de staatssecretaris het wel acceptabel vindt dat de opcenten worden verhoogd tot 105%? Dat is dus

een potentiële lastenverzwaring van 450 mln. volgens onze grove berekening. Betekent dit dus dat door de bezuinigingen van het kabinet de lasten via gemeenten en provincies worden opgevangen? Ik zie de staatssecretaris nee schudden, maar ik verzoek hem vriendelijk om daarop in te gaan in zijn beantwoording. Als dat namelijk zo is, blijft het dus niet bij de lastenverzwaring die het kabinet al invoert op het punt waar ik het vanmorgen uitgebreid over heb gehad, maar dan komen de lasten van de lagere overheden daar nog bovenop. Wij hebben het eerder gezien bij de waterschapsbelasting maar ook bij de toeristenbelasting. Ook bij de gemeenten worden veel taken doorgeschoven terwijl het budget tegelijkertijd wordt verlaagd en de fiscale rente daarin wordt beperkt. Kan de staatssecretaris daarop ingaan? Is hij bereid te monitoren hoe de lasten bij de lagere overheden zich ontwikkelen door het kabinetsbeleid?

De **voorzitter**: Tot slot in deze ronde geef ik het woord aan de heer Braakhuis, want de heer Dijkgraaf komt pas bij blok 5 weer in beeld.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Voorzitter. Ik ga het wel even heel kort hebben over de hypotheekrenteaftrek. Als het kabinet nog drie of tweeënhalf jaar blijft zitten, wat ik niet voor onszelf hoop maar voor het kabinet, dan kan het namelijk wel eens te laat zijn. Inmiddels zit er een hele hoop lucht in de huizenmarkt. Daarom raden internationaal allerlei economen, het CPB en het IMF ons aan daar iets aan te doen. Daarom vraag ik aan de staatssecretaris: is het nou zo dogmatisch onbespreekbaar om de hypotheekrenteaftrek aan te pakken? Lopen wij liever het risico dat die lucht er met een knal uitloopt of nemen wij 30 jaar de tijd om, zoals in het voorstel van mijn partij, die lucht er heel geleidelijk uit te laten lopen zodat er geen brokken vallen? Dit lijkt namelijk langzamerhand dogmatisch een weloverwogen risico te worden van dit kabinet. Het kan toch niet de bedoeling zijn om de burger straks op die manier ongenadig hard te treffen? Ik zeg ook tegen de PVV: wil je dat jouw electoraat straks geconfronteerd wordt met echte brokken? Wij zitten immers met een stuk lucht in de markt, dat wordt ingeschat op 30%.

Tegelijkertijd bezuinigt het kabinet wel 200 mln. op de huurtoeslag met als gevolg dat er een totale stilstand is op de huizenmarkt. En wat krijg je dan te horen? «Wij willen rust op die markt, dus begin nou niet over de hypotheekrenteaftrek.» Hoeveel rust wil je hebben? De woningmarkt zit nu volkomen vast. Ik zit te wachten op enorme onrust. Wat gaat de staatssecretaris doen om die rust te krijgen? Ik herhaal mijn vraag van voor de pauze. Ik zei toen dat minister De Jager een opening lijkt te hebben gegeven met zijn uitspraak dat hij geen belastingverhoging wil die het gevolg is van de aanpak van hypotheekrenteaftrek. Ik draai dat om. Kunnen we het erover hebben dat we die wel aanpakken bij gelijkblijvende belastingdruk? Dat lijkt me minstens interessant. Zo zetten we in ieder geval stappen. Dat het onvermijdelijk is, zal dit kabinet toch wel aanvoelen.

Ik ga door met pensioenen en de VUT, of eigenlijk met de vitaliteitsregeling. Zo moet zij dan immers heten. Het valt me op dat het kabinet heel mooie woorden verzint voor regelingen waarbij je dan meteen ziet dat er iets aan de hand is. Dit geldt natuurlijk ook voor de vitaliteitsregeling. In het regeerakkoord staat letterlijk dat die bedoeld is voor scholing, een leven lang leren, loopbaanbeleid, het opzetten van een eigen bedrijf, het combineren van arbeid en zorg, demotie of deeltijdpensioenen. Dat was de bedoeling. De bedoeling was dat wij met zijn allen wat langer gingen leren, waardoor we dan ook wat langer konden werken. We moeten tenslotte naar 67 jaar. Hoe kan het dan dat er een vitaliteitsregeling op de plank komt te liggen die eigenlijk een nieuwe VUT-regeling is? Je spaart € 20 000 die je moet opnemen voor je pensioen, waardoor je in wezen tijd kunt kopen om eerder uit te stappen. Dat is contrair aan wat we bedoelden. Of zie ik het nou helemaal verkeerd? Waarom komt er niet

gewoon een vitaliteitsregeling die deze naam waard is en die correspondeert met wat er in het regeerakkoord staat? Ik constateer dat het kabinet en de gedoogpartner heel vaak verwijzen naar het regeerakkoord en het gedoogakkoord. Ik mag dan toch ook verwachten dat ook dit soort dingen conform het regeerakkoord wordt uitgevoerd? Dat is dan ook de vraag die ik heb. Gaat de staatssecretaris deze vitaliteitsregeling zodanig aanpassen dat hij aan die primaire doelen beantwoordt? Dat was namelijk de bedoeling.

Ik schakel over op het onderwerp zelfstandige ondernemers. Je zou denken dat er bij een kabinet dat zegt dat het ondernemers een warm hart toedraagt en zegt vereenvoudiging belangrijk te vinden, op het gebied van vereenvoudiging voor zelfstandigen wel wat te halen moet zijn. Ondernemers zitten hier overigens ook echt op te wachten. Het urencriterium is een van de grootste irritaties van ondernemers. De SER adviseert dan ook om het af te schaffen. Ik dacht dat de staatssecretaris zijn kans zou grijpen, maar dat doet hij niet. Hij komt niet verder dan de toekomstdroom van een aparte winstbox, maar loopt hierbij vast op de gedoogcijzelnemer omdat hierbij vroeg of laat ook een andere aanpak van de hypotheekrenteaftrek noodzakelijk is. Dus gebeurt er niets. Dat kan ik niet volgen. Waarom neemt de staatssecretaris het advies van de SER niet gewoon over door het urencriterium om te zetten in een winst- of omzetcriterium? Ik houd het er maar even op dat de staatssecretaris dit domweg over het hoofd heeft gezien en dat hij dit eigenlijk wel wil regelen. Dat hoor ik dan graag. Anders dienen we met genoeg een amendement in om dit wat kracht bij te zetten.

De heer **Omtzigt** (CDA): Kan de heer Braakhuis aangeven hoe hij dit precies in de praktijk ziet? Theoretisch willen wij hier volgens mij met zijn allen ontzettend graag van de urengrens en het uren tellen af. Als een ondernemer een slecht jaar heeft en € 15 000 winst maakt of even niet aan zijn omzet komt – bijvoorbeeld die kunstenaars voor wie de heer Braakhuis veel opkomt – dan echter ineens geen recht meer heeft op de zelfstandigenaftrek, dan gaat ons dat weer te ver. Heeft de heer Braakhuis een uitgewerkt voorstel?

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Nee, ik heb nog geen uitgewerkt voorstel. Eerst zeg ik de staatssecretaris dat dit niet de bedoeling kan zijn. Ik hoor heel graag wat de staatssecretaris in zijn beantwoording voorstelt. Anders zullen wij ons daarover buigen. Overigens hebben wij in ons programma hier al wel voorstellen voor gedaan. Ik schakel over op de renteregeling. Een van de dingen die mij met verbijstering hebben achtergelaten na de technische briefing over het Belastingplan, was de renteregeling. Als je kijkt naar de huidige marktrentes, getuigt het van «guts» om een rente van 4% in te stellen. Het kabinet durft het daarbij ook nog aan om eigenlijk belasting over belasting te heffen door het zo onevenwichtig mogelijk te maken. Het moet immers 400 mln. toucheren. Dat was althans de bedoeling van deze regeling. Op het moment dat je een belastingaangifte ontvangt en je de blauwe envelop openmaakt, ben je al rente aan het betalen. De dagtekening is namelijk de dag waarop de burger begint met het betalen van rente. Maar, zegt de Belastingdienst, voor ons geldt dat niet. Wij hebben een halfjaar de tijd om jou rente te betalen over het bedrag dat wij jou verschuldigd zijn. En by the way, als jij vooraf te veel hebt betaald over het bedrag dat je later van ons terugkrijgt, betalen wij jou ook al geen rente. Dit voorstel is dus zo onevenwichtig en daarmee zo verschrikkelijk unfair, dat ik de staatssecretaris echt verzoek om het opnieuw te doen en met een nieuwe renteregeling te komen. Ik vind dit bijna een slinkse regeling om extra belasting te heffen. Dat vind ik het zure; het is een soort derivaat geworden. Het is namelijk een belasting over een belasting. Ik vind dat niet kunnen.

De heer **Van Vliet** (PVV): Ik hoor iets heel interessants van de grote groene gijzelnemer! Wil de heer Braakhuis beweren dat hij tegen belasting op belasting is?

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): De renteregeling is er allang. Zij is bedoeld als dwangmiddel om mensen tot sneller betalen aan te zetten. Dat is tot op zekere hoogte mogelijk, maar de manier waarop het hier gebeurt is zwaar onevenwichtig.

De heer **Van Vliet** (PVV): Ik zie grote openingen. Ik heb in de Kamer eens bekeken wie er tegen het heffen van btw op regulerende energiebelasting en allerlei andere soorten milieuheffingen is. Dat is pas dubbele belastingheffing. Daar gaan we nu echt korte metten mee maken. Fantastisch!

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): We hebben heel veel milieubelastingen. Van elk van die milieubelastingen moeten we bekijken wat de rechtvaardigheid en vooral het effect ervan is. Wat dat betreft is alles bespreekbaar, zolang het milieu erbij is gediend.

Er is al het een en ander gezegd over de Zuidas-subsidie, de 30%-regeling. Tja, je moet iets van een herkenbare naam voorzien. Wat dat betreft vind ik het voorstel van de heer Bashir buitengewoon aannemelijk. Het is natuurlijk bizar om een ondergrens aan te leggen van € 70 000 waarmee je juist de mensen treft die het wél nodig hebben en mensen die je binnen wilt halen, bijvoorbeeld voor de wetenschap, terwijl je alle directeuren en grote managers uit het buitenland helpt terwijl zij het niet nodig hebben. Het zou veel logischer zijn geweest om een bovengrens aan te leggen. Het voorstel van de heer Bashir voorziet daarin en daar sta ik dan ook zeer sympathiek tegenover. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat we via allerlei rulings dit soort bedrijven als geheel voordeeltjes geven en vervolgens ook nog eens alle witte boorden die er werken bevoordelen. Dat gaat echt te ver en daarom noem ik het de Zuidas-subsidie. Ik wacht de reactie van de staatssecretaris af en ben benieuwd of hij de rechtvaardigheid van het voorstel van de SP-fractie inziet.

Dan kom ik op de BES. Als er een belastingregime wordt opgesteld voor eilanden in de Caraïben die onderdeel zijn van Nederland, waar tot nu toe weinig aanleiding is om te verwachten dat er belastingontwijking gaat plaatsvinden, blijf ik het verrassend vinden dat er een regime komt dat belastingontwijking juist wel in de hand kan werken. Op dit punt wil ik graag gerustgesteld worden door de staatssecretaris. Aanvankelijk werd er vooral gebenchmarkt met eilanden in de buurt, zoals de Caymaneilanden; verrassend om met dergelijke belastingparadijzen te benchmarken. Vervolgens komt er een regime waarin de vennootschapsbelasting wordt weggegooid. De vennootschapsbelasting wordt vervangen door een vermogensbelasting, vooral op vastgoed. Onze fractievoorzitters waren in het herfstreces op de eilanden. Toen bleek dat zelfs die vermogensbelasting ter discussie is komen te staan. Dat kan toch niet de bedoeling zijn? Dan maken we het wel heel gemakkelijk.

Er zijn natuurlijk wel maatregelen om misbruik te voorkomen, namelijk vestigingsplaatsfictie. Het woord «fictie» stelt me in dezen niet gerust. Er moeten namelijk drie lokale mensen voor een bedrijf werken om onder het fiscale regime van de BES-eilanden te mogen vallen. Als daarvoor straks hetzelfde principe geldt als voor onze eigen brievenbusmaatschappijen, verwacht ik dat die drie lokale mensen straks voor tachtig bedrijven werken. Dat kan toch niet zo zijn? Is dit de wonderbaarlijke arbeidsplaatsvermenigvuldiging of neemt de staatssecretaris maatregelen om dit soort ontwijkconstructies in de toekomst te voorkomen? Ik kijk hierbij vooral naar Bonaire. Ik verwacht niet dat dit ook op de kleine eilandjes veel zal gebeuren. Zijn we niet bezig iets te creëren wat we niet moeten willen? Ik hoor graag of de staatssecretaris maatregelen voor ogen heeft om daar een stokje voor te steken. Ik vraag hem ook of hij inzicht heeft in de

getallen. We doen dit sinds januari. Hoeveel bedrijven hebben zich daar gevestigd? Is er een tendens waarneembaar die wijst in de richting die ik schets?

Ik sluit af met de Edelweissroute. Samen met de Belastingdienst is dit probleem afgelopen jaar opgelost. We hebben met tien van hun mensen aan tafel gezeten en constructief aan een oplossing gewerkt. Daar ben ik heel tevreden over. Ik ben blij dat deze route geblokkeerd is. Ik kom ook nog even terug op het commentaar van de SRA. Een van de essenties van de Edelweissroute was nu juist dat belasting werd ontweken door te laat te verjaren. Die twaalfjaarsgrens werd juist gebruikt om het eroverheen te tillen en daarna uit te keren. We hebben die termijn dus niet voor niets geschrappt. Je kunt daar wel om gaan huilen, maar ik zou haar niet graag inleveren. Die twaalfjaarsgrens staat wat mij betreft niet ter discussie. Ik heb het amendement van de ChristenUnie-fractie bekeken. Daar zit wel ruimte in. Zolang de bewijslast dat het niet de schuld van de executeur is ook daadwerkelijk bij de executeur ligt, is dat amendement wat mij betreft bespreekbaar.

De heer **Omtzigt** (CDA): Ik denk dat er een oplossing lijkt te ontstaan voor de Edelweissroute. Toch heb ik nog een vraag over iets wat de heer Braakhuis eerder beweerde, namelijk dat de executeur testamentair zich zou moeten verzekeren voor een verkeerde aangifte. Meestal is het een van de familieleden die ook een uitdeling uit het testament krijgt. Waar denkt de heer Braakhuis dat zo'n verzekering beschikbaar is? Heeft hij een adresje? Misschien bij een Zwitserse herverzekeringsmaatschappij?

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Ik heb dit voorstel gedaan voordat ik het amendement van de ChristenUnie had gezien; dat heb ik gezegd. Ik stel het voorstel graag bij naar aanleiding van het amendement. Dat lijkt mij afdoende.

De **voorzitter**: Wij zijn aan het einde gekomen van dit blok. Wij hebben nog twee blokken te gaan, namelijk een over de autobrief en een over de Geefwet en wat verder ter tafel komt. Ik stel voor, een kwartier te schorsen.

De vergadering wordt van 15.35 uur tot 15.50 uur geschorst.

Blok IV **Wet uitwerking autobrief (33 007)**

De **voorzitter**: Wij behandelen het blok over de autobrief en het blok over de Geefwet apart. Nu spreken wij over de autobrief. Het woord is aan de heer Huizing.

De heer **Huizing** (VVD): Voorzitter. Iedereen wil een schoner milieu, ook de VVD. Wij willen dat onder andere bereiken door belastingmaatregelen aan doelen te koppelen. De overheid moet niet willen sturen op middelen. Het gaat om de hoeveelheid uitstoot en niet om het type brandstof. Door de emissiegrenzen periodiek aan te scherpen, blijf je de markt uitdagen om de lat steeds hoger te leggen, om te blijven innoveren en zo bij te dragen aan een steeds schoner milieu.

Een ander ongewenst gevolg van het niet periodiek verscherpen van de emissiegrenzen is dat er boven verwachting veel auto's in de lagere categorie vallen. Dit leidt tot afnemende inkomsten uit autobelastingen, met alle budgettaire consequenties van dien. Inmiddels valt een derde van alle auto's in de categorie «energiezuinig». Dat lijkt op het eerste gezicht mooi, maar helaas leidt het systeem niet tot verdere ontwikkeling van schonere motoren en brandstoffen. Bovendien stelt de VVD vast dat er auto's zijn die in de categorie «energiezuinig» vallen, maar helemaal niet

energiezuinig zijn. Het gewenste doel wordt dus niet bereikt. Ik spreek dan over bepaalde hybride auto's, die of elektrisch, of op benzine rijden; in de praktijk doen ze meestal het laatste. In het antwoord op onze schriftelijke vragen hierover stelt de staatssecretaris dat er momenteel in Europees verband hard wordt gewerkt aan een nieuwe testmethode. Wanneer verwacht de staatssecretaris dat deze nieuwe methode van kracht wordt? Met het huidige systeem van onze autobelastingen richten wij ons te veel op de middelen. Wij bepalen welke technologie er gebruikt dient te worden. Dat is dodelijk voor de noodzakelijke innovatie en ontwikkeling. De overheid dient zich te onthouden van keuzes voor bepaalde brandstoffen en zich te beperken tot het stellen van normen. Dat biedt duidelijkheid voor fabrikant en consument en is ook het beste voor het milieu. Wij kennen vier heffingen op het gebruik van motorvoertuigen: de bpm, de motorrijtuigenbelasting, de accijns op brandstof en de fiscale bijtelling. Deze worden alle vier ingezet om milieudoelen te bereiken. Liever dan deze wirwar van fiscale voordelen ziet de VVD-fractie dat wordt gekozen voor één instrument. Dat is begrijpelijker, eerlijker en eenvoudiger, voor zowel de overheid als de burger. Graag horen wij de visie van de staatssecretaris hierop.

De VVD is blij met de introductie van een nieuwe nulcategorie in de bpm. Zoals gezegd, stimuleert aanscherping van de normen de ontwikkeling van meer auto's met een nog lagere uitstoot. Ook het gelijkstellen van diesel en benzine kan op onze steun rekenen. Nogmaals, het gaat om de CO₂-uitstoot, niet om de brandstof.

Wat betreft de motorrijtuigenbelasting is de VVD blij met het plan om de vrijstelling voor zeer zuinige auto's af te schaffen en niet meer de CO₂-uitstoot, maar het gewicht als basis te nemen. Iedere auto, zuinig of minder zuinig, maakt gebruik van de weg en dient dan ook aan de kosten daarvan bij te dragen. Dat klinkt logisch en dat is het ook.

Ook de fiscale bijtelling wordt gebruikt als maatregel om een lagere CO₂-uitstoot te bevorderen. Naar de mening van de VVD is dit een ongewenst gebruik van een voor iets anders bedoelde fiscale maatregel. De fiscale bijtelling bestaat omdat het privégebruik van een auto van de zaak wordt gezien als loon in natura. De waarde van de auto zal bepalend moeten zijn, met een gelijk bijtellingspercentage voor iedereen. De stimulans om als zakelijke rijder voor een energiezuinige auto te kiezen zit namelijk al in de veel lagere bpm voor energiezuinige auto's.

De VVD is in ieder geval blij met zowel de aanscherping van de norm als het voornemen de norm uitsluitend te baseren op de CO₂-uitstoot en niet meer medeafhankelijk te maken van het type brandstof. Ook de gelijkschaking met de normen voor bpm ziet de VVD als positief. Hoe eenvoudiger, hoe beter. Voor auto's met een nuluitstoot geldt momenteel een bijtelling van nihil. Deze categorie wordt zelfs uitgebreid tot auto's met een CO₂-uitstoot van minder dan 50 gram. Dit heeft wat ons betreft een houdbaarheidsrisico in zich. Met in het achterhoofd de eerder genoemde gedachte dat iedere zakelijke rijder loon in natura geniet en daarover feitelijk belasting zou moeten betalen, vraag ik de staatssecretaris of hij mogelijkheden ziet, de nulcategorie af te schaffen en in plaats daarvan een lagebijtellingscategorie in te stellen die voldoende stimulans biedt om auto's met een lage CO₂-uitstoot aan te schaffen en te rijden.

Zoals gezegd, is de VVD geen voorstander van het bevoordelen van specifieke technieken. Ik vraag de staatssecretaris dan ook of het mogelijk is om voor groen gas dezelfde stimuleringsmaatregelen als voor ieder ander brandstoftype te hanteren. Mocht de staatssecretaris dit uitgangspunt willen overnemen, dan begrijpt de VVD dat een overgangsregeling op haar plaats is. Graag een reactie van de staatssecretaris.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): De heer Huizing begon zijn betoog met de opmerking dat het milieu voor de VVD ook heel belangrijk is, maar nu hoor ik hem spontaan een paar dingen zeggen die daar haaks op staan.

Hoezo is groen gas dezelfde brandstof als een fossiele brandstof? Groen gas bestaat uit recyclingsmateriaal en is dus veel CO₂-neutraler. Bovendien is groen gas qua uitstoot veel zuiniger en schoner. En hoezo geen onderscheid tussen brandstoffen? Wij weten dat diesel heel veel fijnstof tot gevolg heeft. Mogen wij daar milieutechnisch ook niks van zeggen? Ik heb nog een andere vraag. Het gaat hierbij om een nieuwe regeling. De oude regeling werkte, maar is bij dit kabinet aan haar eigen succes ten onder gegaan. Je had echter ook de normen van de oude regeling kunnen bijstellen, zodat je een succesvolle regeling in stand houdt. In plaats daarvan zie ik nu echter dat voor heel zuinige auto's meer bpm betaald moet worden maar dat die voor een Porsche Cayenne € 10 000 lager wordt.

De **voorzitter**: Mijnheer Braakhuis, wat is uw vraag?

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Is dat het soort milieuvriendelijkheid dat de VVD bedoelt?

De heer **Huizing** (VVD): Het gaat ons niet om het type auto of het type brandstof. Het gaat erom wat je uitstoot. Als een bepaalde auto, een Porsche Cayenne of welke auto dan ook, in een lagere categorie valt doordat die auto technologisch verbeterd wordt, dan is dat zo. Als de heer Braakhuis dat niet goed zou vinden, is het niet meer dan een jaloeziebelasting. Volgens mij nemen wij deze maatregelen omdat wij een doel hebben, namelijk een schoner milieu. Dat doel scherpen wij iedere keer weer aan. Als wij dat niet doen, stimuleren wij de ontwikkeling van allerlei positieve zaken op dit gebied ook niet. De VVD wil daar juist wel naartoe. Daarnaast heb ik volgens mij al gezegd dat de VVD graag naar een helder en simpel systeem wil. Wij moeten niet allerlei belastingtypes misbruiken om een en hetzelfde doel te bereiken, want dat wordt te verwarrend. Er zal namelijk ook misbruik van worden gemaakt of het zal oneigenlijk worden gebruikt doordat bijvoorbeeld auto's niet voldoen aan het doel van de heer Braakhuis maar dat hij toch stimuleert dat deze auto's op de weg rijden.

De **voorzitter**: Mijnheer Braakhuis, ik vraag om korte en bondige interrupties. Korte vragen en korte antwoorden alstublieft.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): De vorige regeling werkte ook op basis van CO₂-uitstoot. Dat was ook een rechtvaardige regeling waarin de Porsche Cayenne als slurper, één op vijf, er niet goed uitkwam en terecht. Waarop baseert de heer Huizing dus zijn uitgangspunt dat de Porsche Cayenne nu opeens € 10 000 minder zou mogen kosten, terwijl wij weten dat het een verschrikkelijk slurpende auto is?

De heer **Huizing** (VVD): Het gaat om de uitstoot per kilometer. De heer Braakhuis heeft het nu alweer over benzine of diesel, het brandstoftype. Hij heeft het ook alweer over het brandstofverbruik per kilometer. De VVD is van mening dat het alleen maar gaat om de norm «CO₂-uitstoot». Die uitstoot willen wij namelijk verminderen.

De heer **Koolmees** (D66): De heer Huizing stelde aan het einde van zijn betoog een vraag over groen gas aan de staatssecretaris. Ik begreep echter niet helemaal wat zijn oproep was. Kan de heer Huizing het herhalen?

De heer **Huizing** (VVD): Het punt is dat daar weer een soort aparte regeling voor geldt. Zoals ik volgens mij aan het begin van mijn betoog al zei, willen wij graag naar een universele regeling toe, ongeacht het type brandstof, ongeacht het type auto en uitsluitend gericht op het doel van

een lagere CO₂-uitstoot. Wij willen daarvoor dus een norm stellen. Dit is echter weer een soort aparte categorie. De heer Braakhuis maakte de vergelijking met benzine of diesel, maar wij kunnen het bijvoorbeeld ook met lpg vergelijken. Dan zit er een bepaalde ongelijkheid in. Dan stimuleren wij dus iets wat feitelijk niet bijdraagt aan het zowel door de heer Braakhuis als door mij gewenste doel.

De heer **Koolmees** (D66): Volgens mij is groen gas juist wel schoner, ook qua uitstoot. Dit zou het minder belasten van groen gas rechtvaardigen. Als de uitstoot volgens de heer Huizing leidend is voor de VVD, dan moet een uitzonderingssituatie voor groen gas juist acceptabel zijn.

De heer **Huizing** (VVD): Als deze auto's onder een bepaalde norm zitten, zullen de berijders ervan gebruik kunnen maken van de fiscale voordelen die bij die categorie horen. Het is dus niet nodig om er een aparte categorie van te maken.

De heer **Groot** (PvdA): Voorzitter. Ik zal zo meteen ook nog terugkomen op groen gas, maar eerst in het algemeen mijn complimenten voor de autobrief. Dit is een van de weinige terreinen waarop het kabinet een serieuze poging tot vergroening doet. Het voorstel zit intelligent in elkaar en daagt uit tot nieuwe technologie. Het is in dat verband ook niet verbazingwekkend dat dit systeem al onder het vorige kabinet in grondlijnen bedacht is. Ik heb vijf punten: de bpm-opbrengst, de problemen rond personenbusjes, de vierde schijf in de bpm (de zogenoemde slurptaks), de bijtelling en groen gas.

Allereerst de bpm-opbrengst. Ik begrijp uit de beantwoording van de vragen dat de bpm-opbrengst over de laatste paar jaar met zo'n 1,5 mld. is gedaald. Dat komt onder andere door conjuncturele factoren en verandering van het rijgedrag, maar als je alles op een rijtje zet, blijft er 0,5 mld. onbedoelde lastenverlichting over, een gevolg van de voorziene introductie van de kilometerheffing. Ik begrijp dat de bpm-opbrengst met dat bedrag verlaagd is. Ik vind dat onwenselijk en jammer. Ook dit past bij het voorgaande verhaal: autobelastingen zijn een efficiënte manier om belastingen op te halen. Elke auto, hoe schoon hij ook is, belast het milieu. Graag zou ik willen dat het niveau van de bpm-opbrengsten weer wordt verhoogd met deze 0,5 mld.

Personenbusjes zijn in het algemeen wat groter dan een personenauto. Ze komen heel ongunstig uit in het bpm-tarief. Daardoor ontstaan problemen in de vervoersbranche, bijvoorbeeld met invalidenvervoer en groepsvervoer. Is de staatssecretaris bereid om een oplossing voor deze categorie auto's te bedenken? Ze worden nu heel zwaar belast, maar per vervoerd persoon blijft dit relatief schoon vervoer. Ook heb ik niet heel duidelijk voor me wat de staatssecretaris in dit verband bedoelt als hij zegt dat er handelingsperspectief is voor de kopers. Misschien kan daarover wat meer duidelijkheid komen.

Dan de slurpschijf in de bpm. We hebben in eerdere debatten uitgebreid over de autobrief gesproken. De bpm in de vierde schijf wordt nu een factor 49 hoger. Dat is heel veel. Wij vinden het bij dezen wel genoeg. Ik ben het met de heer Huizing eens dat dit trekken krijgt van een jaloezie-taks als het nog verdergaat, en het mag toch bekend zijn dat mijn partij niet van jaloeziebelastingen houdt.

De heer **Huizing** (VVD): Ik begrijp dat dit een signaal is dat we ook over de file-taks kunnen gaan praten?

De heer **Groot** (PvdA): Die is van een heel andere categorie en heeft meer met rechtvaardigheid te maken. Dat kan een heel goede belastinggrondslag zijn.

De factor 49 in de bpm is dus heel hoog, maar lijkt me niettemin te verdedigen omdat het een heel krachtige prikkel is om dergelijke auto's zuiniger te maken. Maar nogmaals, zo is het wel genoeg. Ik denk dat we de consequentie moeten aanvaarden dat een grondslag op basis van CO₂ kan betekenen dat heel luxe auto's die naar verhouding niet zo veel CO₂ uitstoten, goedkoper worden. Dat is een logisch gevolg van de maatregel. Eerder is dat door de staatssecretaris al heel overtuigend uiteengezet. Dan de maatregelen over de bijtelling. Wij hadden in onze schriftelijke inbreng gevraagd of mensen met een auto van de zaak bevoordeeld worden ten opzichte van particuliere kopers van een auto. Ook de SP-fractie heeft dat soort vragen gesteld. Het antwoord van de staatssecretaris was dat wij dit verkeerd begrepen zouden hebben, maar volgens mij is dat niet het geval. Ik citeer een stukje uit de memorie van toelichting: «Teneinde steeds de meest zuinige auto's te stimuleren en evenwel duidelijkheid en zekerheid te bieden voor belanghebbenden, zal de periode dat men nog een verlaagd bijtellingspercentage kan toepassen na een aanscherping van de zuinigheidsgrenzen worden teruggebracht tot de gemiddelde duur van een leasecontract.» Die periode is vastgesteld op 60 maanden. Als ik het goed begrijp, is er voor particuliere autokopers geen sprake van een uitsmeerperiode van vijf jaar. Wie nu een auto koopt waarover geen motorrijtuigenbelasting betaald hoeft te worden, moet dat over twee jaar wel doen. En dat terwijl mensen met een auto van de zaak de komende vijf jaar verzekerd zijn van hetzelfde bijtellingspercentage. In onze ogen is dus wel degelijk sprake van een bevoordeling en heeft onze fractie dit dus niet verkeerd begrepen. Daarom krijg ik op dit punt graag alsnog een reactie van de staatssecretaris.

Er bestaan in onze fractie grote en zwaarwegende vraagtekens over de maatregelen inzake de fiscale behandeling van groen gas. Er is wel een kleine verbetering toegepast, omdat de aardgasinstallatie niet meer gaat vallen onder het dieselregime, maar toch blijkt dat de total cost of ownership van groengasvoertuigen hoger uitvalt dan bij andere auto's en al helemaal ten opzichte van elektrische auto's en plug-in hybrides; daar heeft de groengaslobby of de groengasbranche op gewezen. De staatssecretaris schrijft in zijn antwoord dat dit in werkelijkheid waarschijnlijk wat positiever zal uitpakken dan in de door de groengasbranche gegeven rekenvoorbeelden. Daarmee ontkent de staatssecretaris echter niet dat de door de groengasbranche aangegeven trend klopt. Blijkbaar klopt het dus dat groen gas op veel terreinen duurder zal worden. Daarmee wordt de ontwikkeling ervan in de knop gebroken. Daarop krijg ik graag een reactie van de staatssecretaris: deelt hij deze vrees en staat hij open voor alternatieven die groen gas echt een duw in de rug geven in plaats van het af te remmen, zoals het er nu naar uit ziet?

De heer **Van Vliet** (PVV): Voorzitter. We hebben voor het zomerreces het debat gevoerd over de autobelasting. Ik ga dat niet grotendeels opnieuw doen omdat die contouren nu onderdeel uitmaken van het belastingplan. Ik sluit mij voor een groot deel aan bij het betoog van de heer Huizing. Ook volgens onze fractie zou het niet moeten uitmaken in welke auto je rijdt. Wij hebben dus sympathie voor zowel de Toyota Prius van mevrouw Neppérus als voor de Jaguar van de heer Huizing. Dat maakt ons allemaal niet veel uit.

Ik wil wel even stilstaan bij de aparte categorie die nu gecreëerd wordt voor de elektrische autootjes met range extender. De Opel Ampera zit daar al in. Als wij dit doen, weet ik absoluut zeker wat er volgend jaar gebeurt: dan vallen 47 modellen onder die regeling en krijgen wij weer een openeinderegeling. Mijn fractie ziet daar, zoals ik al heb aangegeven tijdens het debat over de autobelastingen, het nut niet van in. Als wij dit zouden kunnen schrappen, sluit ik mij aan bij het idee of initiatief van de heer Huizing met betrekking tot een uniforme bijtelling.

Ik heb destijds een door mij ingediende motie over oldtimers aangehouden. Destijds had de politiek het idee dat er rekeningrijden en een kilometerheffing moesten komen. Daarom zou de vrijstelling in de wegenbelasting voor oldtimers van 25 jaar en ouder afgetopt worden. Vervolgens is de kilometerheffing er niet gekomen, maar die aftopping bleef. Dat vind ik niet eerlijk. Mensen met bijvoorbeeld een oude legertruck of met een oud zijspan gaan een keer per jaar met gehandicapten op pad en moeten straks wegenbelasting betalen. Ik vind dit niet fair. Ik roep de staatssecretaris er dus toe op om op dit punt toch met een tegemoetkoming te komen; anders wil ik dit zelf graag in de vorm van een amendement doen.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Eerst zegt de heer Van Vliet dat hij zich toch wel aansluit bij het voorstel van de heer Huizing. De heer Huizing heeft consistent verwezen naar CO₂ en nog eens CO₂. In dat kader moeten volgens mij de auto's waaraan de heer Van Vliet refereert, de oude Chevrolet Caprices en legertrucks, in aanmerking komen voor een multiplier van ver boven de 49. Is het links- of rechtsom?

De heer **Van Vliet** (PVV): Ik rijd overigens zelf in een Chevrolet Caprice Classic, maar die is geen oldtimer in de zin van deze regeling. Ik zit dus niet voor eigen parochie te preken. CO₂ is één verhaal. Mijn fractie is er niet zo van gecharmeerd om daarop een totale belastingwetgeving te entameren. Ik kan de heer Braakhuis echter wel meegeven dat in heel veel van deze oudere auto's een gastank wordt gezet. Volgens mij is in de visie van de heer Braakhuis gas toch een schonere brandstof. Dat zou alweer een mooie tegemoetkoming naar hem zijn.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): In dat geval zijn we bereid om de hand over het hart te strijken.

De heer **Omtzigt** (CDA): Voorzitter. Het is toch fijn dat deze commissie vandaag alleen uit mannen bestaat als we het hebben over de autobrief. Ik heb het idee dat die een hoog «toys for the boys»-gehalte heeft. In de autobrief wordt per auto, per categorie en per motor netjes beschreven hoeveel belasting je erover betaalt en hoe zich dat over de tijd uitstrekt. De volgende keer zal dat ongetwijfeld met kleurenplaatjes en proefritjes gelardeerd worden. Alle gekheid op een stokje: ik geef de staatssecretaris wel een aantal complimenten. We hebben een nette uitwerking gehad in een autobrief die we apart hebben kunnen bespreken en die nu dus een implementatie krijgt. Wat de CDA-fractie betreft is dit wetsvoorstel de implementatie van de brief zoals we dat in juni hebben afgesproken. Daarover zijn geen misverstanden en ik complimenteer de staatssecretaris daarvoor. We kunnen dus het wetsvoorstel snel behandelen. Ik heb nog wel een paar heel kleine puntjes. Is het handig om een 0-procentbijtellingcategorie te creëren? Ik sluit hierbij aan bij de heer Groot. Kan de staatssecretaris daar nog een keer naar kijken? Eigenlijk is niets helemaal gratis. Ik besef heel goed dat ik ooit met het amendement van de heer Cramer heb ingestemd, maar aangezien de ontwikkelingen heel snel gaan en ik ook de rijksfinanciën heel goed kan inschatten, vind ik het niet erg om daar nog even goed over na te denken of dit een wijs besluit is in plaats van daarop een paar procent te zetten.

De heer **Groot** (PvdA): Is het volgens de heer Omtzigt dan bijvoorbeeld bespreekbaar om de bijtelling van de 0% voor elektrische auto's wat op te trekken en de opbrengst daarvan te gebruiken voor het extra stimuleren van bijvoorbeeld groen gas?

De heer **Omtzigt** (CDA): De heer Groot heeft mijn inbreng gelezen! Dat zou een zeer goede optie zijn.

Mijn tweede opmerking is dat wij wel wat bezwaren hebben tegen oldtimers, tenminste als de regeling ertoe leidt dat wij een gigantische parallelimport uit Amerika gaan subsidiëren. Van het aantal kentekens dat in de afgelopen jaren op naam is gesteld voor auto's van 25 jaar en ouder, is een groot deel geïmporteerd. Misschien kan de staatssecretaris ons daarover cijfers verschaffen? Als er iets geregeld moet worden voor oldtimers, dan bedoel ik met oldtimers auto's uit Nederland of uit Duitsland die hier 25 jaar hebben rondgereden en die door liefhebbers worden onderhouden. Dit betekent niet dat er een soort nieuwe belasting-categorie ontstaat, want als wij die auto's zouden kwalificeren in het nieuwe raamwerk, zouden ze alle in de fameuze vierde schijf vallen en dat wil ik niet.

De heer **Van Vliet** (PVV): Voor alle duidelijkheid; het ging mij vooral om de vrijstelling van wegenbelasting die wij vroeger hadden en niet om de andere elementen met betrekking tot oldtimers in de autobrief.

De heer **Omtzigt** (CDA): Ik snap dat het om de vrijstelling van wegenbelasting gaat, maar ook daar zou ik willen voorkomen dat die leidt tot de import van zeer vervuilende auto's. Sommige van die auto's zijn tweehonderd keer zo vervuilend als nieuwe auto's. Wij doen heel veel om die laatste grammen CO₂-uitstoot en roetuitstoot van nieuwe auto's terug te dringen. Dat gaat gepaard met grote fiscale voordelen. Aan de andere kant zet je dan een stroom auto's op gang waarvan je de roet nog ruikt als je erachter staat. Dat is het geval bij die oude legertrucs van DAF die nu nog te koop zijn. Als het gaat om liefhebbers van een deux-chevaux die hun hobby willen uitoefenen en die dagenlang hun auto aan het onderhouden zijn, dan ben ik bereid om mee te denken over de vrijstelling van de wegenbelasting. Het gaat mij om dat onderscheid.

Wat biobrandstoffen betreft, pleit ik voor een geleidelijke ingroei van groen gas. Anders killen we dat. Die industrie kan alleen schaalgroottes bereiken als de energiebelasting niet in één keer wordt verhoogd. Deelt de staatssecretaris de mening dat de verhoging van de energiebelasting op groen gas geen manier is om groen gas te stimuleren? Dat was duidelijk de wens van de Kamer, en trouwens ook van het kabinet, getuige de inzet van de minister van EL&I om groen gas een nieuwe impuls te geven. Ziet de staatssecretaris mogelijkheden om groen gas en hybride auto's voor de bijtelling gelijk te behandelen? Ziet de staatssecretaris ook mogelijkheden om puur plantaardige olie minder zwaar te belasten dan vervuilende diesel, bijvoorbeeld door niet meer dan het minimumtarief voor diesel te heffen op puur plantaardige olie?

Verder ben ik zeer benieuwd naar de registratie van buitenlandse kentekens. Die vraag heb ik al gesteld, maar dat hoor ik eigenlijk hier te doen. Hoeveel buitenlanders registreren hun auto hier nu daadwerkelijk? De reden waarom ik dat vraag, is dat we bij de zorgverzekeringen hetzelfde hebben gehad. De Polen moesten hier een zorgverzekering afsluiten, deden dat in zijn geheel niet en pas na vier, vijf jaar komt de Nederlandse overheid dan in het geding. Wees wat sneller! Wie hier werkt, betaalt hier ook.

De heer **Huizing** (VVD): Voorzitter. Toen ik de laatste opmerking hoorde van de heer Omtzigt dacht ik: dat gaat de goede kant op. Laat ik het echter nog concreet vragen. Hij noemt verschillende brandstoftypes. Ik heb in mijn betoog al aangegeven dat ik faliekant tegen biobrandstoffen ben. Is de heer Omtzigt het met mij eens dat het veel makkelijker is als de staatssecretaris zou zeggen: dames en heren, dit is de norm voor CO₂, dit is de norm voor de uitstoot van fijnstof en hoe u die twee realiseert, interesseert mij niet, zolang u maar aan de norm voldoet. Dan valt u ook onder deze fiscale regeling. Of dat nu is door een bepaald type brandstof te gebruiken of door de auto voort te bewegen zoals The Flintstones dat

vroeger deden, kan mij niet schelen. Graag een reactie van de heer Omtzigt.

De heer **Omtzigt** (CDA): Wow, dat die auto's ook nog langskomen vandaag. Yabba dabba do! De Nederlandse overheid heeft de afgelopen jaren een beleid ingezet op basis van groen gas. Wij vinden dat dit een eerlijke kans moet krijgen ten opzichte van andere brandstoffen. De CO₂ mag, wat ons betreft, «well to wheel» gemeten worden. Dan komt CO₂ er anders uit dan andere vormen van gas en daar mag rekening mee gehouden worden. Op termijn kunnen wij ons voorstellen dat dit wel naar elkaar toegroeit.

De heer **Huizing** (VVD): Ik hoop dat dit betekent dat, als er dus andere methoden ontstaan die aan dezelfde normen voldoen, die dan ook dezelfde kansen zullen krijgen. Ik heb namelijk nu een beetje het gevoel – en de heer Omtzigt moet dat maar bevestigen of ontkennen – dat een aantal mensen voor de troepen uit is gaan lopen en dat deze mensen nu met de gebakken peren komen te zitten als wij alles gelijkschakelen.

De heer **Omtzigt** (CDA): Ik zie het precies andersom of ik zou totaal andere woorden kiezen voor precies de ontwikkeling op de markt die u schetst. Ik zou zeggen dat een aantal mensen op basis van het stand beleid van de Nederlandse overheid om groen gas te promoten, de nek heeft uitgestoken en dat wij nu zeggen: jammer dan. Dat is de reden waarom ik deze vragen stel en dat is de reden waarom het in mijn ogen, ook gezien wat er hier leeft, goed zou zijn als de staatssecretaris de komende anderhalf weken een keer met een aantal van deze mensen aan tafel ging zitten om te bezien wat hiervoor een redelijke oplossing is.

De **voorzitter**: De heer Huizing tot slot.

De heer **Huizing** (VVD): Uiteraard beseft ik dat er een door de overheid bepaald beleid is ingezet en gevoerd. Ik meen ook aangegeven te hebben dat je dan op zijn minst het fatsoen moet hebben om voor een overgangsregeling te zorgen. Bent u het niet met mij eens dat het toenmalige beleid achteraf gezien onverstandig was? Het gaat er immers om dat je door het zetten van normen je doel bereikt.

De heer **Omtzigt** (CDA): In de ogen van de CDA-fractie is de inzet op decentraal geproduceerd gas, groen gas, dat uit Nederland zelf komt, in het kader van de energievoorziening en van de autonomie in de energievoorziening geen verkeerde keuze geweest. Wij denken dat het een goede keuze is en dat we daarop moeten blijven inzetten. Ik discussieer graag met u over de mate waarin. Ik snap heel goed dat je moet oppassen dat je iets niet volledig oversubsidieert of onderbelast, zoals dat op financieel gebied heet. Dat woord was mij nog niet geworden in mijn vocabulaire. Mijn linkse collega's lachen daarom. Zij kennen dat ondertussen wel, gezien de eerdere interrupties. Dat van die mate moet ik dus nagaan, maar als wij dit als rijksbeleid hebben ingezet, vind ik dat wij toch moeten kijken of wij dat kunnen doen, ook in het kader van de zelfstandige energievoorziening van Nederland. Ik heb liever een auto op groen gas dan een auto op Russisch gas waarvoor geldt dat er nog iemand aan de kraan kan zitten.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Deze dialoog kan ik ook wat eenvoudiger maken door een vraag te stellen aan de heer Omtzigt. Is de heer Omtzigt het met mij eens dat biobrandstoffen per definitie veel eerder CO₂-neutraal zijn dan fossiele brandstoffen die we uit de grond halen? Dat is immers de essentie der dingen. Als de heer Huizing zegt dat CO₂ de norm moet zijn, heb ik liever brandstoffen die bijna CO₂-neutraal zijn,

omdat die gewonnen worden uit voorheen levend materiaal. Ze zijn dus zo goed als CO₂-neutraal: wat ze ooit teruggegeven hebben, wordt er nu uitgehaald. Dat is dus een van de grote oplossingen waarnaar we zoeken.

De **voorzitter**: Kort, want het was eigenlijk geen vraag.

De heer **Omtzigt** (CDA): Ja, het was een vraag. Het antwoord daarop is ja en nee. Voor de helderheid: we dachten ook dat palmolie een geweldig idee was. Overal het etiketje «biobrandstof» opplakken en het vervolgens tot absoluut goed verheffen en al het andere tot absoluut slecht «verheffen» past wel in een soort categorisering, maar we moeten daarmee voorzichtig zijn. Maar wij denken dat het gewoon een kans moet krijgen. Daarom sprak ik in antwoord op een eerdere vraag van de heer Huizing ook van de «well to will»- benadering. Dan mag je namelijk wel van CO₂ uitgaan.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): De heer Omtzigt heeft gelijk, maar het ging mij natuurlijk om de CO₂-argumentatie van de heer Huizing.

De heer **Van Vliet** (PVV): Volledigheidshalve: de laatste opmerkingen van de heer Omtzigt in zijn termijn, hadden betrekking op registratie van kentekens. Hij heeft daarover vragen gesteld aan de staatssecretaris. Daarbij sluit ik mij van harte aan.

De heer **Bashir** (SP): De heer Omtzigt begon zijn termijn met de opmerking dat het beter zou zijn als er voortaan ook foto's werden opgenomen in de autobrief. Ik dacht dat ik tijdens het vorige debat voor hem een Porsche Cayenne had opgezocht, omdat hij er nog nooit een gezien had. Het grootste pijnpunt, ook wat die Porsche Cayenne betreft, blijft natuurlijk de maatregelen in de bpm, ofwel de aanschafbelasting voor de auto. De koper van de Porsche Cayenne – die auto heeft een prijskaartje van bijna een ton en een CO₂-uitstoot van 270 gram per kilometer – moet in 2015 € 1 000 minder aan bpm afdragen. En de koper van de Renault Twingo met een prijskaartje van ruim € 8 000 en een CO₂-uitstoot van 109 gram per kilometer, moet in 2015 een bedrag van € 1 000 meer aan bpm afdragen. De persoon die dus denkt aan het milieu en zijn portemonnee, wordt gestraft voor zijn zuinigheid. De persoon met een dikke portemonnee die niet zo veel met het milieu te maken wil hebben, krijgt een cadeautje. De SP-fractie juicht de invoering van de vierde schijf dan ook toe en ziet dit als een stap in de goede richting. De tarieven voor de slurper moeten volgens de SP-fractie voor het jaar 2015 minimaal op het huidige niveau blijven, opdat mensen gestimuleerd blijven worden om zuinige auto's te rijden en er geen cadeautjes worden gegeven aan de slurpers. Met hoeveel moet de vierde schijf worden verhoogd om dit voor elkaar te krijgen en is de staatssecretaris bereid om deze wijzigingen door te voeren?

De heer **Huizing** (VVD): Ik heb een vraag over een intrigerende opmerking van de heer Bashir. Wat is volgens hem de correlatie tussen de dikte van iemands portemonnee en zijn liefde voor het milieu?

De heer **Bashir** (SP): Er is natuurlijk niet altijd een correlatie tussen die twee. Het was dan ook een grapje. Ik weet immers dat de heer Huizing van dikke, grote auto's houdt. Hij moet zich vooral niet aangesproken voelen.

De heer **Huizing** (VVD): Dat is geen antwoord op mijn vraag. Ik voel mij overigens niet aangesproken, want de heer Bashir kan niet over mijn overwegingen of wat dan ook oordelen als hij daar niet naar vraagt. Ik denk dat het altijd verstandig is om daar eerst naar te vragen. Ik vraag nogmaals naar de opmerking of het grapje, wat dan niet leuk was, dus

naar de correlatie tussen de dikte van iemands portemonnee en de liefde voor het milieu. De heer Bashir legde immers een heel helder verband tussen die twee.

De heer **Bashir** (SP): Ik zei dat de heer Huizing zich vooral niet aangesproken moest voelen, maar dat doet hij wel. Het is jammer dat hij dit grapje niet waardeert. Maar wij kunnen er natuurlijk wel voor zorgen dat die correlatie er niet meer is. Als de staatssecretaris ervoor kiest om iemand met een dikke portemonnee die een Porsche Cayenne kan aanschaffen, € 1 000 belastingvoordeel te geven ten nadele van iemand die een Renault Twingo koopt en die straks € 1 000 meer belasting moet betalen, zie ik natuurlijk wel een correlatie tussen de dikte van iemands portemonnee en het milieu, in ieder geval een nadelige correlatie.

De **voorzitter**: Tot slot, mijnheer Huizing.

De heer **Huizing** (VVD): Dan kan ik die correlatie misschien zelf bevestigen, maar dan andersom. Iemand die een Porsche Cayenne koopt, draagt in 2012 € 39 000 bpm bij, en iemand die de helft uitstoot, € 3000. Het verschil is dus € 36 000. Als je een dikke portemonnee hebt en een Porsche Cayenne koopt, heb je dus blijkbaar zo veel liefde voor het milieu, dat je € 36 000 aan de staatskas bijdraagt.

De heer **Omtzigt** (CDA): Naar aanleiding van de mooie plaatjes van de heer Bashir ben ik maar eens met de dealers van deze mooie auto's gaan praten. Ik kreeg daar stellig de indruk dat de meerderheid van de auto's in deze mooie categorie in het buitenland, of laat ik zeggen – ik woon dicht bij Duitsland – in Duitsland, op naam wordt gezet. Is dat de bedoeling van de SP? Wil de SP gewoon weer een ontwijkroute in het leven roepen? Daarnaast vraag ik de heer Bashir om de vraag aan de staatssecretaris door te geleiden hoeveel van deze auto's er zijn verkocht en hoeveel er op naam zijn gezet in dit land.

De heer **Bashir** (SP): Als er ontwijkroutes zijn, moeten die aangepakt worden. Dat is altijd het heldere standpunt van de SP geweest. Wij kennen de regel, zo weet ik, dat je als je in Nederland met een auto rijdt en hier ook woont en werkt, het kenteken in Nederland moet laten inschrijven. Ook de mensen die denken dat zij hier met een Duits kenteken ongestraft kunnen doorrijden, moeten beseffen dat zij, als het goed is, hier gewoon aangepakt dienen te worden.

De heer **Omtzigt** (CDA): Ik neem aan dat de heer Bashir mijn vraag doorgeleidt aan de staatssecretaris en dan zal zien dat de meeste van deze auto's helaas niet meer in Nederland worden verkocht, en dat wij hier dus een schijndiscussie aan het voeren zijn. Daarnaast vraag ik de heer Bashir het volgende. Laat hij zich eens voorstellen dat hij een wat groter gezin heeft. In dat geval kan hij kiezen tussen een busje met zes of zeven zitplaatsen en twee kleine autootjes. Op dit moment betaalt hij over twee kleine autootjes veel en veel minder belasting dan als hij één iets grotere auto koopt. Als de heer Bashir zijn voorstellen zou doorzetten, zou hij tegen al deze gezinnen zeggen: zet maar twee kleine auto's voor de deur – u betaalt dan geen bpm en geen wegenbelasting – in plaats van de ene iets grotere die iets meer uitstoot. Hij weet dat hij het milieu daarmee verschrikkelijk belast. Is dat de bedoeling van de SP-fractie?

De heer **Bashir** (SP): Ik wil niemand dwingen om iets wel of niet te kopen. Als iemand echter een heel dure auto koopt – de grote gezinnen zullen niet altijd voor de Porsche Cayenne kiezen – zul je zien dat er, al betaalt die persoon meer belasting, toch een correlatie bestaat tussen de aanschafwaarde en de uitstoot van CO₂. Als je kiest voor een dure, grote auto, vind

ik dat je ook een eerlijke bijdrage moet betalen, mede omdat je dat gewoon kunt doen. In Nederland noem je dat solidariteit, en dat is iets waar ik heel trots op ben.

De heer **Omtzigt** (CDA): De SP maakt de fout die de SP altijd maakt. Men neemt een heel dure auto, de Porsche Cayenne, die niemand rijdt. Men zegt: die valt in de hogere schijf, en dus moeten alle Porsche Cayenne-rijders boeten. Bij de Porsche Cayenne kan ik me er nog wel iets bij voorstellen dat de vraag speelt of er € 1 000 meer of minder betaald moet worden, maar vervolgens sleept men weer alle middenklassenauto's vrolijk in die belastingheffing. Dat is hetzelfde als wat de SP iedere keer met het 52%-tarief doet. Als er boven de twee ton iets wordt afgetopt, snap ik dat, maar in dit land vallen ook een heleboel ambtenaren in de middencategorie, een heleboel managers en een heleboel van de mensen die je als techneuten zou willen aantrekken, binnen het 52%-tarief, dat de SP zo graag omhoog wil brengen. Is de heer Bashir zich ervan bewust dat hij met zijn wijze van verhogen van belastingen de middenklasse raakt, de mensen die graag met al hun kinderen in één auto stappen en er geen twee willen aanschaffen? Of denkt hij dat er alleen Porsche Cayennes worden gereden in de nieuwbouwwijken en de Vinex-wijken?

De heer **Bashir** (SP): Ik vind dit toch opmerkelijk. Toen ik in de Tweede Kamer kwam, had de CDA-fractie 44 zetels. Afgelopen zondag hebben wij ook een peiling te zien gekregen, en wat blijkt? Van die zetels is nog maar een kwart over. Waarom kiezen de mensen niet meer voor het CDA? Dat is omdat het CDA stiekem toch nog flinke belastingverhogingen doorvoert. Neem het voorbeeld van de Renault Twingo. Auto's van dit type worden wel goed verkocht. Straks moeten de mensen die eerder CDA zouden hebben gestemd, € 1 000 meer aan bpm betalen. Waar gaat dat geld naartoe? Onder andere naar de villabewoners.

De heer **Omtzigt** (CDA): Ik krijg geen enkel antwoord op de vraag die ik gesteld heb.

De heer **Bashir** (SP): Ik ben nog aan het woord.

De **voorzitter**: Ik grijp even in als voorzitter. De heer Bashir maakt zijn zin af. Daarna geef ik het woord aan de heer Omtzigt.

De heer **Bashir** (SP): Volgens mij was de interruptie van de heer Omtzigt al voorbij, maar u bent de voorzitter. U gaat erover.

De **voorzitter**: Volgens mij hebt u de heer Omtzigt uitgelokt tot een reactie. Het lijkt mij op zijn plaats om hem daartoe in de gelegenheid te stellen.

De heer **Bashir** (SP): De regering die niet alleen door het CDA gesteund, maar ook gevormd wordt, kiest ervoor om de belasting op een Renault Twingo flink te verhogen en om het geld niet te gebruiken voor goede dingen, maar aan dingen waaraan de gemiddelde Nederlander maar weinig heeft.

De **voorzitter**: Ik geef de heer Omtzigt gelegenheid om te reageren.

De heer **Omtzigt** (CDA): We weten allemaal dat de Renault Twingo in de komende vier jaar een zuiniger motor zal krijgen, waardoor hij goedkoper in plaats van duurder wordt. Dat is precies het beoogde effect van deze maatregelen. Hierdoor zal de Renault Twingo waarschijnlijk in een zeer lage categorie vallen en zal het belastingvoordeel honderden euro's bedragen. Ik heb echter een totaal andere vraag aan de heer Bashir

gesteld. Is hij zich ervan bewust dat hij met zijn voorstel voor belastingverhogingen mensen in heel kleine auto's zal laten rijden en gezinnen uiteindelijk dwingt om twee auto's aan te schaffen, omdat dit goedkoper is dan om in één iets grotere auto te rijden? Het effect hiervan is volstrekt tegengesteld aan wat hij beoogt.

De heer **Bashir** (SP): De heer Omtzigt draait de realiteit om. Zuinige auto's die nu nog goedkoop aangeschaft kunnen worden, krijgen straks te maken met een belastingverhoging. Dat benoemt de heer Omtzigt niet. Wel zet hij de schijnwerpers op mijn pleidooi om de belastingkorting voor dikke, grote auto's niet door te laten gaan. Hij schuift mij in de schoenen dat ik voor deze auto's een belastingverhoging wil doorvoeren. Ik ben er juist voor om de vergroening van het wagenpark door te zetten. Oud-staatssecretaris De Jager heeft deze lijn van vergroening ooit ingezet. Ik had verwacht dat de CDA-fractie deze lijn zou doorzetten. Opeens wordt er gedraaid en worden mij dingen in de schoenen geschoven.

De **voorzitter**: Ik heb niet de indruk dat de heer Omtzigt het gewenste antwoord krijgt. Ik vraag de heer Bashir om zijn betoog te vervolgen.

De heer **Bashir** (SP): Bij de nota naar aanleiding van het verslag vroeg de SP samen met de Partij van de Arbeid en de ChristenUnie om een uitzondering voor de vierde schijf op de personenbusjes van bijvoorbeeld zorginstellingen of sportverenigingen. Deze instellingen beogen het algemene nut. In het verlengde van de Geefwet, die we zo meteen bespreken, zou je deze vrijstelling ook kunnen bepleiten. In de nota naar aanleiding van het verslag gaat het over een bpm-vrijstelling voor taxi's en ov-personebusjes. Kan deze vrijstelling niet worden uitgebreid voor instellingen die het algemeen nut dienen? Wat zijn de kosten voor deze vrijstelling en kunnen deze worden gedekt uit een verhoging van het vierdeschijftarief? Graag een positieve reactie.

De heer **Koolmees** (D66): Voorzitter. Eind juni bespraken we de eerste versie van de autobrief. Ik moet zeggen dat de tweede versie beter is dan de eerste. Ik ben echter nog niet helemaal tevreden, zoals de staatssecretaris al had kunnen aanvoelen. Het belangrijkste punt dat ik over de eerste autobrief heb gemaakt, blijft staan. De bpm-opbrengsten worden gebaseerd op de lage budgettaire startpositie van 2011. Toen was het 1,9 mld., nu is het 2,1 mld. Deze fixatie is natuurlijk de kern van het probleem. Hierdoor worden schone auto's duurder en vuile auto's goedkoper.

Ik begin met de bpm-opbrengst. Ik heb hier vaker over gesproken. Door het vastpinnen van de opbrengsten in 2011 missen we een paar honderd miljoen aan belastingopbrengsten. De staatssecretaris heeft zelf aangegeven dat de lagere belasting voor zuinige auto's 0,9 mld. van de daling van de bpm in de afgelopen vijf jaar verklaart. Een deel, dat tot nu toe als het ware werd weggegeven en dat een onbedoelde belastingverlichting is geweest, boekt de staatssecretaris nu structureel in en geeft hij dus structureel weg. In deze tijden van zware bezuinigingen en budgettaire uitdagingen vind ik dat zonde van het geld. Bovendien heeft het een pervers effect. Ondanks dat de staatssecretaris de vierde schijf heeft geïntroduceerd in de bpm – waarvoor ik hem complimenteer – wordt bijvoorbeeld de Porsche Cayenne, de meest vervuilende auto uit het lijstje van de autobrief, goedkoper, terwijl de Volkswagen Polo, de schoonste, juist duurder wordt. Dat vind ik een moeilijk effect om uit te leggen. De Porsche Cayenne wordt € 6 500 goedkoper, de BMW 5 € 3 500, en de Volkswagen Polo of de Renault Clio € 1 000 duurder. Ik vind het prima dat de staatssecretaris de kern van het probleem heeft aangepakt, namelijk dat uiteindelijk 60% van die auto's belastingvrij zou zijn. Dat begrijp ik, ook

vanuit budgettaire overwegingen. Maar deze uitruil begrijp ik niet. Ik hoop dat de staatssecretaris daar nog op kan reageren.

Nederland heeft zich binnen de G20 en het Internationale Energie Agentschap gecommitteerd aan het afbouwen van fiscale voordelen voor fossiele brandstoffen. Een goed voornemen, maar dit heeft nog niet geleid tot actie. Sterker nog, de korting op de rode diesel wordt in stand gehouden, terwijl een duurzaam alternatief, groen gas, duurder wordt omdat groen gas en grijs gas in de autobrief op een hoop worden gegooid. Kan de staatssecretaris uitleggen op welke wijze hij het afbouwen van de fiscale voordelen voor fossiele brandstoffen de komende jaren vorm gaat geven? Hoe zorgt hij ervoor dat de uitgangspositie van groen gas niet achteruitgaat door zijn beleid? Ik sluit mij graag aan bij initiatief van de heren Omtzigt en Groot om de positieve positie van groen gas een paar jaar vast te houden, juist om de ontwikkeling ervan nog een paar jaar te kunnen stimuleren. D66 zou een motie op dit punt steunen.

De staatssecretaris gaat pas in de aanloop naar het belastingplan 2013 fiscale maatregelen bekijken om files tegen te gaan. Het kabinet trapt op het gaspedaal als het gaat om de 130 km/uur maar stapt op de rem als het gaat om maatregelen die een werkelijke bijdrage kunnen leveren aan het beter doorrijden van Nederland. Kan de staatssecretaris uitleggen waarom het allemaal zo lang duurt? Kan de staatssecretaris zeggen welke informatie wij kunnen verwachten voor het zomerreces? Ik hoop dat we er dan nog ruim voor het belastingplan 2013 over kunnen spreken.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Voorzitter. Dit kabinet is adembenemend! Dat vinden anderen met mij, vooral mensen met astma, met allergieën, kinderen. Hup, 130 km/uur en je niet houden aan je doelstelling om fossiele subsidies af te bouwen. Dan kijk ik naar de autobrief en dan ben ik voor een deel tevreden, omdat die brief doortimmerd is. Dat is dan ook wel het goede nieuws. Maar ik moet kunnen uitleggen, en dat kan ik niet, hoe het komt dat je een Porsche Cayenne goedkoper maakt terwijl je een Twingo duurder maakt. Ik vind dat moeilijk uit te leggen, omdat ik gewoon twee tabellen naast elkaar leg en dan zie dat je in jaar een zoveel betaalt en in jaar twee zoveel. En dat is geen jaloezie. Ik vind het een oerlelijk ding en ik zou me rot schamen als ik erin zou rijden. Als je tabel A vergelijkt met tabel B zit er opeens een omslagpunt in ten nadele van kleine auto's en ten voordele van heel grote auto's. Ik vind dat lastig uit te leggen. Ik ben er ook tegen.

De heer Omtzigt maakte een beetje rare opmerking. Natuurlijk zijn twee kleine auto's veel duurder dan één busje. Dat heeft niet zozeer met de bpm te maken. Als je alleen de bpm pakt, heb je een punt, maar de optelsom van twee kleine auto's blijft echt wel duurder dan een Toyota HiAce. Ik ben daar niet zo bang voor.

De heer **Omtzigt** (CDA): Dan vraag ik de staatssecretaris om ons die vergelijking mee te geven. De laatste keer dat ik bij de dealers was, kwam ik toch wel tot de conclusie dat je beter twee kleine auto's kon kopen. Als u het paraat heeft, mag u de informatie ook hier geven. Misschien kunnen we het dan in tweede termijn uitdiscussiëren.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Ik vind het bijna onwaarschijnlijk en ook niet echt een reëel alternatief. Ik hoop niet dat u Nederland aan allerlei ideeën helpt die we niet moeten willen, maar dat terzijde. Maar ik wil van de staatssecretaris horen of dat zo is, want dat zou inderdaad ongewenst zijn. Dan moeten we iets met de tweede auto; dat lijkt me ook een goed plan.

Er is al veel hierover gezegd. Ik vind het moeilijk uit te leggen dat een SUV – ik spreek liever over een suv'ertje – veel goedkoper wordt, terwijl de

zuinige auto's duurder worden. En dan heb ik het nog niet eens over de milieudoelstellingen. Daar heb ik een vraag over. Als we goed kijken naar de effecten van de autobrief – het PBL, het Planbureau voor de Leefomgeving, zegt dat de CO₂-uitstoot in de sector verkeer op dit moment maar liefst 15% boven het te bereiken doel ligt – dan vraag ik mij af of het nodig is dat de staatssecretaris vergeleken met 2007 eigenlijk een soort belastingkorting geeft van 1,2 mld. Was het dan niet beter geweest om de totale grondslag omhoog te werken, zodat je het kopen van auto's ontmoedigt en, sterker nog, zodat je het kopen van grote dure auto's ontmoedigt? We zitten namelijk 15% boven de doelstelling. Hoe denkt de staatssecretaris die doelstelling dan wel te halen? Op deze manier gaat dat heel moeilijk lukken.

Ik heb nog een opmerking over groen gas. De eerste generatie biobrandstoffen op basis van voedsel en palmolie is genoemd. Dat is bijna een slechter alternatief dan fossiele brandstoffen. Daar is mijn partij dus ook niet voor. Maar achter de brandstoffen van de tweede of derde generatie uit afval en algen kunnen we waarschijnlijk wel staan. Daar moeten we ook nog een hoop onderzoek naar doen en bewijs voor leveren, maar dat ziet er toch goed uit.

Dit kabinet zegt ook dat het voor innovatie is. Minister Verhagen heeft een uitgebreid innovatiebeleid. Daarom vraag ik mij af waarom je met het afschaffen van de voordelen op groen gas, de innovatoren, die hun eigen nek hebben uitgestoken om een potentieel vriendelijk gas te ontwikkelen en op de markt te brengen, eigenlijk het momentum onttrekt om concurrerend te kunnen worden en volume te kunnen bouwen op die markt. Dat vind ik zeer schadelijk, maar het laat ook zien dat de overheid volstrekt onbetrouwbaar is. Daar wordt vaak over geklaagd in innovierend Nederland. Het kan toch niet zo zijn dat je ook dit stuk innovatie op die manier de nek omdraait, zeker niet bij een gas dat er heel hoopvol uitziet? Wil de staatssecretaris dat ook daarin betrekken? Ik zat laatst in een Amsterdamse dieselbus die 1 op 2 rijdt. Zo'n bus uitrusten met groen gas is toch echt wat we moeten willen, alleen al vanwege de fijnstofproblematiek in de steden. Dan denk ik: kom op, dan laat je niet én de innovatie vallen én dit soort milieueffecten.

De voorzitter: Ik wijs de heer Braakhuis erop dat hij aardig door zijn tijd heen is. Er komt namelijk nog een ander blokje aan.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): De spreektijd is indicatief, maar ik zal wel opschieten. Ik heb nog een klein punt. Dat is gewoon een cadeautje voor de staatssecretaris. Ergens heeft hij er eentje gemist, dus bij dezen. Vooral de grote steden hebben enorm last van fijnstofproblematiek. Als je je realiseert dat in de grote steden de scooter met een tweetaktmotor een heel populaire manier van vervoer is, maar dat deze vijf keer zo veel lawaai maakt en ook nog eens acht keer zo veel fijnstof uitstoot als een gemiddelde dieselauto, laat staan vergeleken met een benzine- of gasauto, waarom laat je die dan liggen? Ik zou hier niet over begonnen zijn als er geen alternatief was, maar er is een alternatief: de elektrische scooter. Die is stil, heeft nul uitstoot. Daarmee kun je vooral in de Randstad en in de grote steden aanzienlijke effecten bereiken. Waarom hef je op de tweetaktmotoren, op de tweetakt aangedreven scooters, geen bpm? We kennen alle problematiek met die dingen. Waarom hef je daar niet gewoon een belasting over, zodat je een bron van inkomen hebt en tegelijkertijd zekere doelen bereikt? Die belasting stel je natuurlijk vrij voor elektrische scooters. Gelet op de tijd, zal ik hiermee afsluiten.

De voorzitter: Daarmee hebben wij dit blok afgesloten. Ik stel voor dat wij meteen doorgaan met het volgende.

Blok V
Geefwet (33 006)
Wet toepassing dwangsomregeling toeslagen en wat verder ter tafel komt (33 005)

De **voorzitter**: Ik krijg er wel eens klachten over dat ik altijd met de spreker direct aan mijn linkerkant begin. Ik zal eens aan de andere kant beginnen.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Voorzitter. Ik zal opschieten. Dit laatste blok lijkt te gaan over een medische misstand, wat natuurlijk een beetje verrassend is bij een Belastingplan, maar zo noem ik de Geefwet wel. Dit is namelijk een pleister plakken op drie slagaderlijke bloedingen. Zowel cultuur, natuur als ontwikkelingssamenwerking bloeden zeer hevig en wel voor honderden miljoenen. Dan aankomen met een pleister van 22 mln. lijkt mij voldoende reden om voor de tuchtraad te verschijnen. Dokter staatssecretaris vindt dat die pleister logisch is, omdat er meer eigen verantwoordelijkheid moet komen voor je eigen bloedingen. Dat daarmee het leven van het Nederlands cultureel erfgoed in de waagschaal wordt gesteld, is geen reden voor de staatssecretaris om minder ver te gaan in de behandeling. Ik geloof best in de creativiteit van de cultuursector, maar het kabinet maakt het wel erg moeilijk door aan alle kanten te gaan zitten hakken. Zoals iedereen weet, veroorzaakt ook hakken ernstige bloedingen.

De subsidiekraan gaat dicht, cultureel beleggen wordt niet langer gestimuleerd en het lage btw-tarief voor podiumkunsten komt te vervallen. Ook de natuur en ontwikkelingssamenwerking worden genadeloos getroffen door het kabinet. De bezuinigingen op natuur en ontwikkelingssamenwerking zijn desastreus. Het afschaffen van de heffingskorting voor groen en sociaalethisch beleggen komt daar nog eens bij. Het is daarom van groot belang dat ook organisaties die zich inzetten voor natuur of voor ontwikkelingssamenwerking de mogelijkheid krijgen om meer eigen inkomsten te genereren. Het voorstel inzake de Geefwet voorziet daar tot nu toe niet in.

Daarom dien ik een amendement in op dit wetsvoorstel waarmee ik beoog dat algemeen nut beogende instellingen eigen inkomsten kunnen genereren. Stap één hiervoor is om niet tegelijkertijd de heffingskorting af te schaffen op cultureel, groen en sociaal beleggen. Stap twee is om het aantrekkelijker te maken om te geven. De multiplier in de giftenaftrek kan hieraan bijdragen, maar deze moet dan wel gelden voor alle algemeen nut beogende instellingen, zoals ook organisaties die zich inzetten voor natuur of voor ontwikkelingssamenwerking. Verder moeten de belemmeringen om te geven worden weggenomen. Daarom stellen we ook voor om de verplichting tot de notariële akte te laten vervallen en te vervangen door een schenkingsovereenkomst. Stap drie is om de podiumkunsten te ontzien, omdat deze nu dubbel worden getroffen door de verhoging van het btw-tarief. In het amendement verlagen wij het btw-tarief op de podiumkunsten daarom weer naar 6%. Ten slotte maken we de bezuiniging op de aftrek voor monumentenpanden ongedaan.

We financieren dit amendement via een verhoging van de accijns op diesel. Daar heb ik het al eerder over gehad. Dit voornemen past binnen het streven van het kabinet om de accijns op brandstoffen te verhogen. Nu komt de accijns op diesel ongeveer even hoog te liggen als in Duitsland, zodat Nederland weer in de pas loopt. Op deze manier hopen we te kunnen laten zien dat het prima mogelijk is om met toekomstgerichte oplossingen te komen binnen het kader van de overheidsfinanciën. Kortom, wij werpen de pleister af en komen snel met hechtingen en verband. Daarmee wordt hopelijk een cultureel leven gered.

De heer **Dijkgraaf** (SGP): Voorzitter. Juist als de overheid terugtreedt, vindt de SGP het een goede zaak om ruimhartig te zijn in het stimuleren van geefgedrag. Laat ik eerlijk zijn: het voorstel inzake de Geefwet had van de SGP-fractie ambitieuzer gemogen. Er zijn lichtpuntjes – denk aan de maatregelen rond vrijwilligerswerk – maar ook kwestieuze keuzes, zoals de multiplier voor culturele instellingen in artikel 9a en 12 van de Wet op de vennootschapsbelasting. Ik beperk mij tot enkele punten vanwege de beperkte spreektijd.

De SGP heeft grote moeite met de multiplier van 1,5 die de regering voorstelt voor culturele instellingen. Het is weer een vorm van nieuw instrumentalisme waar we mede in het licht van de in de fiscale agenda genoemde eenvoud en soliditeit van belastingen niet aan moeten beginnen. Waarom immers zouden gevers aan cultuur een hogere aftrek moeten krijgen dan gevers aan andere goede doelen? Waarom heeft de regering er niet voor gekozen om conform de aangenomen motie bij de algemene politieke beschouwingen alle maatschappelijke organisaties die een zeker percentage aan eigen inkomsten weten te genereren een positieve prikkel te geven? Dat is een veel beter uitgangspunt. Waarom zouden we de keuzevrijheid van mensen om te bepalen aan wie ze een gift willen geven zo opzichtig willen sturen? Kan de regering aangeven of zij vindt dat er nog sprake is van een vrije gift als een belastingplichtige mogelijk nog maar minder dan een kwart van de kosten draagt? Het wordt bijna een overheidssubsidie. Die hadden we echter juist bekort.

Het is duidelijk dat mijn fractie van deze maatregel niet veel moet hebben. Ook als deze maatregel doorgaat, hebben we nog voldoende vragen. Graag ontvang ik nog een wetenschappelijke en kwantitatieve onderbouwing van de regering waarom zij vindt dat deze maatregel effectief is. Als hij niet effectief is, moeten we er namelijk al helemaal niet aan beginnen. Daarnaast wil ik graag weten waarom de regering de stelling hanteert dat het definiëren van de begrippen «hoogwaardige cultuur» en «culturele instelling» eenvoudig is dankzij de samenwerking met het ministerie van OCW. Waarom erkent de staatssecretaris niet met alle experts dat een heldere afbakening niet eenvoudig is, zo niet onmogelijk? Het argument dat een instelling die zowel culturele als andere maatschappelijke doelstellingen heeft, zichzelf moet opsplitsen om voor de nieuwe status in aanmerking te komen, vinden wij bovendien onwenselijk. Het toont maar weer eens aan dat beslissingen van de overheid grote gevolgen kunnen hebben waar de maatschappij eigenlijk niet op zit te wachten. Het is haast onvoorstelbaar dat dit afkomstig is van een liberale bewindspersoon.

Dan kom ik op de manier waarop de regering denkt deze multiplier te kunnen financieren. Wij zijn tegen het voorstel om de aftrek voor monumentale panden af te schaffen. Monumenten geven een bijzonder inkijkje in de rijke geschiedenis van ons land. Monumenten roepen herinneringen op en zorgen voor herkenning. We moeten onze monumentenzorg daarom goed inrichten. Het is belangrijk dat de achterstanden in restauratie tot een werkbaar niveau worden teruggebracht. Waarom erkent de staatssecretaris in dit verband het belang van de aftrek niet? En als hij het belang ervan wel ziet, wil hij dan de aftrek behouden en de multiplier weer braaf terugbrengen naar 1? Dat scheelt een hoop uitvoeringskosten en een hoop processen en het stimuleert voldoende. De SGP-fractie begrijpt dat de staatssecretaris van mening is dat de huidige wetstekst inzake de vrijstelling voor fondsenwervende instellingen in de vennootschapsbelasting het gelijke speelveld met andere ondernemingen verstoort. Wij vragen ons in dat kader echter het volgende af. Stel dat een goed doel producten verkoopt ten bate van het goede doel en hierover geen vennootschapsbelasting betaalt, op grond van de huidige fondsenwervingsvrijstelling. Hiermee wordt zonder hulp van vrijwilligers jaarlijks € 50 000 winst behaald. De actie is kenbaar voor het publiek. Verstoort de vrijstelling in dit geval het gelijke speelveld? Zo ja: waarom?

Zo nee: moet dit niet leiden tot een verruiming van de vrijstelling van artikel 9a? In dit kader merkt de SGP-fractie ook op dat ondernemerschap bij anbi's volgens de memorie van toelichting wordt gesteund door middel van Vpb-maatregelen, onderdeel 3.2.2. De beperkingen in artikel 9a gaan dit echter tegen. Dit in verband met het vermeende gelijke speelveld. De genoemde doelstelling uit artikel 3.2.2 wordt hiermee dus niet bereikt en zelfs tegengegaan. Alleen culturele instellingen worden hiervoor gedeeltelijk gecompenseerd, door invoering van de integrale belastingplicht. Kan de staatssecretaris de Vpb-doelstellingen in dit kader nader beargumenteren?

Tot slot. De voorgestelde verruiming van de giftenaftrek in de vennootschapsbelasting van 10% van de winst tot 50% van de winst lijkt aanzienlijk. De verruiming lijkt echter ruimhartiger dan zij is doordat de aftrek vervolgens beperkt is tot € 100 000. De regering geeft aan dat die beperking tot € 100 000 met name een budgettaire reden heeft. Erkent de staatssecretaris echter dat dit voorstel ervoor zorgt dat grote ondernemingen mogelijk minder bereid zijn om te geven aan goede doelen, terwijl zij nu juist een grote bron zijn? Zou het mogelijk zijn om een hogere grens dan € 100 000 te financieren met een verruiming van 10% naar bijvoorbeeld 20% in plaats van naar 50%? Wat zijn de argumenten voor en tegen dit voorstel volgens de staatssecretaris?

De heer **Huizing** (VVD): Is de heer Dijkgraaf het met me eens dat in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen de donatie op een gegeven moment ook echt uit eigen zak moet komen in plaats van dat je er een ander laat meebetalen?

De heer **Dijkgraaf** (SGP): Dat geldt ook voor kleine ondernemingen. Stel nu dat twee kleine ondernemingen die allebei een ton geven, fuseren. Voor die tijd mochten ze allebei tot een ton aftrekken. Daarna geldt exact dezelfde situatie, maar zijn ze gefuseerd en mogen ze nog maar één ton aftrekken in plaats van twee. Dat is toch een beetje een vreemd keuzegedrag van de overheid. Ik snap de budgettaire problematiek wel en ik snap ook dat er bepaalde keuzes gemaakt worden, maar ik vraag om meer flexibiliteit. Ik denk dat bijna niemand 50% van zijn winst zal weggeven aan een goed doel. 10% is al veel. Bij 20% ligt gevoelsmatig ongeveer het maximum van wat bedrijven geven. Dan zou je die grens van een ton kunnen ophogen.

De heer **Van Vliet** (PVV): Ik vind dit toch een verkeerd voorbeeld. Zo'n fusiebesluit wordt op allerlei gronden genomen en meestal niet op fiscale. Wat de heer Dijkgraaf zegt, snijdt geen hout. Als je fuseert heb je ook maar één keer het opstarttarief in de Vpb et cetera. Je bent daarna één lichaam met de bijbehorende fiscaal neutrale begeleidingsmaatregelen. Wat dat betreft stelt de heer Dijkgraaf me een beetje teleur.

De heer **Dijkgraaf** (SGP): Dat vind ik een mooi moment. Het lukt me niet vaak, maar nu is het dan gelukt. Ik heb de PVV teleurgesteld. Ik hoop dat de pers het noteert. Ik snap wel dat je bij een fusie met veel meer fiscale zaken te maken hebt, maar het blijft een feit dat bedrijven vóór de fusie fiscaal gestimuleerd worden tot het aftrekken van een ton. Ze krijgen met z'n tweeën over twee ton een fiscale tegemoetkoming omdat de maatschappij het van belang vindt dat men investeert in goede doelen. Na de fusie is die prikkel minder. Dit geldt niet alleen bij fusies, maar natuurlijk ook als bedrijven groeien. Op een gegeven moment wordt die prikkel minder. De grote vraag is of je dat moet doen. Dat er een grens is, kan ik me wel voorstellen. Op een gegeven moment moet je je afvragen of de overheid het nog moet subsidiëren. Ik vind dit wel een erg lage grens als je in ogenschouw neemt wat grote bedrijven doen en hoeveel goede doelen daarop drijven.

De heer **Koolmees** (D66): Voorzitter. De gedachte achter de Geefwet is goed, maar tegelijkertijd is het een doekje voor het bloeden. De culturele sector moet een groot deel van de subsidies inleveren en in ruil daarvoor komt er een wet die het geven aan goede doelen makkelijker maakt. Ondanks alle goede bedoelingen van het kabinet wil ik een algemene opmerking maken. Sinds zijn start heeft dit kabinet een erg negatief imago gegeven aan de culturele sector door uitspraken over subsidies, het ophouden van de eigen broek en de houding van culturele instellingen. Het kabinet probeert het nu goed te maken met een extra aftrek voor giften aan culturele instellingen, maar volgens de D66-fractie is dit niet voldoende en is er meer nodig. Het is wel goed dat er een aantal drempels wordt weggenomen waardoor het geven aan goede doelen, met name aan culturele instellingen, makkelijker wordt gemaakt. Ik heb echter wel een aantal kritiekpunten.

De wet is gericht op oude manieren van geld inzamelen en niet op nieuwe vormen van filantropie zoals revolving funds, social venture of microfinanciering. Waarom zijn dit soort initiatieven niet opgenomen in de Geefwet? Er kan namelijk een aanjagende werking uitgaan van dit soort initiatieven. Ze zijn nu echter door deze wet uitgesloten.

De heer Dijkgraaf sprak al over de giftenaftrek in de vennootschap. De D66-fractie is blij met het vervallen van de drempel, maar vraagt zich wel af waarom er een plafond nodig is. De staatssecretaris schrijft dat er maar heel weinig bedrijven meer dan € 100 000 schenken. Hoe groot zou het budgettair effect zijn als dat plafond zou vervallen? Misschien kan de staatssecretaris daar volgende week antwoord op geven. De multiplier in de wet is een gebaar naar de culturele instellingen, maar het voorstel heeft ook zeker negatieve kanten. Dat hebben wij ook bij de hoorzitting gehoord. D66 is bezorgd over de effecten voor andere goede doelen. De culturele sector wordt voorgetrokken, maar ook op natuur wordt fors bezuinigd door het kabinet. Juist de natuursector geeft aan het gevaar te zien te worden weggedrukt door de culturele sector doordat het gewoon veel aantrekkelijker is om aan de culturele sector te geven. Ik vraag een reactie van de staatssecretaris op de multiplier, de kritiek hierop van verschillende organisaties en de verdringende werking ervan. Eerlijk gezegd vinden wij de Geefwet onvoldoende om de bezuiniging op de culturele sector te compenseren. Wij vragen ons af of er niet verder kan worden nagedacht over alternatieven, zoals vouchers. Wij hebben in onze tegenbegroting opgenomen dat wij de btw-verhoging op de podiumkunsten willen terugdraaien. Wij zullen daar een amendement of motie voor indienen.

De heer **Bashir** (SP): Voorzitter. Ook in de Geefwet kun je goed zien uit welk hout het kabinet is gesneden. Het woord «commerciële» komt bijvoorbeeld 82 keer voor in de nota naar aanleiding van het verslag. Als je aan de ene kant eist dat de anbi's voor 90% algemeen nut moeten hebben, maar daarnaast vindt dat er commerciële activiteiten moeten worden ontplooid, maakt mijn fractie zich zorgen over de vraag of het doel van de anbi's zo wel voorop kan blijven staan. Hoe ziet de staatssecretaris het doel van de anbi's in samenhang met de commerciële activiteiten? Hoe gaat de Belastingdienst het 90%-criterium van algemeen nut blijvend controleren? Graag krijg ik hierop een reactie.

Nederland kent zo'n 850 goede doelen met een anbi-status. De Nederlandse goededoelenwereld is echter verre van transparant. Er bestaat een wirwar aan keurmerken, gedragscodes, vertegenwoordigersorganen en databases voor goede doelen. Ze vertegenwoordigen echter allemaal slechts een deel van de goede doelen en dan ook vaak nog voor een klein beetje. Het instellen van een onafhankelijke toezichthouder zou daarom een goed idee zijn voor de goede doelen. Hoe kijkt de staatssecretaris hier tegenaan?

Waar in ieder geval mee gestart moet worden, is om alle anbi's te verplichten hun contactgegevens in een openbare database bij de Belastingdienst te laten registreren. Een dergelijke database bestaat al bij de Belastingdienst, maar er ontbreken veelal gegevens als een telefoonnummer, een website en een e-mailadres. Ook moeten goede doelen die als anbi geregistreerd zijn en dus belastingvoordeel genieten volgens de SP verplicht worden, een jaarrekening en een kort beleidsplan op hun website te zetten en te deponeren bij de Belastingdienst. Het voorstel van de SP is daarom dat deze database, inclusief jaarrekening, openbaar toegankelijk is. Op deze manier kunnen donateurs en andere betrokkenen zelf om opheldering vragen bij een bepaald goed doel en een anbi dwingen transparant te zijn in wat zij doet. In deze tijd van internet, sociale media en verdwijnende grenzen worden de oplichters zo gemakkelijker ontmaskerd, maar dan moet wel duidelijk zijn wie de oplichters precies zijn en waar zij zich bevinden. Graag krijg ik hierop een reactie. Vooral de multiplier in de giftenaftrek is een grote stimulans om geld te geven, maar daar wil de SP-fractie wel een kanttekening bij plaatsen. De multiplier geldt vooral vanwege de budgettaire aspecten alleen voor de culturele instellingen. Het lijkt de SP-fractie niet goed om een extra onderscheid te maken tussen de anbi's. De staatssecretaris zet met deze wet een goede stap om de anbi's te definiëren, maar met een nieuw onderscheid tussen de anbi's gaat een deel van die goede intentie weer verloren, vooral omdat gevers wellicht sneller zullen geven aan de culturele instellingen, wat ten koste kan gaan van de giften aan andere instellingen. Verwacht de staatssecretaris niet dat meer instellingen het labeltje «cultureel» opgeplakt willen krijgen, met alle gevolgen van dien? De Belastingdienst zal deze verzoeken goed moeten controleren, anders zal de multiplier alleen maar meer gaan kosten. De staatssecretaris wil toch niet meer werk voor zijn Belastingdienst? Vindt de staatssecretaris dan ook niet dat de anbi's allemaal gelijk moeten worden behandeld en dat de multiplier daarom achterwege moet worden gelaten? Als de staatssecretaris de culturele instellingen toch graag wil steunen, stel ik voor dat hij de btw-verhoging teruggedraait. Dan lost hij de problemen echt op.

De heer **Van Vliet** (PVV): Wil de heer Bashir dat de multiplier uit de wet verdwijnt? Begrijp ik dat goed?

De heer **Bashir** (SP): Die multiplier is gewoon een doekje voor het bloeden. Als je kijkt naar het afschaffen van de subsidies en de btw-verhoging die doorgevoerd is, dan is het niets anders dan een doekje voor het bloeden. Als je dit doorzet, dan maak je alles nog ingewikkelder. De regeringspartijen waren echter altijd voor minder ingewikkeldheid. Ik zou zeggen: als je echt om culturele instellingen geeft, draai de btw-verhoging dan terug.

De heer **Van Vliet** (PVV): Ik vraag het even heel duidelijk. Het is niet mijn standpunt, maar stel dat met de multiplier in zijn algemeenheid geen onderscheid wordt gemaakt tussen culturele instellingen en anbi's. Wat is dan het standpunt van de heer Bashir?

De heer **Bashir** (SP): Dat zou onafhankelijk zijn van de budgettaire aspecten. Je kunt natuurlijk niet opeens iedereen 50% extra aftrek geven, want dat kost geld. De vraag is dan waar het geld vandaan komt en dan zullen wij een afweging maken. Als de heer Van Vliet vraagt of de SP-fractie het eruit amenderen van de multiplier steunt, dan is mijn antwoord dat dit ook afhankelijk is van de vraag waar het geld naartoe gaat. Stel dat wij ergens anders nog geld kunnen vinden om de btw-verhoging terug te draaien, dan ben ik natuurlijk groot voorstander van het steunen van het amendement.

De heer **Van Vliet** (PVV): Ik heb nog een slotvraag. Stel dat de multiplier blijft bestaan en er in zijn algemeenheid geen onderscheid tussen culturele instellingen en anbi's zou bestaan. Een mijnheer die ergens eigenaar is van een krant, 1 mln. aan de Socialistisch Partij geeft en dat aftrekt in zijn aangifte voor inkomstenbelasting, zou dan op kosten van Henk en Ingrid € 780 000 op zijn rekening gestort krijgen. Zou de heer Bashir dat verdedigbaar vinden gelet op het feit dat de SP zelf de anbi-status heeft?

De heer **Bashir** (SP): De bedoeling van de giftenregeling is het stimuleren van mensen om te geven. De vraag is dan hoeveel meer mensen geven als zij in plaats van 50%, 75% kunnen aftrekken. Als je een goed doel wilt steunen, wil je volgens mij vooral uit het hart geven. Dan maakt het helemaal niet uit hoeveel je van de Belastingdienst terugkrijgt, want dan geef je het gewoon. Voor sommigen kan het er echter wel van afhangen of zij willen geven. Nogmaals, ik kan niet zo snel de afweging maken of ik er wel of niet voor ben. Ik wil wel bekijken waar de budgettaire dekking vandaan komt. Stel dat die in de villabelasting wordt gevonden, dan kunnen wij er natuurlijk over praten. Maar stel dat het een regeling betreft waar ik groot voorstander van ben, dan wil ik natuurlijk niet dat daaraan getornd wordt.

De heer **Groot** (PvdA): Mijn vraag is eigenlijk al half beantwoord, maar misschien kan ik nog een bevestiging krijgen. Ik begrijp dat de heer Bashir natuurlijk liever heeft dat de btw-verhoging wordt teruggedraaid. Dat zou ik ook willen. Ik ben het er ook mee eens dat de multiplier een doekje voor het bloeden is, maar begrijp ik dat hij het doekje voor het bloeden niet bij voorbaat weggooit? Begrijp ik dat hij dat doekje voor het bloeden niet te allen tijde ook niet meer hoeft?

De heer **Bashir** (SP): Als wij dat doekje voor het bloeden kunnen gebruiken om echt iets te doen, bijvoorbeeld voor het terugdraaien van de btw-verhoging, dan ben ik de eerste die daarvoor tekent als wij daarvoor ook ergens anders geld kunnen vinden. Als het echter gebruikt wordt voor andere doeleinden of voor algemene middelen, om de multiplier eruit te halen, dan zeg ik: nee, doe het niet. Dan laat ik het liever zoals het is.

De heer **Huizing** (VVD): Die btw-verhoging draaien wij niet terug. Daarom stel ik de volgende vraag aan de heer Bashir. Denkt hij dat de extra multiplier voor culturele instellingen, gegeven dat feit, gaat helpen? Ik begrijp namelijk uit zijn betoog dat hij denkt dat mensen uitsluitend met hun hart geven. Dan zou die maatregel dus totaal geen effect hebben. Ik dacht dat de SP met ons van mening was dat wij maatregelen die nul effect hebben, maar die wel belastinggeld kosten, maar beter niet kunnen nemen. Of zegt de heer Bashir dat hij de 150% dan toch liever handhaaft?

De heer **Bashir** (SP): Stel dat sommige mensen vanuit het hart willen geven. Als zij € 5 000 geven, kunnen zij nu nog € 2 500 terugkrijgen, maar straks krijgen zij misschien € 3 750 terug. Ik kan mij voorstellen dat sommigen die € 1 250 dan ook nog eens aan een goed doel schenken. Als dat het effect is, ben ik er natuurlijk voorstander van. Als de heer Huizing zegt dat de multiplier eruit moet worden gehaald omdat die toch niet helpt, dan zeg ik: laat die multiplier er maar in staan als je toch niks anders voor de instellingen doet. Je doet nu namelijk ten minste iets. Vanuit het oogpunt van eenvoud en gelijke behandeling van de verschillende anbi's had ik echter liever gehad dat alle anbi's gelijk werden behandeld en dat het niet op deze manier was opgelost.

De heer **Huizing** (VVD): De reden dat ik mijn vraag stelde, is de volgende. Als je iemand een cadeautje geeft en diegene is er niet blij mee, zijn er

twee mogelijkheden: je geeft het cadeautje aan iemand anders of je gaat naar de winkel om het te ruilen voor iets wat hij wel leuk vindt. Ik heb het gevoel dat de cultuursector een cadeautje krijgt dat men niet leuk vindt, maar hij wil toch blijven geven. Dat vind ik niet helemaal consistent. Helemaal niet, zelfs.

De heer **Bashir** (SP): Ik vind het wel consistent, temeer daar ik het doekje voor het bloeden liever op een structurele, goede manier had willen inzetten. Maar ja, het blijft een doekje voor het bloeden. Het moet dus maar.

De giftenaftrek is een mooi fiscaal instrument om het geefgedrag te stimuleren, maar de SP-fractie is wel van mening dat het hebben van een anbi-status ook een verantwoordelijkheid met zich meebrengt. Een anbi-status is alleen mogelijk wanneer ten minste voor 90% het algemeen nut wordt beoogd. Het moet niet zo zijn dat de bestuurders van een instelling met een anbi-status een flink salaris opstrijken. Daarom is het ons voorstel om korte metten te maken met het links lullen en rechts vullen van sommige anbi's. Daarom stelt de SP-fractie voor om geen giftenaftrek te laten bestaan voor anbi's wanneer de bestuurders een salaris boven de dg-norm krijgen. Hiervoor heb ik een amendement in de maak.

De heer **Omtzigt** (CDA): Betekent dit dat de SP-fractie van mening is dat het Rode Kruis en Amnesty International onmiddellijk hun anbi-status moeten kwijtraken?

De heer **Bashir** (SP): Daar pleit ik niet voor. Ik pleit ervoor om de middelen die zij hebben, goed in te zetten. Als zij ervoor kiezen om een of meer directeuren aan te nemen die boven de dg-norm verdienen, is het simpel en raken ze hun anbi-status kwijt. Het is hun keuze om deze al dan niet kwijt te willen raken. Ze werken voor een goed doel waar niet alles om geld draait. Ze kunnen er dus ook voor kiezen om hun salaris te verlagen en binnen de dg-norm te gaan vallen.

De heer **Omtzigt** (CDA): U weet heel goed dat we het hier over een aantal internationale VN-organisaties hebben. Ik deel uw mening dat het buitengewoon goed zou zijn om de bestuurderssalariissen in kleine nationale of lokale anbi's onder de dg-norm te houden, laat daarover geen misverstand bestaan, maar ik vraag u naar een zeer specifieke groep en u praat weer om het antwoord heen. Het Rode Kruis, Amnesty International en andere organisaties met een hoofdkantoor in New York raken onder het SP-voorstel onmiddellijk hun status van goed doel kwijt. U wilt dat de bestuurders daarvan in New York gaan leven van iets meer dan € 100 000. U weet dat dit niet kan. Wilt u dit toch of hebt u hiervoor een oplossing?

De heer **Bashir** (SP): Volgens mij leven genoeg mensen in New York van € 100 000, \$100 000 of minder. Ik zie het probleem dus niet zo. Als de organisaties blijven volharden in het geven van hoge salarissen, is het heel simpel en raken ze de anbi-status kwijt. Men kan dan nog steeds aan die stichtingen geven, maar het is dan niet meer aftrekbaar. Men moet dan wel weten dat een groot deel van zijn gift in de zakken van de directeuren belandt en niet terecht komt waar het terecht moet komen. De bedoeling achter de anbi-status is: mensen die willen geven, verzekeren dat hun geld goed terecht komt. Daarom wil de Belastingdienst ook een bijdrage leveren.

Dan de Wet toepassing dwangsomregeling toeslagen. Wij zijn de regering erkentelijk voor het feit dat deze in een apart voorstel is aangeboden, waardoor het wetsvoorstel niet ondergesneeuwd zal raken. Wij hebben het gehad over de risico's die dit wetsvoorstel kan hebben voor de staatsfinanciën. Als er bijvoorbeeld massafouten worden gemaakt,

zouden heel veel mensen een dwangsom aan de Belastingdienst kunnen opleggen. Kan de staatssecretaris daar nog eens op ingaan? Wat zijn de risico's en hoe worden die uitgesloten?

Het volgende punt op de agenda is «Wat verder ter tafel komt». Vorige week publiceerde SOMO een rapport over bedrijven die door handig gebruik te maken van brievenbus-bv's en het Nederlandse netwerk van investeringsverdragen, allerlei claims tegen andere landen kunnen indienen. Er is geen daadwerkelijke aanwezigheid in Nederland; alleen de claim loopt via een Nederlandse brievenbus-bv. Wat is de reactie van de staatssecretaris op dat rapport? Vindt hij dit een wenselijk gebruik van onze verdragen? Wat gaat hij doen om dit oneigenlijk gebruik te voorkomen?

In juni is een motie van mij en de heer Braakhuis aangenomen over country by country reporting. Bedrijven zouden duidelijkheid moeten verschaffen over hoeveel belasting zij betalen in elk land waarin zij actief zijn. De motie verzoekt de regering om zich ervoor in te spannen dat country by country reporting de internationale standaard wordt. Dat betekent dat er inzet wordt vereist van het kabinet. Die is er nu nog niet. De staatssecretaris meldt dat hij de voorstellen die in de verschillende internationale verbanden worden voorbereid, wil afwachten en met een positieve en constructieve grondhouding tegemoet ziet. Dat heeft de Kamer niet gevraagd. De Kamer heeft gevraagd dat de staatssecretaris een inspanning verricht. Uit de beantwoording door de staatssecretaris blijkt dat dit niet is gebeurd. Graag verneem ik dan ook van de staatssecretaris hoe hij de motie alsnog gaat uitvoeren.

Afgelopen week stond in het Financieele Dagblad dat de informatie-uitwisseling na een verzoek aan belastingverdragspartners maar langzaam op gang komt. Wat is de reden daarvan? Voorziet de minister dat dit beter wordt of moeten wij concluderen dat informatie-uitwisseling eigenlijk een wassen neus is en dat daar effectief heel weinig belastingontduiking mee wordt opgelost? Hoe gaat de staatssecretaris zich concreet inspannen voor automatische informatie-uitwisseling?

De heer **Omtzigt** (CDA): Voorzitter. In dit laatste blok heb ik een flink stuk over de Geefwet, een stuk over de Wet toepassing dwangsomregeling toeslagen en toch nog een aantal zaken die verder ter tafel komen. Een Geefwet is voor het CDA heel belangrijk. De overheid is niet alziend en almachtig. Een groot gedeelte van de samenleving bevindt zich tussen de overheid en de markt. Daar zien mensen vaak eerder sociale noden dan bedrijven of de overheid. Wij roepen in herinnering dat juist vanuit de maatschappij de eerste ziekenhuizen en de eerste scholen werden opgericht. Juist daar ontstaan nieuwe goede doelen. De natuurorganisaties zijn een wat recenter voorbeeld. Dit betekent dat de sociale noden vaak eerder erkend worden. Wij vinden dat je als overheid moet faciliteren dat dat gedeelte van de samenleving een plek heeft die zich buiten winstbelasting en dergelijke bevindt en zich ook principieel niet altijd laat overnemen door de overheid – dat is natuurlijk wel gebeurd, bijvoorbeeld met een deel van de zorgsector – maar er toch een zekere afstand van houdt. In die maatschappijvisie past een Geefwet waarin deze sector een duidelijke plaats heeft. Wat dat betreft, is het goed dat dit een apart wetsvoorstel is geworden.

Als de Geefwet de Geefwet is, lijkt de OFM wel een klein beetje op de «neemwet». Het grootste goede doel uit de OFM lijkt namelijk de Belastingdienst zelf, want tot nu toe hoefden goede doelen geen winstbelasting te betalen als de winst volledig naar het goede doel ging. Zo was geregeld dat de Belastingdienst geen deel krijgt van de gelden die voor een goed doel bestemd zijn en dat alle gelden volledig voor het algemeen nut gebruikt kunnen worden. Nu worden de winsten van goede doelen boven € 15 000 geheel in de heffing betrokken. Dan is de Belastingdienst ineens 20% van het goede doel. Is dit echt de bedoeling

van de staatssecretaris? Is hij het met de CDA-fractie eens dat wij ook een aantrekkelijk vestigingsklimaat zouden moeten hebben voor grotere internationale goede doelen die het ene jaar iets overhouden en het andere jaar een tekort hebben? Bij een grote organisatie gaat het bij de winst- en verliesrekeningen vaak om bedragen die een veelvoud zijn van € 15 000, ook als het geld in een later jaar nog wordt uitgegeven. Den Haag is een stad van vrede. Wat zou het mooi zijn als behalve de internationale bedrijven ook de internationale instellingen op het terrein van volkerenrecht en mensenrechten zich massaal in Den Haag zouden vestigen! Of geldt dat vestigingsbeleid alleen voor internationale brievenbussen? Wij zouden wel een voorkeur hebben.

De maatregelen staan dus niet in de Geefwet zelf, maar in de overige fiscale maatregelen. De belastingplicht van goede doelen hoort echter overduidelijk in de Geefwet thuis. Graag zien wij een nota van wijziging om artikel 9, lid 1, sub h van de Wet Vpb en de introductie van artikel 9a van de Wet Vpb in de Geefwet te plaatsen, zodat alle maatregelen met betrekking tot goede doelen in samenhang kunnen worden behandeld. Niet alleen de anbi's maar ook de SBBI's komen er in de Geefwet echter bekaaid vanaf. De SBBI's stonden toch zeer duidelijk in de Kamerbreed aangenomen motie waar mijn naam onder stond. We krijgen dan de vreemde situatie dat een symfonieorkest een subsidie van 78% krijgt als het een viool wil aanschaffen, terwijl er een soort taks op ligt als een harmonie of een fanfare een tuba wil aanschaffen, want ze krijgen 0% fiscale teruggave. Hetzelfde geldt voor sportverenigingen. Het Concertgebouw krijgt 78%, maar dorps- en cultuurhuizen krijgen 0%. Graag verzoeken wij het kabinet een heldere visie te geven op het maatschappelijk middenveld, hoe het kabinet daartegenaan kijkt en hoe het dus deze verschillen in de praktijk gaat brengen. Dit lijkt ons nogal lastig en onze collega's hebben er al op gewezen.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): De heer Omtzigt zegt eigenlijk dat het onderscheid tussen culturele en andere anbi's er wellicht niet zou moeten zijn. Ik wil terug naar het begin van het verhaal van de heer Omtzigt. Hij schetste een wereldbeeld naar aanleiding van de vraag hoe cultuur een plek moet hebben in de samenleving. Ik heb dit opgevat als zelfredzaamheid. Of heb ik dat verkeerd beluisterd?

De heer **Omtzigt** (CDA): De heer Braakhuis stelt dat in de visie van de GroenLinks-fractie goede doelen samenvallen met cultuur. In mijn visie was dat een heel stuk breder.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Het ging mij echter om de zelfredzaamheid. Welke ruimte zit er volgens de heer Omtzigt dan in de Geefwet om de zelfredzaamheid invulling te kunnen geven? Op zich zie ik wel het nut van zelfredzaamheid, maar dan moet je ook de ruimte hebben om bij wijze van spreken initiatieven te ontplooiën die helpen om inkomen te genereren. De Geefwet is daarin een belemmering.

De heer **Omtzigt** (CDA): Ik heb zojuist een eerste belemmering geschetst en dat is de grens van € 15 000 als je een keer in een jaar wat overhoudt. Voor de tweede belemmering wil ik ook aansluiten bij wat de heer Koolmees zei, namelijk dat zaken als microfinanciering, revolving funds en dergelijke geen plaats hebben in dit wetsvoorstel. Ik sluit mij daarbij graag aan, hoewel ik wel degelijk zie dat bij nieuwe crowd financing nog enige vorm van regulering gewenst is. Moet het dan eerst een keer mis gaan voordat we weer eens een keer wat bedenken? Het zou best een plaats kunnen hebben in de Geefwet. Er mag daar best enige creativiteit aan te pas komen en de creatieve sector is daarin over het algemeen goed.

De heer **Huizing** (VVD): In het antwoord van de heer Omtzigt op de vraag van de heer Braakhuis zegt hij: als je een keer wat overhoudt, zie ik de € 15 000 als een belemmering. Kan de heer Omtzigt nog een keer uitleggen waarom hij dat ziet als een belemmering?

De heer **Omtzigt** (CDA): In de Ofm word je boven deze grens Vpb-plichtig.

De heer **Huizing** (VVD): Was het niet de bedoeling om de inkomsten uit commerciële activiteiten in te zetten voor de kosten die je maakt om je doel te bereiken? Het is dan niet de bedoeling dat je dat geld overhoudt en er later weer andere dingen mee gaat doen. Het is toch de bedoeling dat je het inzet voor het goede doel en dat je de winst met de kosten mag verrekenen?

De heer **Omtzigt** (CDA): Ik ben daar ook helemaal een voorstander van. De grens is echter zodanig laag dat, zeker voor de wat grotere organisaties, het heel wel mogelijk is dat er in enig jaar een keer € 100 000 tekort is en er in een ander jaar weer een overschot is van € 100 000.

De heer **Huizing** (VVD): Ik heb het gevoel dat hier een misverstand ontstaat. Daarom vraag ik dit aan de heer Omtzigt. Je ontplooit commerciële activiteiten. Die zijn vrijgesteld van vennootschapsbelasting zo lang je het geld in hetzelfde jaar aan het beoogde doel besteedt. Uiteraard kan het voorkomen dat je het niet allemaal in hetzelfde jaar besteedt. Dan mag je het toevoegen aan een bestedingsreserve. Vervolgens kun je iets overhouden. Daaraan wordt een maximum van € 15 000 gesteld. Ik vraag mij af in welke mate er dan sprake is van een enorme belemmering voor het ontplooiën van commerciële activiteiten.

De heer **Omtzigt** (CDA): Die belemmering zit in de verrekeningssystematiek, zo heb ik begrepen. Ik vraag dit nu aan de staatssecretaris. Wij krijgen signalen dat er wel sprake is van een belemmering, juist in de verrekening tussen de jaren. Daarom zou ik graag zien dat wordt bekeken waarom dit zo hard nodig is. Als de heer Huizing vraagt of het de bedoeling is dat het geld inderdaad voor het goede doel wordt uitgegeven, is mijn antwoord: ja, dat is de bedoeling van de CDA-fractie. Wat de transparantie betreft, kan ik mij royaal aansluiten bij de Kamervragen van mevrouw Neppérus en bij hetgeen de heer Bashir hier zojuist te berde heeft gebracht, minus mijn wens dat er een aparte toezichthouder in het leven wordt geroepen. Ik zou het inderdaad zeer wenselijk vinden dat er een database komt waarin telefoonnummers, internetpagina's en contactgegevens zijn opgenomen, het liefst in een klein stukje van één of twee pagina's waarin de kerngegevens van het goede doel zijn opgenomen. Dat zou bijvoorbeeld ook het topsalaris kunnen zijn. Worden er salarissen boven de dg-norm betaald? Die informatie moet publiekelijk beschikbaar zijn. Of dat bij de Kamer van Koophandel is, waar stichtingen sowieso geregistreerd moeten worden, of bij de Belastingdienst, is mij om het even, zolang het maar gratis inzichtelijk is voor het publiek. Ik vind namelijk dat het publiek hierin een grote rol heeft. Er moet openbaarheid zijn over wat er met dat geld gebeurt. Ongeacht of het straks voor 78% of voor 52% gefaciliteerd wordt, er zitten behoorlijke fiscale subsidies op en daar hoort een zekere mate van openheid en controle bij. De verruiming van de giftenaftrek in de Vpb. De maatregel inzake de giftenaftrek van de Vpb leidt tot een aantal problemen in de praktijk. Collega Dijkgraaf heeft al gesproken over het plafond van € 100 000. Je kunt het omzeilen door omzetting in zakelijke sponsoring, maar dat is nu weer net iets wat een aantal maatschappelijk verantwoord ondernemende bedrijven niet wil. Is het wat je je moet wensen? Eigenlijk zeggen wij: nee, doe dat niet. Verder zegt de staatssecretaris dat hij het doet om de

vrijgevigheid van het mkb te bevorderen. Het zijn echter vaak juist ook grote bedrijven die het graag willen. Ik zie een aantal grote bedrijven zaken bewust als foundation opzetten en daar wordt vaak heel veel meer dan een ton gestort.

De staatssecretaris vindt de grens van € 100 000 gerechtvaardigd, omdat hoge uitgaven van anbi's vaak in de vorm van sponsoring verstrekt worden. Bij dit soort sponsoring uit vrijgevigheid is het bedrag vaak hoger dan de tegenprestatie. De Belastingdienst treedt daarin nu niet actief op. Door de sponsoring deels als een gift te bestempelen, valt de gift toch onder de giftenaftrek. Wat als de Belastingdienst de sponsoring straks deels gaat aanmerken als een gift? Dan komt er van de filantropie van grote bedrijven helemaal niets meer terecht en krijgen we een aardig aantal grote belastingzaken, waarin er inderdaad sprake is van een kleine tegenprestatie, die in geen verhouding staat tot de gift die erbij staat. Is dat wenselijk? Krijgen we hier niet een hoop geklooi voor niets?

De Belastingdienst bestrijdt nu giften die gedaan worden aan een anbi die aandeelhouder is van de vennootschap. Het gaat niet om dividenduitkering, maar om aparte giften aan de anbi. Kan de staatssecretaris toezeggen dat de giftenaftrek van artikel 16 Vpb ook van toepassing is op giften die een vennootschap doet aan de anbi die aandeelhouder is van de vennootschap?

Daarnaast kan een vennootschap ook via een dividenduitkering een anbi bevoordelen die de aandelen houdt van de vennootschap. Als de staatssecretaris deze vennootschap, die haar winsten inzet voor het goede doel, vennootschapsbelasting laat betalen, wordt de giftenaftrek des te belangrijker. Hoe kijkt de staatssecretaris aan tegen het plan om de dividenduitkering aan een anbi aftrekbaar te laten zijn voor de giftenaftrek?

Tot slot. De Belastingdienst beperkt nu vaak de giftenaftrek van de directeur-grootaandeelhouder, met als argument dat een gift aan een anbi eigenlijk een aandeelhoudersmotief kent. De gift wordt dan aangemerkt als een uitdeling aan de DGA. Als hij de gift onder notariële akte had gedaan, had dit kunnen leiden tot giftenaftrek in de inkomstenbelasting. Als de Belastingdienst komt, is het voor de DGA dus al te laat, want hij kan de notariële akte niet meer laten opmaken. Zo wordt vrijgevigheid van de DGA onnodig tegengewerkt. Graag een reactie.

Dan kom ik op de generieke vrijstelling voor stichtingen en verenigingen. Waarom zou je als wetgever ondernemerschap willen bevorderen bij verenigingen of stichtingen die geen algemeen of sociaal belang beogen? Heeft het kabinet er rekening mee gehouden dat bv's nu een deel van hun commerciële activiteiten kunnen onderbrengen in een stichting? Ze kunnen een deel van hun kosten, loonkosten bijvoorbeeld, in de stichting hangen, zodat per saldo minder dan € 15 000 winst resteert. Met genoeg stichtingen kan een bv haar hele Vpb-last op een zeer creatieve manier wegpoetsen. Als ik het kan bedenken, gebeurt het vast ergens. Is het gezien het enorme risico op misbruik als je alle stichtingen en verenigingen zomaar een ruime vrijstelling geeft, niet zeer onverstandig dat de staatssecretaris aangeeft dat de Belastingdienst geen gerichte controles naar constructieverstoring en misbruik van deze vrijstelling zal uitvoeren? Dan de aanpassing van het anbi-begrip. De CDA-fractie ziet de voorwaarden waaronder een SBBI, en dan vooral de muziekverenigingen en de sportverenigingen, een steun-anbi kan oprichten, graag in de wet gecodificeerd, net zoals de vrijwilligersaftrek is gecodificeerd. Dat kan bijvoorbeeld in de vorm van een stichting «vrienden van». Dat mag al, en dus is het geen extra uitgave. Duidelijkheid op dit vlak is gewenst. Bij de voorwaarden valt te denken aan zaken die niet jaarlijks gedaan worden. Je zou bijvoorbeeld de aankoop van die fameuze tuba of de contributie voor leden die minvermogend zijn uit de steun-anbi kunnen betalen. Dan hebben we ook een standaard op de wijze waarop ze zich verhouden. Nu zien we vaak dat de Bachvereniging wel zo'n steun-anbi heeft en de lokale

voetbalvereniging niet. Laat dat dan een beetje gelijk zijn, zodat we allemaal weten hoe het kan.

Wij zouden in de categorisering van de anbi's ook graag muziekverenigingen explicieter opgenomen zien en een restcategorie. Dat past bij het begin van mijn betoog. Het is niet de overheid die bepaalt waar de noden liggen.

Ik kan nu mijn vraag stellen over de voedselbanken. Wij hadden tien jaar geleden niet gedacht dat die voedselbanken zo groot zouden zijn. Hoe we er ook tegenaan kijken, we vinden het allemaal een goed doel. We zien allemaal dat een en ander ruim binnen een anbi valt. Als u wilt weten wat de CDA-visie is: zowel Women on Waves als Schreeuw om Leven valt binnen de anbi. Het is niet zozeer aan de overheid om te bepalen of iets een goed doel is of niet en dat heeft evenmin te maken met mijn politieke kleur of met het antwoord op de vraag of ik het met die stichting eens ben. Misschien is dit wel een fundamenteel verschil met anderen in dit parlement. Het gaat mij erom wat die samenleving zelf wil. Ik weet niet of ik mijn vraag over de voedselbanken in dit kader kan stellen, bij de autobrief of bij wat verder ter tafel kan komen. Ik stel die bij dezen. Kan de staatssecretaris nagaan of de voedselbanken ook de vrijstelling kunnen krijgen die ondernemers hebben voor de bpm op de auto's? Een aantal voedselbanken heeft die vrijstelling wel gekregen, maar een aantal niet. Het zou fijn zijn als algemeen nut beogende instellingen die zo'n auto zeer hard nodig hebben voor het uitdelen van voedsel en het ophalen van die pakketten, daar niet overmatig op belast werden. Overigens zouden wij het SBBI-begrip ook graag in de Awr zien. Misschien is dat mogelijk bij nota van wijziging.

Ik kom bij de giftenaftrek en de aftrek monumentenpanden. De staatssecretaris geeft aan dat uit de evaluatie juist gebleken is dat de aftrek voor monumentenpanden effectief en efficiënt is. Hier doet hij wat vaak nagelaten wordt met subsidies: eindelijk wordt er een keer geëvalueerd en dat gebeurt ook nog op een goede manier. En als die goed geëvalueerd wordt, dan zal die niet worden afgeschaft, mijnheer Dijkgraaf, maar dan wordt die regeling uitgekleed. Het behouden van monumenten is voor de CDA-fractie van groot belang en met het beperken van de aftrek voor onderhoud van monumentenpanden wordt bovendien de multiplier gefinancierd die dus voor dat absurd hoge percentage van 78 zorgt en het interessante verschil tussen cult-anbi's en SBBI's. De multiplier leidt tot een hogere giftenaftrek, bijvoorbeeld voor vrijwilligers van culturele instellingen. Die mogen geen € 1 500 maar € 2 250 aftrekken, om maar eens een raar gevolg te noemen. Het lijkt me toch niet echt wenselijk dat de hoogte van die aftrek afhangt van het soort instelling waarvoor je vrijwilligerswerk doet.

Een periodieke gift moet uiterlijk vervallen bij het overlijden van de schenker. Deze eis komt nog uit de archaische definitie van een periodieke uitkering. Welk doel dient dit vereiste momenteel in de periodieke giftenaftrek? Een periodieke gift kan immers ook ineens aan een goed doel worden overgemaakt, maar dan is de aftrek beperkt. Veel goede doelen, zeker in de culturele sector, hebben liever een groter bedrag ineens. In de praktijk wordt daarom een renteloze lening verstrekt voor de komende periodieke termijnen van de gift. Als de schenker voor de vijfjaarstermijn overlijdt, moet het goede doel deze renteloze lening in een keer terugbetalen. Kan de staatssecretaris dit probleem waarmee veel goede doelen te kampen hebben, wegnemen door de eis van het uiterlijk vervallen bij overlijden van de schenker te laten vervallen?

Als we het dan toch over de periodieke gift hebben en de staatssecretaris een gaatje in zijn agenda heeft, zou hij dan eens met de KNB kunnen praten over het tot stand komen van een standaard tarief dat heel laag is voor die notariële akte? En anders moeten we het maar via een ander soort akte doen, want de bedoeling hiervan was dat goede doelen

geholpen zouden worden en dus niet het notariële broederschap. Daar zit een subtiel onderscheid in.

Ik kom bij de negatieve giftenaftrek. Het is heel goed dat de staatssecretaris nu komt met een regeling voor giften die herroepen worden, maar waar wel giftenaftrek voor is geclaimd. Hoe wordt de herroepelijke schenking door de Belastingdienst gedefinieerd? Kunnen belastingplichtigen deze negatieve giftenaftrek omzeilen door een schenking onder ontbindende voorwaarde, maar niet potestatieve voorwaarde te doen? Wanneer krijgt een belastingplichtige eigenlijk giftenaftrek als hij een schenking onder opschortende voorwaarde aan een anbi doet? Civielrechtelijk vindt de schenking immers plaats nog voordat de schenker daadwerkelijk een bedrag aan een goed doel overmaakt en daar kan jaren tussen zitten. Waarom heeft de staatssecretaris geen oog voor beleggen in de wetenschap, dat toch duidelijk in mijn motie stond?

De heer **Dijkgraaf** (SGP): Als ik de heer Omtzigt goed beluister, begrijp ik dan goed dat de CDA-fractie er voorstander van is om die factor anderhalf er weer uit te slopen?

De heer **Omtzigt** (CDA): Onder voorwaarden. In ieder geval kunnen wij een verschil maken tussen de inkomstenbelasting en de Vpb. In de Vpb kom je niet met absurd hoge tarieven te zitten, maar bij de ib plaatsen wij daar grote vraagtekens bij. Dat komt onder andere door het bereiken van die 78%. Wij vinden het dus wat aan de hoge kant. Je zou dat dus omlaag kunnen brengen. En als gevolg van de afbakeningsproblematiek vragen wij ons inderdaad af of dit de geëigende weg is. Dat hebben we tijdens die hoorzitting ook goed gehoord.

De heer **Dijkgraaf** (SGP): Ik zat even te vissen waar die factor anderhalf vandaan komt. Ik kan mij niet voorstellen dat dit van een liberaal bewindspersoon afkomstig is. Ik had mijn hoop nog een beetje gevestigd op de CDA-fractie, maar dat zit er dus ook niet in. Ik blijf nog een poosje zoeken en er komen nog twee sprekers. Wellicht wordt iemand heel enthousiast over dit punt, maar volgens mij bent u dat niet.

De heer **Omtzigt** (CDA): Ik kan mij nog een quote van de heer Groot herinneren tijdens een vorig debat hierover.

De heer **Dijkgraaf** (SGP): Dan is het toch een concessie aan de PvdA.

De heer **Omtzigt** (CDA): Is dat verboden?

De heer **Dijkgraaf** (SGP): Nee, ik probeer alleen de geschiedenis te begrijpen.

De **voorzitter**: Wilt u de discussie voortzetten via de voorzitter? Ik neem aan dat de heer Omtzigt aan het afronden was.

De heer **Omtzigt** (CDA): Dit punt heb ik afgerond. Dan heb ik nog de dwangsomregeling en wat verder ter tafel komt. Wij zouden graag zien dat de dwangsomregeling wordt ingevoerd bij de definitieve toekenning. Er zijn nu veel mensen die soms jaren wachten op de definitieve toekenning. Als zij dan ineens horen dat zij € 2000 of € 1 000 mogen terugbetalen aan kinderopvangtoeslag, huurtoeslag of zorgtoeslag, mogen zij dat niet alleen over 2008 terugbetalen, maar ook over 2009, 2010 en 2011, en wel omdat er voortdurend geschat wordt. Dat willen wij een halt toeroepen. Als je een paar dagen te laat bent met je btw-aangifte, moet je een boete betalen. Dan moet de Belastingdienst net zo goed leveren aan de individuele burger en hem niet jarenlang in onzekerheid houden, terwijl die burger wel zijn zaken op tijd inlevert. Wij

zouden graag zien dat de definitieve toekenning onder de dwangsomregeling valt. Het moet geen cashmachine van de individuele burger worden. Het maximum van € 1 260 lijkt ons wat aan de hoge kant als je € 50 terugkrijgt. Wij denken eerder aan € 100 per toeslag als de Belastingdienst iets meer dan een jaar te laat is. Er hoeft ook geen nihilbeschikking dwangsom bij een nihilbeschikking te komen. Die hoeven wij ook niet in grote mate uit te doen. Wij willen wel een dwangsom om ervoor te zorgen dat het nu een keer afgelopen is met dit soort ergerlijke praktijken. Ik verneem graag een reactie van de staatssecretaris.

Wat verder nog ter tafel komt. Het is een hele rij, maar het zijn korte vragen. Over het groen beleggen is een brief verschenen. Deze beleggingsvorm loopt nu buitengewoon sterk terug. Er ligt een alternatief op tafel van de hele sector. Vindt de staatssecretaris dit een begaanbare weg? Loopt dit budgettair neutraal?

Staande de vergadering krijgen wij eindelijk een antwoord op de vragen over zzp'ers in de zorg. Die schijnen in hun geheel niet gecontracteerd te zijn voor 1 november. Dat antwoordt althans de collega van de staatssecretaris op vragen die wij gesteld hebben aan deze staatssecretaris en zijn collega van VWS. Is het punt van die zzp'ers in de zorg nu eindelijk fiscaal goed geregeld? Wil de staatssecretaris hier nu eindelijk voor zorgen? Wij willen die vrijheid hebben. Per 1 januari komen er geen nieuwe pgb's meer bij. Dan willen wij ook die zzp'ers in de zorg aan de slag laten gaan. Nu worden zij niet gecontracteerd en zijn er problemen met de Belastingdienst. Ik ontvang graag een brief hierover.

Er zijn mensen die hun pensioen in eigen beheer hebben. Ze hebben hierover zeer negatieve rendementen gehaald en zeggen: ik wil eigenlijk mijn jaarlijkse pensioen verlagen; jammer, als ondernemer weet ik dat ik risico heb gelopen. Vervolgens zegt de Belastingdienst: als u uw pensioen verlaagt, gaan wij uw doelvermogen weg belasten. Dat kan toch niet de bedoeling zijn! Deze mensen moeten binnen een paar jaar overlijden om hun pensioenpot niet volledig uit te putten. Wil de staatssecretaris het samen met de CDA-fractie mogelijk maken dat deze mensen hun pensioen verlagen om ervoor te zorgen dat het evenwichtig over de rest van hun verwachte leven gespreid wordt?

Wij zouden graag weten hoe het op dit moment staat met de uitvoering van de achterstanden bij de kinderopvangtoeslag. Bij de weekendregeling, die nu bij 21 jaar in plaats van 30 jaar ingaat, doet zich een interessant probleem voor zodra je jouw kind, dat in een instelling zit, elk weekend mee naar huis neemt. Dan mag je een bedrag van de belasting aftrekken. Dat lukt bij iedereen, behalve bij een heel kleine groep mensen: mensen met alleen een AOW. Zij betalen namelijk geen belasting in dit land. Als zij hun kind in het weekend opvangen en juist dat doen wat wij zo op prijs stellen, namelijk mantelzorg verlenen en hun kind dat meerderjarig is toch nog twee dagen per week in hun eigen huis verzorgen en daarmee de zorg ontlasten, komen zij in aanmerking voor zo'n € 5 aftrek per dag, maar kunnen daar helemaal niets mee. Zij betalen immers geen inkomstenbelasting. Kan dit niet onder de verzilveringsregeling gebracht worden?

De voorzitter: Ik wijs u even op het feit dat u ruimschoots over uw spreektijd heen bent. Wilt u afronden?

De heer Omtzigt (CDA): Dan kom ik op een later moment terug op de RDA als ik het allemaal tot mij genomen heb. Ik verwijs alvast naar mijn tweede termijn.

De voorzitter: U hebt later nog ruimschoots de gelegenheid.

De heer Koolmees (D66): Voorzitter. Wat mijn «w.v.t.t.k.'tje» betreft: ik sluit mij graag aan bij de opmerking van de heer Omtzigt over groen beleggen en grondfondsen.

De heer **Van Vliet** (PVV): Voorzitter. De heer Omtzigt merkte eerder vandaag op dat ik de bundel die ik bij mij heb misschien wat beter had gelezen, maar dat geldt voor de heer Omtzigt dan in ieder geval voor de Geefwet. Ik kan daar iets korter over zijn.

De heer **Omtzigt** (CDA): Voorzitter ...

De heer **Van Vliet** (PVV): U wilt nog een opmerking tussendoor maken?

De heer **Omtzigt** (CDA): In mijn stommititeit heb ik één ding totaal vergeten. Ik vraag de voorzitter om permissie.

De **voorzitter**: De nabrander van de heer Omtzigt.

De heer **Omtzigt** (CDA): Er is deze zomer een beleidsbesluit brede herwaardering uitgevaardigd over lijfrente. Hierover zijn interessante artikelen verschenen. Er is een antimisbruikbepaling die in de lage regelgeving wordt vastgelegd. De fiscus gunt de rijke gepensioneerde flink voordeel. Ik refereer aan de column van Leo Stevens «Oneigenlijk gebruik belastingfaciliteit lijfrente». Je kunt dus niet even aftrekken tegen 52% en dan alsnog bij de niet-verdienende partner tegen 0% belasten. Dat was altijd de bedoeling geweest. Zo-even zeiden wij bij de aanwijzing voor de regelgeving: leg beleidsbesluiten die in de regelgeving moeten, in de wet vast. Is het niet handiger om dit in de wet vast te leggen voordat wij allerlei procedures krijgen?

De **voorzitter**: Dat was de nabrander. De heer Van Vliet vervolgt zijn betoog.

De heer **Van Vliet** (PVV): Zoals ik zo-even zei, heeft de heer Omtzigt er bij de Geefwet werk van gemaakt. Ik kan er wat korter over zijn. Wij zeggen: in tegenstelling tot de monumentenpanden mag die multiplier onder de sloophamer. Ik vind het onbestaanbaar. Wat heeft dat met vrijgevigheid te maken, deze grachtengordelliefdadigheid als je € 100 geeft en je vervolgens € 78 krijgt teruggestort van de Belastingdienst? Bij dezen de mening van de PVV-fractie: weg met die multiplier. Dan kom ik bij de anbi-status.

De heer **Bashir** (SP): Als je die multiplier schrapt, levert dat ook geld op. In de inbreng van de PVV-fractie proef ik bijna haat tegen de cultuursector. Is de heer Van Vliet bereid om de opbrengsten als gevolg van het schrappen van de multiplier te besteden aan de cultuursector? Of zegt hij: de pot op?

De heer **Van Vliet** (PVV): Dat verhaal over haat tegen de cultuursector is gigantische flauwekul. Ik haat het alleen dat Nederlanders in zijn algemeenheid moeten opdraaien voor iemands activiteiten. Prima als je kunstenaar bent – misschien koop ik wel een schilderij van je – maar niet op kosten van Henk en Ingrid. Ophouden met die flauwekul! Dus die multiplier eruit slopen. Als dat geld opbrengt, moeten wij even in overleg met de regering over de vraag in hoeverre het financieringstekort daardoor weer omlaag kan. Volgens mij was dat de afspraak.

De heer **Bashir** (SP): Mijn conclusie is dan dat de PVV ook in dit geval doorgaat met het haten van de cultuursector. Immers, in feite wordt er weer geld bespaard op de cultuursector om het vervolgens te gebruiken voor andere doeleinden.

De **voorzitter**: En uw vraag is?

De heer **Bashir** (SP): Zijn er helemaal geen Henks en Ingrids te vinden die gebruikmaken van cultuur?

De heer **Van Vliet** (PVV): Dat doen zij zeker, heel veel Henks en Ingrids maken gebruik van cultuur. Zij verwachten alleen niet dat alle andere belastingbetalers daarvoor opdraaien. Zij kopen zelf dat kaartje of dat schilderij. Dat is het punt dat ik wil maken. Het woord «haat» werp ik verre van mij. Ik heb het nooit gebezigd en zal dat ook nooit doen. Iedereen is vrij om kunst te maken. De principiële discussie gaat over de vraag wie dat moet betalen. Is het een vrije keuze van iemand om iets te kopen of niet? Ik vind dit geen plek hebben in de fiscaliteit van Nederland.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Ik wil graag van de PVV-fractie horen hoe zij aankijkt tegen cultuur. Er zijn mensen die zeggen dat cultuur de smeerolie van de samenleving is en grote waarde vertegenwoordigt. De PVV vindt het maar elitair gedoe en zet, door op deze manier te redeneren, de cultuur eigenlijk alleen nog verder weg van Henk en Ingrid. Het komt immers verder buiten hun bereik. Ik wil van de PVV weten of zij dan geen waarde hecht aan cultuur als smeerolie van de samenleving.

De **voorzitter**: Ik vraag u om kort antwoord te geven, want visie op cultuur hoort echt in de commissie voor cultuur thuis en niet in de fiscale commissie.

De heer **Van Vliet** (PVV): Ik hecht er heel veel waarde aan, alleen niet op kosten van iedereen. Het moet een vrije keuze zijn. Dat is het antwoord. Een kort voorbeeld: een concertkaartje waar vroeger 6% btw op zat en nu 19%, bijvoorbeeld voor Lowlands, kost nu niet € 55, maar € 60. Met alle respect, ik plaats het wel in perspectief. Volgens mij kun je dan nog gewoon naar Lowlands.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Op de lagere-inkomensniveaus is dat een gigantisch verschil. Ik hoop dat u zich dat begint te realiseren. Voor u is het wellicht niets, maar voor de lagere-inkomensgroepen zijn dat bedragen. Het kan net de grens zijn om het niet meer te doen.

De heer **Van Vliet** (PVV): De discussie ging over de multiplier in de voorgestelde Geefwet, waarvan ik zeg dat mijn fractie die niet ziet zitten. Ik vind het echt absurd dat het «vrijgevigheid» wordt genoemd als je 78 terugkrijgt wanneer je 100 geeft, ook politieke partijen die de anbi-status hebben en ook GroenLinks. Derk Sauer of wie dan ook kan een miljoen geven en krijgt dan € 780 000 op de rekening, als bijvoorbeeld de SP of GroenLinks een culturele stichting opricht naast de partij. Ik vind dat echt niet kunnen. Je vraagt van alle belastingbetalers om dat op te hoesten. Ik ben daar geen voorstander van en mijn fractie ook niet. Dit gaat dus over de multiplier. Dit is ons standpunt erover.

De heer Bashir opende de discussie over de salarissen bij goede doelen. Hij noemde het salaris van een directeur-generaal. Vervolgens vroeg de heer Omtzigt hoe het dan zit met New York en 100 000 dollar. Ik zou willen kijken naar de goede doelen in Nederland. We hebben in Nederland het Rode Kruis, Greenpeace Nederland, de Hartstichting enzovoorts. Ik maak ook geen onderscheid welk goed doel het is. Dat maakt mij echt niets uit. Het gaat mij om de volledige belastingdruk voor Henk en Ingrid. Als bestuursleden van goede doelen meer verdienen dan de balkenendenorm, omdat zij op de loonlijst van het goede doel staan, vind ik de term «goed doel» eigenlijk niet meer gepast. Dan benadruk ik extra de vraag of daarvoor nog fiscale faciliteiten moeten gelden. Daarop hoor ik graag de visie van de staatssecretaris.

De heer **Omtzigt** (CDA): En als de dirigent van een orkest meer dan de dg-norm verdient? Raken dan alle symfonieorkesten hun anbi-status kwijt dankzij deze U-bocht van de PVV?

De heer **Van Vliet** (PVV): Wie A zegt moet ook B zeggen. Het gaat hier om het goede doel en de fiscale faciliteit. Bij een orkest kun je vragen of het hoofdbestanddeel het goede doel is of iets anders in de maatschappij en of daarvoor toevallig ook nog een fiscale faciliteit bestaat. Mijn visie en die van mijn fractie is helder: het kan niet zo zijn dat bestuurders van goede doelen meer verdienen dan de balkenendenorm en dat wij het nog steeds een goed doel noemen. Ik kan dat niet met elkaar rijmen. Dat is onze mening op dit punt.

De heer **Bashir** (SP): Ik vind het jammer dat de heer Van Vliet zo'n slappe houding aanneemt. Mijn voorstel was om de dg-norm aan te houden en niet de balkenendenorm. Ik hoop dat ik de PVV nog kan overtuigen.

De heer **Van Vliet** (PVV): Het is zo jammer dat de heer Bashir zo slap redeneert, want hij kan natuurlijk ook gewoon mijn amendement op dit punt volgen. Het verschil tussen het dg-salaris en de balkenendenorm kunnen wij misschien nog overbruggen. Misschien vinden elkaar in het midden.

In verband met de anbi-status nog iets wat de heer Huizing al eerder ter tafel heeft gebracht. Dat gaat over goede doelen of maatschappelijke organisaties met een anbi-status en het feit dat bestuursleden van zo'n Nederlandse anbi door de rechter onherroepelijk worden veroordeeld voor een crimineel feit, voor een misdrijf, en vervolgens in het bestuur van dat goede doel blijven zitten. Dan vindt mijn fractie dat dit eigenlijk geen goed doel meer is, want dan klopt daar maatschappelijk ook iets niet. Dan pleiten wij ervoor, evenals de VVD, om daaraan paal en perk te stellen. Je zou kunnen denken aan een tijdelijke maatregel om de anbi-status met fiscale faciliteiten te ontnemen dan wel totdat de bestuurder die onherroepelijk is veroordeeld, uit dat bestuur weggaat enzovoorts. Wij moeten daar een modus voor vinden, maar ik hoor daarop graag de visie van de staatssecretaris.

Op het punt van de dwangsomregeling sluit ik mij aan bij de woorden van de heer Omtzigt. Wij zien het zitten om aan te sluiten bij de definitieve toekenning, want de tussentijdse risico's lijken mij onverantwoord groot voor de fiscus. De bedragen die ik heb gezien, mogen wat mijn fractie betreft ook wel iets omlaag. Ook daarin sluit ik mij aan bij het betoog van de heer Omtzigt.

Onder «wat verder ter tafel komt» heb ik nog iets over de taakstelling bij de Belastingdienst en de bezuinigingen daar. Dat gaat natuurlijk over auto's met chauffeur. Wij hebben laatst op televisie een documentaire of een korte reportage gezien. De heer Braakhuis heeft daar iets over gezegd en ik zelf ook. Ik vind het echt bizar dat mensen bij de Belastingdienst, omdat zij op de loonlijst staan, voor hun woon-werkverkeer gebruik kunnen maken van een auto met chauffeur. Ik vind dat een volstrekt verkeerd signaal. Zou het niet mooi in de taakstelling passen om bij de Belastingdienst te beginnen met het schrappen van die auto met chauffeur c.q. dat te beperken tot de bijvoorbeeld de hoogste ambtenaar van de Belastingdienst? Ik hoor daarop graag de visie van de staatssecretaris.

De heer **Koolmees** (D66): Ik heb nog een vraag over de taakstelling van 40 mln. in het regeerakkoord. Die is nu ingevuld bij de overige fiscale maatregelen binnen de Geefwet. De kern van de vraag is of de PVV de Geefwet gaat steunen. U hebt harde woorden gebruikt over sloophamers bij de bagger, maar gaat de PVV de Geefwet nu steunen?

De heer **Van Vliet** (PVV): Het woord «bagger» heb ik niet gebruikt. U kunt de Handelingen nalezen.

De heer **Koolmees** (D66): «Sloophamer» hebt u in elk geval gezegd.

De heer **Van Vliet** (PVV): Ja, dat ging over monumentenpanden. Daar willen wij geen sloophamer op. Daarna had ik het over de multiplier.

De heer **Koolmees** (D66): Daar wilde u wel een sloophamer op.

De heer **Van Vliet** (PVV): Die multiplier zien wij graag verdwijnen. Als er hier en daar nog wat met die anbi's wordt gedaan, kunnen wij die wet verder steunen.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Het verbaast me dat ik zojuist de vraag heb gesteld over de waarde van cultuur. Die hoort thuis in een ander debat, dus wij mogen dat niet nog een keer noemen. Ik wil toch van de PVV een harde uitspraak. Vindt de PVV eigenlijk dat er geen cent naar cultuur zou moeten gaan?

De heer **Van Vliet** (PVV): Er mogen vele miljarden naartoe, maar niet op kosten van de belastingbetaler.

De heer **Groot** (PvdA): Voorzitter. De heer Van Vliet dacht dat hij heel kort bezig zou zijn met de Geefwet, maar het blijkt dat hij toch nog wel wat woorden nodig had. Ik ben het helemaal eens met de voorgaande sprekers ter linkerzijde dat de Geefwet een doekje voor het bloeden of een pleister op een wonde is – ik zou het een «aflaat» noemen – voor de afbraak van de culturele sector in dit land. Dat neemt echter niet weg dat je elke mogelijkheid moet benutten om er iets aan te doen. Op dit punt staan er best ook goede dingen in de Geefwet. De zogenaamde culturele anbi's krijgen ruime mogelijkheden om commerciële neveninkomsten te verwerven en zij kunnen ook kiezen voor de integrale belastingplicht voor de Vpb. Ook dat zal helpen. De multiplier is omstreden. Daarover is heel veel te doen geweest, niet alleen in deze commissie maar ook via de e-mails die wij hebben ontvangen en in de hoorzittingen die de Kamer daarover heeft georganiseerd. Het is geen dankbare taak, maar ik voel mij hier toch enigszins geroepen om de inbreng van de staatssecretaris te verdedigen. Ik vond de uitleg in de Geefwet heel overtuigend. Er zijn twee vragen opgeworpen. Worden culturele anbi's bevoordeeld boven andere anbi's en treedt door de multiplier kannibalisatie op? Het gaat niet om de vraag of de ene anbi meer waard is dan de ander. Je kunt zelfs zeggen dat de meeste niet-culturele anbi's veel ideëler zijn dan culturele anbi's. Laten we wel zijn: de violist die in dienst is van een orkest, heeft gewoon een leuke baan terwijl iemand die vrijwilliger is bij een anbi en gehandicapten verzorgt in zijn vrije tijd, heel zwaar werk doet. Qua ideëel gehalte zijn dus culturele anbi's waarschijnlijk meestal helemaal niet superieur, integendeel. Maar waar gaat het dan om? Wij weten dat er in Nederland heel veel wordt gegeven aan anbi's. Nederland heeft een ontwikkelde geefcultuur. Daar gaat 4,5 mld. in om en we weten tegelijkertijd dat er heel weinig gegeven wordt aan culturele anbi's. In die context is het dan heel logisch dat je een tijdelijk fiscaal instrument inzet om het geven aan culturele anbi's te bevorderen. Ik denk dat het in die context een heel verdedigbaar voorstel is.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Ik vraag mij dan af wat de heer Groot bedoelt. Mijns inziens is sprake van een horizonbepaling van vijf jaar. Is dat niet heel erg lang? Creëren we tot die tijd niet onnodig deadweight loss? En dat is in het kader van de vereenvoudiging die dit kabinet

nastreeft natuurlijk niet heel erg logisch. De mensen die nu al geven, zullen ook blijven geven maar hebben opeens een veel grotere aftrek. De vraag is of we niet sneller kunnen constateren of dit een aanzuigende werking heeft.

De heer **Groot** (PvdA): Over die deadweight loss kom ik zo meteen nog te spreken. Rond de gehele goededoelensector zijn heel veel semiprofessionele organisaties ontstaan. Dat zie je bij culturele instellingen veel minder. Ik denk dat het gewoon een paar jaar kost om dat te ontwikkelen. Ook culturele instellingen zullen dus hun vaardigheden moeten ontwikkelen om gelden los te trekken. Daar ben je gewoon een paar jaar mee kwijt. Ik denk dat een horizonbepaling van vijf jaar dan heel goed kan werken.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Als er werkelijk sprake is van een stimulant als gevolg van deze multiplier, dan zou je dat effect toch veel sneller moeten merken? U zegt nu dat ze zelf moeten leren om meer geld aan te trekken. Maar dat staat toch los van die multiplier?

De heer **Groot** (PvdA): Toneelgezelschappen zullen eerst relaties moeten ontwikkelen met potentiële geldgevers. Dat vereist een bepaalde expertise die al veel beter is ontwikkeld bij heel veel andere goeddoelenorganisaties. Het moet van de grond af worden opgebouwd. Ik denk dat in die zin culturele instellingen veel langer gewend zijn aan het subsidie-infuus, aan geldstromen vanuit de overheid. Ze hebben veel minder ervaring met het opbouwen van andere financieringskanalen.

De heer **Dijkgraaf** (SGP): Ik ben het niet met de heer Groot eens op dit punt, maar waar ik vooral in geïnteresseerd ben is hoe hij het als PvdA'er voor elkaar krijgt dat een VVD-staatssecretaris zijn plan opschrijft.

De heer **Groot** (PvdA): Ik denk niet dat het zo is gegaan. Ik heb wel de suggestie van zo'n multiplier opgeworpen in een eerder algemeen overleg. De staatssecretaris reageerde er zo ad rem op dat ik vermoed dat hij zelf ook al met zo'n soort idee rondliep. En in het andere geval heb ik blijkbaar heel veel overtuigingskracht.

De heer **Dijkgraaf** (SGP): Dat lijkt mij op dit punt dan een feitelijke constatering.

De heer **Groot** (PvdA): Ik kan mij wel heel goed voorstellen dat zo'n multiplier in de sfeer van de particulieren geen goed idee is. Dat heb ik ook niet in eerste instantie gesuggereerd. Bij een aftrek van zo'n 78% is het verwijt inderdaad terecht dat je dan voor 80% via de overheid gaat financieren. En dan doe ik het liever meteen via de Staat. Dat zou mijn voorkeur dan hebben. Zo'n hoge aftrekpost voor particulieren is mijns inziens ook fraudegevoelig. Je kunt denken aan constructies waarbij een particulier € 1 000 geeft aan een toneelgezelschap en deze via een indirecte weg dan toch kaartjes regelt op de voorste rij of andere voorrechten. De gevoeligheid voor dat soort ontwijkingsconstructies zal er zeker zijn. Dat lijkt mij dus ook geen goed idee. Mijn voorstel zou dan zijn om die multiplier vooral te concentreren in de Vpb-sfeer, dus in de sfeer van bedrijven. Bij bedrijven is de maximale Vpb 25%. Als je daar een multiplier van 50% op toepast, kom je op een aftrekpost van 37,5%. Dat is ruim minder dan 50%. Ik denk dat je in ruil daarvoor ook de maximale giftenaftrek flink zou kunnen optrekken. Mijn vraag aan de staatssecretaris is wel tot hoe ver dat dan zou kunnen. Ik zou een paar varianten willen noemen. Je zou kunnen denken aan een multiplier in de particuliere sfeer van 25%. Er komt dan 5 mln. vrij. Als je dat bestemt voor het bedrijfsleven, wat kun je dan doen? Je kunt ook denken aan het helemaal

afschaffen van de multiplier in de particuliere sfeer om vervolgens het volledige budget in te zetten voor aftrek in de sfeer van de Vpb.

De heer **Van Vliet** (PVV): Nog even terug naar de kunsthaut van mijnheer Braakhuis. De euro's zijn op in Nederland. Dat is hier het grootste probleem. Als we geld genoeg hadden, kon iedereen dat uitdelen. De SP, sint en piet. De euro's zijn echter op, want ze gaan naar Griekenland. Bouwt de heer Groot van die paar euro's die we hier nog hebben, liever een ziekenhuis of een cultureel centrum?

De heer **Groot** (PvdA): In dit land geven we ontzettend veel uit aan zorg en aanpalende voorzieningen en relatief heel weinig aan cultuur. Dat is mijn antwoord op uw vraag.

Voorzitter. Ik heb nog een vraag over de nadere definitie van het anbi-begrip. De staatssecretaris stelt in de Geefwet dat hij daarin geen verandering beoogt. Daarmee is niet te rijmen dat vervolgens in die nadere definitie de woningcorporaties worden uitgesloten. Er is volgens mij geen twijfel over, ook niet in de rechtspraak, dat woningcorporaties gezien moeten worden als algemeen nuttig. Ik vraag de staatssecretaris dan ook om dit expliciet te maken in de anbi-definitie.

Ik kan mij helemaal aansluiten bij de terechte opmerkingen die de heer Omtzigt heeft gemaakt over de dwangsomregeling. We hebben knarsend ingestemd met nog een jaar uitstel voor die dwangsomregeling. We hebben ons wat dat betreft van onze redelijke kant laten zien. We zouden die regeling zich ook willen laten uitstrekken tot de definitieve toekenning van toeslagen. Daarbij valt wat ons betreft te praten over de hoogte van de dwangsommen en de termijnen waarbinnen je ze toekent, maar uiteindelijk moet die dwangsomregeling wel betrekking hebben op de definitieve toekenning.

De heer **Huizing** (VVD): Voorzitter. Ik wil beginnen met de dwangsomregeling toeslagen en zal eindigen met de Geefwet. De VVD wil niet alleen een kleinere overheid maar ook een overheid die efficiënt, effectief en betrouwbaar is. Het is daarom ook volkomen terecht dat de Belastingdienst gedwongen wordt om tijdig besluiten te nemen. Daar staat tegenover dat de politiek degene is die de Belastingdienst met de uitvoering van allerlei toeslageregelingen heeft opgezaagd. Vooral de zorgtoeslag geeft een enorme papierstroom met alle fouten van dien. De invoering van de Wet toepassing dwangsomregeling toeslagen per 1 januari aanstaande brengt een groot financieel risico met zich mee, omdat de invoering vrijwel samenvalt met het in gebruik nemen van het nieuwe toeslagensysteem. De VVD vindt het voorstel van het kabinet om de invoering met een jaar uit te stellen dan ook zeer verstandig. Tegelijkertijd vragen wij de staatssecretaris of het niet ook verstandig is om de dwangsomregeling eerst toe te passen op de definitieve beschikkingen en wellicht in een later stadium ook op de voorlopige beschikkingen. Ik ga verder met de Geefwet. De VVD is zeer te spreken over de introductie van deze Geefwet. Dit is een belofte uit ons verkiezingsprogramma. Het is heel goed dat het directe verband tussen publiek en goede doelen wordt versterkt. De VVD wil een kleinere overheid en daarbij hoort het minder afhankelijk van de overheid zijn van het algemeen nut beogende instellingen. Naast een kleinere overheid wil de VVD een overheid die onnodige belemmeringen wegneemt voor particulieren en organisaties om goede doelen na te streven. Deze Geefwet zorgt ervoor dat anbi's meer ruimte krijgen om het heft in eigen handen te nemen. Instellingen die het algemeen nut beogen, krijgen meer mogelijkheden om commerciële activiteiten te ontplooiën, zonder dat hun anbi-status wordt bedreigd. De VVD staat hier volledig achter. Wel zal zij scherp bekijken of deze verruiming niet leidt tot oneigenlijke concurrentie met ondernemingen die hun dagelijks brood moeten verdienen met deze commerciële activiteiten.

Er komt een verruiming van de giftenaftrek in de vennootschapsbelasting, bijvoorbeeld door de afschaffing van het drempelbedrag. Culturele instellingen krijgen voortaan een minder grote bijdrage van de overheid; net is daar al een hele discussie over geweest. Wij delen de mening van de PVV dat Henk en Ingrid niet hoeven mee te betalen aan datgene wat de heer Braakhuis zo ontzettend leuk en belangrijk vindt; hij moet dat vooral zelf doen. Maar goed, zowel de SP als GroenLinks hebben vaak de neiging om andere mensen de rekening te laten betalen, dus het verbaast mij ook niet.

De **voorzitter**: De heer Braakhuis voelt zich uitgelokt?

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Ja, voorzitter, waarom voel ik mij nu geroepen om daarop te reageren? Natuurlijk reageer ik daarop, als een pitbull. Het probleem is namelijk dat ik dat kaartje wel kan betalen, ook al is het wat duurder. Voor mij wordt het dus niet verder op afstand gezet. Maar voor de inkomens aan de onderkant wordt het wel degelijk op een grotere afstand gezet; voor deze mensen is een paar procent veel relevanter dan voor mij. Het issue is in hoeverre cultuur ook voor de lagere inkomens mag zijn; dat is de gewetensvraag die hierbij aan de orde is.

De heer **Huizing** (VVD): De heer Braakhuis doet nu net alsof de hele stroom geld vanuit overheidsinstanties naar culturele instellingen volkomen is opgedroogd. Heeft hij er enig idee van hoeveel geld nog van lokale overheden naar culturele instellingen gaat? Dat is een enorm bedrag, bijna 2 mld. Nu gaat daar een paar honderd miljoen vanaf, mede als bijdrage aan de bezuinigingen die wij moeten doen, maar ook op basis van de gedachte: als u dit belangrijk vindt, moet u ook bereid zijn om de prijs te betalen.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): De heer Huizing heeft zelf een bedrijf geleid. Hij weet best dat het er enorm inhakt als je inkomen met 20% daalt. We hebben het namelijk wel over 500 mln. en hiermee worden vele gezelschappen gewoon op de tocht gezet. Als je een Geefwet maakt die is ingericht op meer zelfredzaamheid, moet je er wel voor zorgen dat die zelfredzaamheid daarin goed wordt vormgegeven. In zo'n geval zou ik de heer Huizing geloven, maar nu laat hij instellingen en mensen in de kou staan.

De heer **Huizing** (VVD): Inderdaad, maar als leidinggevende van een onderneming zou ik ook beseffen dat het, als ik in een relatief kleine markt opereerde met een paar honderd soortgelijke ondernemingen, misschien verstandig zou zijn om te bekijken of ik kon saneren. Er zijn zo veel instellingen die van zichzelf vinden dat ze ongelooflijk belangrijk zijn. Het is juist zo aardig dat de markt, de particuliere persoon, het bedrijfsleven besluiten, en vooral ook moeten besluiten wat zij belangrijk, een goed doel of cultureel goed achten. Over cultureel ondernemerschap kom ik nog te spreken.

De **voorzitter**: De heer Bashir voelde zich ook uitgelokt.

De heer **Bashir** (SP): Ja, voorzitter, ik maak bezwaar tegen de suggestie van de heer Huizing dat de SP graag anderen laat betalen. Dit voelde voor mij echt niet als een grap, dus ik maak er écht bezwaar tegen. Als er één partij is die anderen laat betalen, is dat de VVD wel: de bankiers en banken hebben namelijk onverantwoorde risico's genomen en ons in deze ellende gestort, gesteund door neoliberalen ...

De **voorzitter**: Dit is een andere discussie, we gaan nu geen debat voeren over de eurocrisis. Stel, als u wilt, uw vraag aan de heer Huizing. Overigens vind ik het terecht dat u reageert op hetgeen de heer Huizing zei, maar misschien kunt u uw opmerking iets comprimeren.

De heer **Bashir** (SP): Toch wil ik hier gezegd hebben dat zij deze crisis hebben veroorzaakt en ons in deze ellende hebben gestort, en dat er nu bezuinigd moet worden om ons uit de crisis te halen en dat daarbij juist de mensen worden gepakt die het niet breed hebben. Dat zijn ook mensen die gebruikmaken van deze culturele instellingen. Zij moeten straks 19% in plaats van 6% betalen en zullen er straks gewoon geen gebruik meer van maken omdat zij het niet meer kunnen betalen.

De heer **Huizing** (VVD): Ik vind het toch leuk om hier nog even op te reageren. 10% van de Nederlandse loonbelastingbetalers hoest 80% van de totale Nederlandse loonbelasting op. Ergo, een kleine groep betaalt het grootste deel van die rekening. De heer Bashir had in het kader van het Belastingplan opmerkingen over de villataks, een straf voor mensen met een zogenaamde dikke portemonnee omdat zij in een groter huis wonen. Wij hebben het gehad over de Porsche Cayenne, van mensen die afgerond € 40 000 aan bpm betalen, maar ondanks deze hoge bijdrage nog steeds onvoldoende liefhebber van het milieu zouden zijn. Ja, inderdaad vind ik dat de heer Bashir dit wel erg makkelijk doet, de rekening wel erg makkelijk laat betalen door andere mensen; dat klopt. Culturele instellingen krijgen dus minder grote bijdragen van de overheid. Tegelijkertijd zijn ze nu nog niet goed in staat om zelfstandig fondsen te werven. De VVD staat dan ook achter het plan van het kabinet om deze instellingen een extra duwtje in de rug te geven en cultureel ondernemerschap zodoende te stimuleren. Wij gaan ervan uit dat deze maatregelen zorg dragen voor meer zelfstandig verworven inkomsten en zijn benieuwd naar de evaluatie van eind 2015. Ook de verruiming van de vrijwilligersregeling heeft onze steun. De VVD is overigens blij dat het kabinet meteen oog had voor het mogelijk voorkomen van misbruik. De introductie van de negatieve giftenaftrek getuigt hiervan.

De Geefwet heeft dus de steun van de VVD. Wij hebben wel nog enkele vragen en opmerkingen over de anbi's. Houd u vast, er zal nu een schokgolf door de zaal gaan, vrouwen en kinderen eerst: wij zijn het eens met de SP! Ook wij maken ons namelijk zorgen over de transparantie bij de anbi's. Van de circa 50 000 anbi's is vaak niet terug te vinden wat zij doen en waar het geld terecht komt. Wij zijn van mening dat bij een anbi-status een publicatieplicht hoort en een gratis systeem dat de burgers in staat stelt om zich op eenvoudige wijze te informeren over de activiteiten van de anbi en de besteding van het geld. De gegeven informatie dient te bestaan uit de algemene doelstelling van de instelling, de specifieke wervingsactiviteiten en de bestedingen aan de verschillende projecten of activiteiten die bijdragen aan het doel. Daarnaast dienen anbi's openheid van zaken te geven over de salariskosten van de directie en de medewerkers, de kosten van huisvesting et cetera. Ook dienen zij inzicht te geven in bepaalde balansposten, zoals het eigen vermogen en andere reserves. Graag een reactie van de staatssecretaris hierop. Een ander punt is de definitie van «culturele anbi». In zijn beantwoording van de schriftelijke vragen van de VVD stelde de staatssecretaris dat er sprake van een culturele instelling is als deze statutair en feitelijk activiteiten ontwikkelt, gericht op de realisatie van een voor het publiek toegankelijk cultureel aanbod. Prachtig, wij begrijpen dit antwoord ook. Toch vragen wij ons af of het niet verstandig is om naar een wat meer afgebakende definitie te gaan, om allerlei discussies in de komende vijf jaar te voorkomen. «Cultuur» is namelijk geen eenduidig begrip. Graag een reactie van de staatssecretaris.

Verder zijn er anbi's die in aanraking komen met de strafrechter vanwege het willens en wetens in gevaar brengen van mensen of het toebrengen van schade aan andermans of publieke eigendommen. De VVD vindt dat in dat geval geen sprake is van het beogen van het algemeen nut, laat staan dat er sprake zou mogen zijn van enig fiscaal voordeel. De burger hoeft niet mee te betalen aan het overtreden van de wet. Binnen onze democratische rechtsstaat zijn er vele mogelijkheden om je mening kenbaar te maken. De grenzen waarbinnen je dat doet en mag doen, worden bepaald door de wet. Niemand heeft het patent op de waarheid en het gelijk, niemand heeft het recht om de wet te overtreden. Deelt de staatssecretaris de mening van de VVD dat wanneer organisaties en personen binnen die organisaties de wet overtreden en daarvoor door de rechter worden veroordeeld, de betreffende organisaties hun anbi-status dienen te verliezen? Zo ja, is de staatssecretaris dan bereid om het geldende regime uit te breiden, dat zich nu beperkt tot het aanzetten tot haat of geweld of het zelf gebruiken van geweld?

De heer **Omtzigt** (CDA): Op het laatste punt heb ik twee vragen. De heer Huizing stelt dat een aantal anbi's in aanraking is geweest met de rechter. Kan hij een voorbeeld geven om welke anbi's en welke overtredingen het dan gaat? Dit luistert heel precies. In het wetsvoorstel staan drie zaken waarvoor de leidende figuren van de anbi of de anbi zelf niet veroordeeld mogen zijn, te weten aanzetten tot haat, aanzetten tot geweld en plegen van geweld. Welke delictomschrijving zou de heer Huizing hierin willen opnemen en hoe denkt hij dit heel goed af te bakenen? Ik noem anbi's die zich inzetten voor de re-integratie van mensen die een keer in de fout zijn gegaan, zoals De Hoop, waar een heleboel mensen bij zitten die in het verleden in de gevangenis hebben gezeten en die gere-integreerd worden. Dat is een andere kwestie, maar het luistert in de wetgeving nauw, want ik snap de bedoeling. Maar hoe ziet de heer Huizing dit voor zich en deelt hij de mening dat die laatste categorie in ieder geval niet dient te worden geraakt door het voorstel, dus de mensen die zich bewust inzetten en die juist hun leven willen beteren? Wil hij daar zorg voor dragen bij zijn amendement?

De heer **Huizing** (VVD): Ja, natuurlijk moet je dit heel goed afbakenen. Wij hebben het uiteraard niet over een overtreding, door rood licht lopen of schuin oversteken. Wel hebben wij het over activiteiten die andere mensen persoonlijk gevaar bezorgen, of over het vernielen van andermans eigendommen. Ik ben ook benieuwd naar het antwoord van de staatssecretaris en ik denk ook dat wij in overleg zullen moeten met het ministerie van Justitie hoe je dit op een nette manier afbakent. Wat het voorbeeld van De Hoop betreft, ik begrijp uw vraag, maar uiteraard gaat het daar niet over. Het gaat over organisaties die willens en wetens andermans eigendommen vernielen bij het proberen te krijgen van hun gelijk.

Een punt hierbij is ook de termijn. Wat mij betreft is het geen levenslange straf. De VVD is van mening dat iemand dan zijn anbi-status dient kwijt te raken, maar je zou bijvoorbeeld kunnen overwegen dat dat geldt voor een termijn van vijf jaar, waarna iemand weer zijn status terug moet kunnen krijgen, mits de anbi-instelling dan vijf jaar lang goed gedrag heeft getoond, of niet de wet heeft overtreden.

De heer **Groot** (PvdA): Begrijp ik het goed dat bijvoorbeeld een boerenorganisatie die de weg blokkeert met mest dan ook haar fiscale voordeel-status kwijtraakt? Misschien is het nog verhelderder als de heer Huizing een voorbeeld geeft van een organisatie waarop dit de laatste jaren van toepassing is geweest. Waar leg je de grens? Er wordt iets vernield door een lid van een organisatie, maar in hoeverre wordt dat dan geacht te zijn gedaan door een bestuurder van die organisatie? Of is het enkele feit dat

iemand lid is van zo'n organisatie al genoeg om de anbi-status in te trekken? Graag krijg ik een antwoord over de precieze afbakening.

De heer **Huizing** (VVD): Het gaat natuurlijk om activiteiten van de organisatie zelf of personen binnen die organisatie. Als er iets wordt vernield, wordt dat natuurlijk altijd door iemand gedaan.

De heer **Groot** (PvdA): Hoe stel je vast dat dat in opdracht is gebeurd van een bepaalde organisatie?

De heer **Huizing** (VVD): Op het moment dat iedereen met T-shirts van die organisatie rondloopt en de actie ook helder georganiseerd is door die organisatie, denk ik dat wij dat allemaal wel kunnen herleiden. Bovendien hebben wij ook de rechter om daarover een oordeel te geven. Ik ga als politicus geen oordeel vellen over de vraag of iemand een misdrijf heeft begaan of niet, of er sprake is van een wetsovertreding door iemand in gevaar te brengen. Dat moet vooral de rechter doen. Gelukkig doen wij dat zo in Nederland. Daarom ga ik ook eigenlijk liever niet in op de vraag om een voorbeeld te geven van een organisatie, want dan trekken wij onszelf in dat voorbeeld en gaat de discussie daarover. Het gaat over het abstracte concept of je vindt dat een organisatie die willens en wetens de wet overtreedt recht heeft op fiscale voordelen, ergo, of de gewone burger meebetaalt aan het bereiken van de doelstellingen van die organisatie. Ik vind van niet.

De heer **Groot** (PvdA): Er moet toch een aanleiding zijn waarom de heer Huizing op dit idee komt?

De heer **Huizing** (VVD): Dat zal ik u vertellen. In 2008 is er een motie ingediend door mijn collega Aptroot, samen met de heer Ten Hoopen van het CDA en de heer Van der Vlies van de SGP. Dat was een motie met dezelfde strekking. Een paar weken geleden, in verband met het voorbereiden van dit Belastingplan, dachten wij erover om deze motie wederom in te dienen. Wat wilde het toeval? Een paar dagen daarna stond er heel groot in een van onze landelijke dagbladen iets over een actie van – laat ik maar man en paard noemen – Greenpeace. Daarmee heeft deze motie niets te maken, maar het aardige was dat de motie daardoor wel de aandacht kreeg. Op zichzelf was dat niet onprettig, want dat betekent dat mensen hierover gaan nadenken. Als de rechter inderdaad besluit dat de actie die Greenpeace heeft uitgehaald bij de spoorlijn had kunnen leiden tot het onnodig en opzettelijk in gevaar brengen van iemands lijf en leden, dan wel vernieling, in dit geval van overheidseigendommen, en als Greenpeace daarvoor veroordeeld wordt, ja, dan raakt Greenpeace wat mij betreft voor vijf jaar zijn anbi-status kwijt. In Nederland heeft Greenpeace talloze mogelijkheden om zijn gelijk te halen en om ons daarvan te proberen te overtuigen, even afgezien van het feit dat niet iedereen het met die organisatie eens is.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Dit vind ik een beetje lijken op een burkaverbod. Haha, we hebben ze nu allebei! Over hoeveel organisaties hebben we het, in godsnaam? Dit gaat toch nergens over? Ten tweede hebben wij hiervoor al het strafrecht. Waarom hebben wij dit dan ook nodig? Waarom moeten wij nu een hele organisatie als Greenpeace straffen – u hebt een voorbeeld gegeven – met een prima doelstelling, die dan een keer bij een actie de wet tart en die dan meteen haar anbi-status kwijtraakt, nog bovenop wat de rechter daar al van vindt? Wat een onzin!

De heer **Huizing** (VVD): Ik zal u er nog even iets bij vertellen. Greenpeace is een mooi voorbeeld van de organisatie waarover wij het hier hebben. Voor de zomer heb ik het kabinet gevraagd, in dit geval de minister van

I&M, om een wetsvoorstel in te trekken dat ertoe zou leiden dat als het bijvoorbeeld Japan onwelgevallig was wat een organisatie als Greenpeace deed met hun walvisvaarders, wij dan de zeebrieven van die organisatie zouden kunnen intrekken. Ofwel, de Rainbow Warrior zou niet meer mogen uitvaren. De VVD vindt dat een totale inperking van de vrijheid van meningsuiting. Op het moment dat Greenpeace met de Rainbow Warrior dingen zou doen die bijvoorbeeld de bemanning van een walvisvaarder in gevaar zou brengen, is er genoeg bestaand internationaal zeerecht om alsnog op basis daarvan de zeebrief in te trekken. Prima. Ergo, ik denk dat de VVD hier zeer zuiver in staat. Op het moment dat je willens en wetens de wet overtreedt, iemand anders in gevaar brengt, schade toebrengt aan eigendommen, ga ik niet als belastingbetaler daaraan meebetalen. Ik vind dat een volkomen normale houding. Je betaalt als belastingbetaler niet mee aan het overtreden van de wet door een ander, punt.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Het hoort gewoon bij actievoeren dat je soms een beetje over de wettelijke streep heen gaat. Bovendien, als er te ver overheen gegaan wordt, hebben wij daar gewoon de rechter voor. Het afnemen van de anbi-status vind ik een flinke stap te ver.

De heer **Huizing** (VVD): Over het eerste punt zijn wij het totaal oneens. Ik vind niet dat je het recht hebt om de wet te overtreden, welk doel je ook hebt. Ik wil de heer Braakhuis ook waarschuwen voor deze houding. Dan zijn er immers nog andere organisaties die om heel andere redenen vinden dat zij het grote gelijk hebben en daarmee het recht om de wet te overtreden. Maar goed, laten wij het daar niet over hebben en het niet te ingewikkeld maken. Inderdaad wordt de rechter erbij betrokken. De politiek velt niet een oordeel of de wet overtreden is. Daar zijn wij niet van. Wij stellen wel namens de Nederlandse samenleving de grenzen vast. Vervolgens bepaalt de rechter of eroverheen is gegaan. Bent u eroverheen gegaan, bent u ook het haasje.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Ik heb het woord «tarten» gebruikt. Ik zeg niet dat je de wet mag overtreden. Je zult de grenzen van ...

De heer **Huizing** (VVD): Dan zal de rechter u ook niet veroordelen.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks): Met alle respect, als je de toegang tot een centrale blokkeert, overtreed je ook al de wet. Waar ligt de grens?

De heer **Huizing** (VVD): Dat was het antwoord op de eerste vraag van de heer Omtzigt. Je moet ongelooflijk goed definiëren welk type overtreding of misdrijf je daarbij vindt passen. Als iemand zijn tong uitsteekt om aan te geven «ik vind jou flauw», vind ik dat niet zo'n probleem. Als je een bedrijf honderden euro's schade toebrengt omdat je het nodig vindt om de toegang te blokkeren, ga je wat mij betreft over een grens heen. In een democratische rechtsstaat, mijnheer Braakhuis, zijn er talloze manieren om uw gelijk te krijgen en te halen, niet door de wet te overtreden.

De heer **Dijkgraaf** (SGP): Ik was benieuwd naar een helder standpunt van de VVD-fractie over de factor anderhalf.

De heer **Huizing** (VVD): Waarover?

De heer **Dijkgraaf** (SGP): De factor anderhalf, de multiplier.

De heer **Huizing** (VVD): Dat is even een heel ander onderwerp. Wij steunen het kabinet in zijn wens om de culturele instellingen een duwtje in de rug te geven. Wij begrijpen dat heel goed. Wij zijn ook blij met die

horizonbepaling; op een gegeven moment komt er een einde aan. Tegelijkertijd staan wij open voor andere verhoudingen binnen de multipliers. Wij kunnen daar allemaal naar kijken. Het primaire doel is het geven van een duwtje in de rug aan de culturele sector om te komen tot cultureel ondernemerschap. Daar heeft men ondersteuning bij nodig. Het kabinet heeft hiervoor een voorstel. Andere ideeën daarover – de heer Groot noemde al wat alternatieven – zijn voor ons zeer bespreekbaar.

De heer **Dijkgraaf** (SGP): Ik kan mij toch niet voorstellen dat een VVD'er volledig vrijwillig gaat pleiten voor 78% subsidie voor wat dan ook.

De heer **Huizing** (VVD): Dat is een beetje de afspraak die je maakt. De VVD heeft altijd gezegd dat zij graag cultureel ondernemerschap wilde stimuleren. Wij willen ondernemerschap pur sang ook voor goede doelen en anbi's stimuleren, vandaar die Geefwet. Die 150% die er nu in is gefietst, heeft natuurlijk alles te maken met het feit dat een deel van de anbi-sector, namelijk de culturele sector, nu een beetje extra ondersteuning nodig heeft met het oog op de bezuinigingen die er plaatsvinden. Wij vinden dat ook wel fair, vandaar dat het erin staat.

De heer **Bashir** (SP): Als het gaat om recht, heeft de heer Huizing het recht om een tirade te houden tegen Greenpeace. Ik neem dat verder voor kennisgeving aan. Ik wil met de heer Huizing teruggaan naar 2008, en wel naar 2 december. Ik heb toen Kamervragen gesteld over het zaaien van haat in relatie tot anbi's. De vorige staatssecretaris heeft hierop geantwoord dat de anbi-status geweigerd of ingetrokken kan worden als een bestuurder van een instelling strafrechtelijk veroordeeld is voor het zaaien van haat. Ik wil graag een bevestiging van de staatssecretaris dat dit al geregeld is.

De heer **Huizing** (VVD): Ik maak toch even bezwaar tegen het feit dat de heer Bashir het heeft over een tirade van mij tegen Greenpeace. Ik maak mij druk over organisaties in het algemeen die willens en wetens de wet overtreden. De rechter moet vooral oordelen of Greenpeace – dat was het meest recente geval – tijdens die actie de wet al dan niet heeft overtreden. Daar ga ik niet over. Ik heb niet voor niets aangegeven dat er ook een heel mooi voorbeeld te geven is waarin ik juist gesprongen ben voor wetgeving op internationaal niveau die heel specifiek op Greenpeace gericht was. Kom mij dan ook niet aan met de opmerking dat ik Greenpeace aan het bashen ben. Dat is geenszins het geval. Ik vind dit een zeer kwalijke opmerking. Als je je aan de wet houdt en je activiteiten binnen de wet plaatsvinden, moet je vooral alles zeggen wat je vindt en je gelijk proberen te halen. Dat laatste moet je niet doen door de wet te overtreden. Dat is mijn enige stelling. Mij maakt het verder niet uit wat je vindt en of ik vind of je gelijk hebt of niet.

De **voorzitter**: Kort, mijnheer Bashir.

De heer **Bashir** (SP): De heer Huizing is zelf begonnen door Greenpeace te noemen. Dan zeg ik: doe boter bij de vis en neem de opmerking over Greenpeace terug. Leg het gewoon bij de rechter neer en noem geen organisaties die mogelijk de wet hebben overtreden. Daar gaan wij immers niet over.

De heer **Huizing** (VVD): De heer Bashir moet de Handelingen er nog maar eens even op nalezen. Mij werd heel concreet gevraagd of ik een voorbeeld kon geven. Ik werd sterk geleid naar het moment van het indienen van de motie. Ik heb uitgelegd hoe dit is gegaan. Die motie had niets met Greenpeace te maken. Zij is namelijk al drie jaar geleden gemaakt. Ik kan de Kamer de e-mail laten zien over deze motie die ik aan

de heer Van Vliet heb gestuurd. Deze is gedateerd twee dagen voor de actie van Greenpeace. Ga mij nu dus niet in de mond leggen en in de schoenen schuiven dat ik Greenpeace probeer te bashen of te pesten of hoe je het ook wilt noemen. Dat is namelijk niet waar en ik accepteer het ook niet.

De **voorzitter**: Hiermee zijn wij gekomen aan het einde van de eerste termijn van de Kamer. Ik wijs erop dat de technische vragen schriftelijk worden beantwoord; uiterlijk donderdag 3 november om 17.00 uur moeten de antwoorden binnen zijn. De staatssecretaris bevestigt dit nog even. De behandeling van het Belastingplan wordt op maandag 7 november vervolgd. Ik wil de Kamer het volgende meegeven. Het debat is gepland van 11.00 uur tot 23.00 uur. Ik hoop daar zeer van te genieten. Het zal ook mijn laatste debat zijn bij de vaste commissie voor Financiën. Het kan mij dus niet lang genoeg duren. Aangezien er echter nog een plenaire afronding volgt, geef ik de Kamer in overweging, ervoor te kiezen om deze dag zo efficiënt mogelijk in te vullen. Mijn ervaring is inmiddels dat bij een plenaire afronding de tweede termijn helemaal over wordt gedaan. De Kamer gaat over haar eigen tijd, maar ik wil in overweging geven dat het op die maandag wellicht iets korter kan. Ik dank de staatssecretaris en zijn staf voor hun aanwezigheid en ik dank de aanwezigen op de publieke tribune en de Kamerleden.

Sluiting 18.31 uur.